

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ DUYGU DÜZENLEME ÖLÇEĞİ'NİN
GELİŞTİRİLMESİ VE ANNELERİN DUYGU DÜZENLEME
GÜÇLÜKLERİNİN ÇOCUKLARIN DUYGU DÜZENLEME
BECERİLERİNİ YORDAYICILIĞI

Hilal YILMAZ
(Doktora Tezi)

İstanbul, 2020

**T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**OKUL ÖNCESİ DUYGU DÜZENLEME ÖLÇEĞİ'NİN
GELİŞTİRİLMESİ VE ANNELERİN DUYGU DÜZENLEME
GÜÇLÜKLERİNİN ÇOCUKLARIN DUYGU DÜZENLEME
BECERİLERİNİ YORDAYICILIĞI**

**DEVELOPMENT OF PRESCHOOL EMOTION REGULATION SCALE AND
PREDICTABILITY OF MOTHERS' EMOTION REGULATION DIFFICULTIES ON
CHILDREN'S EMOTION REGULATION SKILLS**

Hilal YILMAZ

(Doktora Tezi)

Danışman

Prof. Dr. Rengin ZEMBAT

İstanbul, 2020

Tüm kullanım hakları

M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.

©2020

ÖZGEÇMİŞ

- 2009-2013 Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı
- 2013-2016 Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı
- 2014-2016 Araştırma Görevlisi (Artvin Çoruh Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı/ÖYP)
- 2016-2020 Araştırma Görevlisi (Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı/ 35. Madde Görevlendirme)
- 2016-2020 Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Öğretmenliği Doktora Programı

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Görev Yaptığı Kurum: Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

E-posta : yilmaz.hilal@outlook.com

ETİK BEYAN

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım çalışmamda;

- Sunduğum bilgileri, dokümanları ve verileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Çalışmamda yararlandığım eserlerin tamamına atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Elde ettiğim verilerde ve sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı bildirir, aksi bir durumda aleyhimde doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

03/09/2020

Hilal YILMAZ

ÖNSÖZ

Bu yola çıkarken kendisinden ilham aldığım, araştırma sürecim boyunca her aşamada bana destek olan, fikirleriyle yolumu aydınlatan, bu zorlu süreci desteğiyle kolaylaştıran, akademik hayatımın mimarı olan ve hem kişiliğiyle hem de akademik yönüyle her zaman örnek aldığım çok kıymetli hocam ve danışmanım Sayın Prof. Dr. Rengin Zembat’a en içten duygularıyla saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Tez izleme jürimde yer almayı kabul eden ve bu zorlu süreçte değerli görüş ve katkılarıyla tez sürecime destek sağlayan çok kıymetli hocalarım Sayın Prof. Dr. Yıldız Güven ve Sayın Prof. Dr. Levent Deniz’e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez savunma jürimde yer alarak değerli katkılar sunan hocalarım Sayın Prof. Dr. Dilara Özer ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Handan Doğan’a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Marmara Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı’ndaki tüm hocalarıma ve çalışma arkadaşlarıma bu süreçteki desteklerinden ötürü teşekkür ederim.

Doktora öğrenimim boyunca “2211/A Genel Yurt İçi Doktora Burs Programı” ile sağladığı maddi destekten ötürü TÜBİTAK’a teşekkür ederim.

Araştırmaya içtenlikle katılan tüm çocuklara ve uygulama sürecinde kolaylık sağlayan başta öğretmen arkadaşım Semra Yakalı olmak üzere tüm öğretmen ve okul idarecilerine teşekkürlerimi sunarım.

Bir arada olamasak dahi manevi desteklerini her zaman hissettiğim, her aradığımda beni içtenlikle dinleyen ve motive eden çok kıymetli dostlarım Burcu Durak, Semiha İsmailoğlu ve Esra Nur Bük’e çok teşekkür ederim.

Bu yolculuğun başından itibaren yanımda olan, her soruma cevap bulan, hayatımdaki yerlerini hiç kimselere değişmeyeceğim canım dostlarım Fahrettin Hasan Adagideli, Tülin Gümüştekin Ertugay, Hande Arslan Çiftçi ve Gülsüm Çelebi’ye çok teşekkür ederim.

En büyük teşekkürüm ise sevgili aileme; beni bu günlere getiren, hayatımın her anında yanımda olduğu gibi bu süreçte de beni yalnız bırakmayan, tezimi adeta benimle birlikte

yazan, dert ortağım, sırdaşım, en yakın arkadaşım olan canım anneme, bu yola çıktığım ilk andan itibaren beni destekleyen ve cesaretlendiren, yaşamımın her anında fikirleriyle yolumu aydınlatan, davranışlarıyla örnek aldığım, attığım her adımda yanımda olan canım babama ve her zorluğun üstesinden gelmemi sağlayan, bu yolculukta bana yol arkadaşı olan biricik kardeşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul, 2020

Hilal YILMAZ

ÖZET

OKUL ÖNCESİ DUYGU DÜZENLEME ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ VE ANNELERİN DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜKLERİNİN ÇOCUKLARIN DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİ YORDAYICILIĞI

Bu araştırmada, 48-72 aylık çocuklar için duygu düzenleme becerilerini ölçen ölçme aracının geliştirilmesi, annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin ve çocukların duygu düzenleme becerilerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin, çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde tasarlanan bu araştırma betimsel tarama modeli ve ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Buna ek olarak annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcılığı, yordayıcı ilişki analizleri kullanılarak incelenmiştir. Araştırma İstanbul ili Ataşehir, Beşiktaş, Eyüp ve Üsküdar ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilmiştir. Araştırma iki farklı çalışma grubundan oluşmaktadır. Çalışma grubu-I, araştırma sürecinde geliştirilen ölçme aracının verilerinin elde edildiği gruptur ve 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı bahar yarısında okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören 48-72 aylık 294 çocuktan oluşmaktadır. Çalışma grubu-II ise geliştirilen ölçme aracı ve diğer ölçme araçlarıyla verilerin elde edildiği gruptur ve 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı güz yarısında okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören 48-72 aylık 210 çocuk ve annelerinden oluşmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, Rugancı ve Gençöz (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanıp geçerliği ve güvenirliği yapılan “Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği”, araştırmacı tarafından geliştirilen “Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği” ve geliştirilen ölçme aracının ölçüt geçerliğini test etmek amacıyla Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanıp geçerliği ve güvenirliği yapılan “Duygu Düzenleme Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırmada verilerin analizinde ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri kapsamında Lawshe tekniği, Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı analizi, betimsel istatistik analizleri, bağımsız gruplar t testi analizi, Cronbach Alpha katsayısı ve Cohen'in kappa katsayısı analizi uygulanmıştır. Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin ve çocukların duygu düzenleme becerilerinin demografik özelliklerine göre farklılaşma durumuna ilişkin olarak Kruskal Wallis-H testi, Mann-Whitney U testi, bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve tamamlayıcı post-hoc analizlerinden tamhane testi uygulanmıştır. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişki ve yordayıcılık Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı analizi ve basit doğrusal regresyon analizi ile test edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Kapsam Geçerlik İndeksinin 0.67 ve madde-toplam korelasyon değerlerinin uygun olduğu tespit edilmiştir. Ölçüt geçerliğini tespit etmek amacıyla yapılan analiz sonucunda ölçeğin ölçüt geçerliğini sağladığı saptanmıştır. Ölçeğin toplam Cronbach Alpha değerinin .93 olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin tüm maddeleri için alt ve üst gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ve madde ayırt ediciliğini sağladığı belirlenmiştir. Ölçeğin test-tekrar test puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ve puanlayıcılar arasındaki uyum gücünü sağladığı tespit edilmiştir. Bu bulgular sonucunda geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin orta düzeyde olduğu ve öğrenim durumu, çocuk cinsiyeti ve çocuk yaşı değişkenlerine göre farklılaştığı; yaş, çalışma durumu, algılanan gelir düzeyi ve çocuk sayısı değişkenlerine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Çocukların duygu düzenleme becerilerinin orta düzeyde olduğu ve cinsiyet, yaş, okul öncesi eğitime devam etme süresi ve anne öğrenim durumu değişkenlerine göre farklılaştığı; kurum türü, kardeş sayısı, doğum sırası, anne yaşı, anne çalışma durumu ve aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında yüksek düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki

olduğu; annelerin duygu düzenleme güçlük puanlarının çocukların duygu düzenleme beceri puanlarını anlamlı Şekilde yordadığı; annelerin duygu düzenleme güçlük puanlarının çocukların duygu düzenleme beceri puanları varyansının %60'ını istatistiksel olarak anlamlı Şekilde a ıkladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul  ncesi Duygu Düzenleme  l eği, Duygu Düzenleme, Duygu Düzenleme G  l ğ , 48-72 Aylık  ocuklar, Anneler

ABSTRACT

DEVELOPMENT OF PRESCHOOL EMOTION REGULATION SCALE AND PREDICTABILITY OF MOTHERS' EMOTION REGULATION DIFFICULTIES ON CHILDREN'S EMOTION REGULATION SKILLS

This study aims to develop a tool for measuring the emotion regulation skills of children aged 48-72 months, examine mothers' emotion regulation difficulties as well as children's emotion regulation skills based on various variables and investigate the predictability of mothers' difficulties in emotion regulation on children's emotion regulation skills.

Designed as a correlational survey a quantitative research method, this study was carried out at the preschool institutions affiliated to the Ministry of National Education in the Ataşehir, Beşiktaş, Eyüp and Üsküdar districts of Istanbul Province. The research comprised two different study groups. The measurement tool was developed using the data from Study Group I, which consisted of 294 children aged 48-72 months attending the preschool education institutions in the spring semester of the 2018-2019 academic year. The developed measurement tool and other measurement tools were used to collect data from Study Group II, which consisted of 210 children aged 48-72 months attending the preschool education institutions in the fall semester of the 2019-2020 academic year as well as their mothers.

The data collection tools used in the study included the Personal Information Form, prepared by the researcher; the Difficulties in Emotion Regulation Scale, adapted to Turkish and validated by Rugancı and Gençöz (2010); the Preschool Emotion Regulation Scale, developed by the researcher; and the Emotion Regulation Questionnaire, adapted to Turkish and validated by Batum and Yağmurlu (2007), which was used to test the criterion validity of the measurement tool developed by the researcher.

Lawshe's method, Pearson product-moment correlation coefficient analysis, descriptive statistical analysis, independent samples t-test analysis, Cronbach's alpha coefficient and Cohen's kappa coefficient analysis were applied for the validity and reliability of the scale in the analysis of the data. The Kruskal-Wallis H test, Mann-Whitney U test, independent samples t-test, one-way analysis of variance and Tamhane's T2 test for complementary post-hoc analysis were performed to determine whether the mothers' emotion regulation difficulties and the children's emotion regulation skills differed in relation to demographic characteristics. The correlation and predictability between mothers' emotion regulation difficulties and children's emotion regulation skills were tested using Pearson product-moment correlation coefficient analysis and simple linear regression analysis.

As a result of the research, it was found that the content validity index of the Preschool Emotion Regulation Scale was 0.67, and its item-total score correlation coefficients were appropriate. As a result of the analysis conducted to determine the criterion validity, it was determined that the scale satisfied the criterion validity. The Cronbach's alpha value of the scale was found to be 0.93. It was determined that there was a significant difference between the lower and upper groups for all items of the scale, and the item discrimination was satisfied. It was found that there was a high-level, positive and significant correlation between the test and retest scores, ensuring the inter-rater reliability. As a result of these findings, it was determined that the Preschool Emotion Regulation Scale is a valid and reliable measurement tool.

As a result of the study, it was found that the mothers' emotion regulation difficulties were moderate and differed according to the variables of educational status, the child's gender and child's age and did not differ based on the variables of age, employment status, perceived income level and number of children. The children's emotion regulation skills were moderate and differed according to the variables of gender, age, duration of attending the preschool education and mother's educational status and did not differ based on the variables of type of institution, number of siblings, birth order, mother's age, mother's employment status and family's income level. It was found that there was a high-level, negative and significant correlation between the mothers'

emotion regulation difficulties and the children's emotion regulation skills. It was further determined that the mothers' emotion regulation difficulty scores were significant predictors of the children's emotion regulation skill scores. In addition, the mothers' emotion regulation difficulty scores explained 60% of the variance in the children's emotion regulation skill scores in a statistically significant manner.

Keywords: Preschool Emotion Regulation Scale, Emotion Regulation, Emotion Regulation Difficulty, Children Aged 48-72 Months, Mothers

İÇİNDEKİLER

ÖZGEÇMİŞ	i
ETİK BEYAN	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLOLAR LİSTESİ	xiv
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	6
1.3. Önem.....	6
1.4. Sınırlılıklar	8
1.5. Varsayımlar	8
1.6. Tanımlar ve Kısaltmalar	8
BÖLÜM II: ALANYAZIN VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Duygu Düzenleme	9
2.2. Duygu Düzenleme Becerilerini Etkileyen Faktörler.....	11
2.3. Duygu Düzenleme Becerilerinin Gelişimi	15
2.3.1. Bir-Üç Yaş Aralığında Duygu Düzenleme Becerilerinin Gelişimi.....	16
2.3.2. Okul Öncesi Dönemde Duygu Düzenleme Becerilerinin Gelişimi	20
2.4. Duygu Düzenlemenin Çocuğun Yaşamındaki Etkileri.....	22
2.5. Duygu Düzenleme Becerilerinin Gelişiminde Annenin Rolü	24
2.6. Duygu Düzenleme Becerilerinin Desteklenmesi için Yapılması Gerekenler	28
2.7. Duygu Düzenleme Güçlüğü.....	31
2.8. İlgili Araştırmalar.....	33
2.8.1. Türkiye’de Yapılmış İlgili Araştırmalar	34
2.8.2. Yurt Dışında Yapılmış İlgili Araştırmalar	37
BÖLÜM III: YÖNTEM	48
3.1. Araştırma Modeli	48
3.2. Çalışma Grubu	49

3.2.1. Çalışma Grubu-I.....	49
3.2.2. Çalışma Grubu-II	50
3.3. Veri Toplama Araçları	52
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	53
3.3.2. Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği	53
3.3.3. Duygu Düzenleme Ölçeği	53
3.3.4. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği	54
3.3.4.1. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Uygulanışı	54
3.3.4.2. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Geliştirilmesi	55
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	56
3.4.1. Ölçme Aracının Geliştirilmesine İlişkin Verilerin Toplanması ve Analizi ..	57
3.4.2. Ölçme Araçlarının Uygulanması, Fark ve İlişkiye İlişkin Verilerin Toplanması ve Analizi	58
BÖLÜM IV: BULGULAR.....	60
4.1. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Analizlerine İlişkin Bulgular.....	60
4.2. Annelerin Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bulgular	69
4.3. Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bulgular	76
BÖLÜM V: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	88
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	88
5.1.1. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Analizlerine İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	88
5.1.2. Annelerin Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	91
5.1.2.1. Duygu Düzenleme Güçlük Düzeyi.....	91
5.1.2.2. Yaş	91
5.1.2.3. Öğrenim Durumu.....	93
5.1.2.4. Çalışma Durumu	94
5.1.2.5. Algılanan Gelir Düzeyi.....	95
5.1.2.6. Çocuk Sayısı	96
5.1.2.7. Çocuk Cinsiyeti	96
5.1.2.8. Çocuk Yaşı.....	98

5.1.3. Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	99
5.1.3.1. Duygu Düzenleme Beceri Düzeyi	99
5.1.3.2. Cinsiyet	100
5.1.3.3. Yaş	104
5.1.3.4. Kurum Türü	106
5.1.3.5. Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi.....	106
5.1.3.6. Kardeş Sayısı	108
5.1.3.7. Doğum Sırası	109
5.1.3.8. Anne Yaşı	110
5.1.3.9. Anne Öğrenim Durumu	111
5.1.3.10. Anne Çalışma Durumu	113
5.1.3.11. Aile Gelir Düzeyi.....	114
5.1.4. Annelerin Duygu Düzenleme Güçlükleri ile Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişki Durumuna İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	115
5.2. Öneriler	120
KAYNAKÇA.....	123
EKLER	168
Ek 1: Örnek Madde.....	168
Ek 2: Ölçme Araçlarına İlişkin İzin Belgeleri	169
Ek 3: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgeleri.....	170
Ek 4: Etik Kurul İzin Belgesi.....	173
Ek 5: Onam Formu	174

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1	Çalışma Grubu I'nın Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları.....	50
Tablo 2	Çalışma Grubu II'nin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları.....	51
Tablo 3	Çocukların Duygulara İlişkin Olay Tanımları	56
Tablo 4	Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği ve Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Dağılımının Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Bir Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları	59
Tablo 5	Kapsam Geçerlik Oranları için Minimum Değerler.....	60
Tablo 6	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Uzman Görüşlerine İlişkin Kapsam Geçerlik Oranı.....	61
Tablo 7	Duygu Düzenleme Ölçeği ile Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Arasındaki İlişkiye İlişkin Pearson Korelasyon Analizi	62
Tablo 8	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Madde Toplam Analizleri	63
Tablo 9	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Maddelerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	64
Tablo 10	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Maddelerinin Aritmetik Ortalama, Minimum, Maksimum, Ranj ve Varyans Değerleri	65
Tablo 11	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Madde Toplam Korelasyon Analizine İlişkin Sonuçlar	66
Tablo 12	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Madde Ayırt Edicilik Sonuçları	67
Tablo 13	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Test-Tekrar Test Katsayıları ...	68
Tablo 14	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Cohen'in Kappa Katsayısı Analizi Sonuçları.....	69
Tablo 15	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri Sonuçları	69
Tablo 16	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	70
Tablo 17	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	71
Tablo 18	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları	71

Tablo 19	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları.....	72
Tablo 20	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları	73
Tablo 21	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	73
Tablo 22	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısı Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları	74
Tablo 23	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	74
Tablo 24	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocuk Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları.....	75
Tablo 25	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocuk Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	75
Tablo 26	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri Sonuçları	76
Tablo 27	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	77
Tablo 28	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	77
Tablo 29	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Kurum Türü Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları	78
Tablo 30	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Kurum Türü Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	78
Tablo 31	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları.....	79
Tablo 32	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	79

Tablo 33	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tamhane Testi Sonuçları	80
Tablo 34	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları	81
Tablo 35	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	81
Tablo 36	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Doğum Sırası Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları	82
Tablo 37	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	82
Tablo 38	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Anne Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	83
Tablo 39	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Anne Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	83
Tablo 40	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Anne Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları	84
Tablo 41	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Anne Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları.....	85
Tablo 42	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Aile Gelir Düzeyi Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları	85
Tablo 43	Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	86
Tablo 44	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanları ile Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki ile İlgili Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı Sonuçları	87
Tablo 45	Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarını Yordayıcılığına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları	87

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problem

Okul öncesi dönemde çocuklar okul yaşamıyla birlikte yeni bir çevreye girerler ve bu çevre ile etkileşim sonucu duygusal olarak farklı deneyimler elde etmeye başlarlar. Bu duygular çocukların içinde bulundukları duruma yönelik olumlu ve olumsuz olarak değişebilmektedir. Çocukların duygularının farkında olup, yaşadıkları olaylara ilişkin duygularını ifade etmeleri desteklendiğinde çocukların duygusal gelişiminde de etkili bir ilerleme sağlanabilecektir.

Duygular en genel anlamıyla organizmanın uyarılara verdiği yanıtlar olarak tanımlanabilmektedir (Dodge ve Garber, 1991). Duygular genellikle bireyin çevresini tanımasına, karar vermesine, davranışsal tepkilerini ayarlamasına ve bu sayede sosyal etkileşiminin artmasına yardımcı olmaktadır (Gross, 2014). Duygu bireyin yaşadığı içsel ve dışsal bir olay karşısında, bireye önemli bir şeyin söz konusu olabileceğine dair işaret veren bir olgudur. Belirli şekillerde ele alındığında ve değerlendirildiğinde bu olgu deneysel, davranışsal, merkezi ve çevresel fizyolojik sistemleri içeren koordineli bir dizi yanıt eğilimlerini tetiklemektedir (Sroufe, 1997). Bu duygu tepkileri ortaya çıktığında, çeşitli biçimlerde düzenlenebilmekte ve bireyin gözlemlenebilir tepkilerini şekillendirebilmektedirler (Gross ve diğ., 2006).

Okul öncesi dönemde deneyimlenen bu duygular, çocuğun kendine olan algısını iyileştiren ya da bu algıya zarar veren duygular olabilmektedir. Bu dönemde çocuğun başardığı bir oyun sonrasında gururlanması ya da oyun başarısızlık ile sonuçlandığında kendinden utanması gibi durumlarla karşılaşılabilir (Holodyski ve Friedlmeier, 2006). Duygular bireyin yaşamının önemli parçalarıdır. Bireyin hayatını hem kolaylaştırabilir hem zorlaştırabilir. Problem çözmeyi kolaylaştırabilir veya bozabilir ya da ilişkileri kurabilir veya bu ilişkilere zarar verebilir. Bu iki yönlü etkileşimler çocukların duygularını düzenlemeyi öğrenmelerine yardımcı olma ihtiyacını yoğunlaştırmaktadır (Macklem, 2008).

Duygu düzenleme, uyum sağlama becerileri için esastır. Hayal kırıklığımızı gizlemek, sakin kalmak veya heyecanımızı arttırmak, duygularımızı hedeflerimize ulaşmak için değiştirmek, bazı durumlarda ve bazı kişiler için çaba gerektiren önemli bir süreçtir (Stifter ve Augustine, 2019). Thompson'un (1994) tanımıyla duygu düzenleme; duygusal tepkilerin, özellikle yoğun ve zamansal özelliklerinin, hedeflere ulaşmak için izlenmesinden, değerlendirilmesinden ve değiştirilmesinden sorumlu dışsal ve içsel süreçlerden oluşur. Duygu düzenleme, duyguların sürekliliği ile ilgili deneyim sahibi olma, devam eden taleplere ve anlık tepkilere sosyal olarak kabul edilebilir ve yeterince esnek bir şekilde cevap verebilme yeteneğidir. Bu süreç gerektiğinde bireyin kendi isteğiyle tepkilerini erteleme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Cole ve Deater-Deckard, 2009).

Duygu düzenleme becerisi yaşla birlikte daha esnek bir hale geldiği ve geliştiği için, kişisel ve kişiler arası uyum süreçleri için çekirdek bir gelişim görevi olarak kabul edilmektedir (Stifter ve Augustine, 2019). Bu nedenle duygu düzenleme, erken çocukluk yıllarından başlamak üzere geliştirilmesi gereken önemli bir beceri olarak görülmektedir.

Yaşamın ilk üç yılında, bazı gelişimsel alanlarda önemli gelişmeler meydana gelmektedir. Bu dönemde motor, duygusal ve bilişsel gelişimde hızlı değişiklikler gözlenmektedir. Bu değişikliklere paralel olarak, bu alanlardaki gelişmelerle birlikte çocukların duygu düzenleme becerileri de gelişmektedir. Yürümeyle birlikte gelişen dil becerileri ve öz farkındalık sayesinde (Lewis, 2000) okul öncesi dönemde çocuklar duygularını kendi cümleleriyle ifade ederek çevrelerindeki bireylerle sosyal etkileşime girmektedirler (Cole ve diğ., 2010). Bu etkileşimler aracılığıyla anne-çocuk arasında duygu düzenleme becerilerinin gelişimi artarak hız kazanmaktadır.

Okul öncesi dönemde çocukların duygu düzenleme becerileri; sosyal-duygusal beceri (Eisenberg ve Fabes, 2006), akademik başarı (Denham ve diğ., 2013; Graziano ve diğ., 2007), okula hazıroluş (Herndon ve diğ., 2013; Raver ve diğ., 2007), okula uyum (Bailey ve diğ., 2016; Di Maggio ve diğ., 2016), akran ilişkileri (Hay ve diğ., 2004; Kim ve Cicchetti, 2010), psikolojik sağlamlık (Prout ve diğ., 2019; Tugade ve Fredrickson, 2007) ve öğretmen-çocuk ilişkisi (Lee ve Boo, 2013) gibi diğer pek çok alanı etkilemektedir. Duygu düzenleme becerisi yüksek çocukların bu alanlarda yetkin olmaları, okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerilerinin erken yaşlardan itibaren değerlendirilerek

çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkili olan değişkenlerin saptanmasını gerekli kılmaktadır.

Erken çocukluk döneminde duygu düzenleme becerilerinin gelişimi sadece çocuğun kendi biyolojik gelişiminden etkilenmemekte, çocuğa bakım sunan kişi ve ortamdan da etkilenmektedir (Stifter ve Augustine, 2019). Yeni doğan küçük bir bebeğin duygusal uyarılmalarını azaltmak için doğuştan gelen mekanizmaları bulunmaktadır. Bu davranışlar başlangıçta etkili olabilmekte, ancak bu durumun ebeveynlerin ve diğer bakıcıların katılımı olmadan sürdürülmesi oldukça zordur (Kopp, 2002). Bu nedenle çocuğun ilk sosyal ortamı olan aile ortamının ve özellikle de annenin, çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki etkisi ve önemi çok büyüktür. Çünkü çocuklar, duyguları ve bu duyguları sosyal bağlamda nasıl düzenleyeceklerini çevrelerini gözlemleyerek öğrenmektedirler. Bu nedenle özellikle erken çocukluk döneminde ailenin rolü önemlidir (Chen, 2015; Koydemir ve Essau, 2017). Nitekim çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde anne davranışları (Akbaba, 2017; Bocknek ve diğ., 2009; Graziano ve diğ., 2010; Hasçuhadar, 2015; Metin, 2010; Roque ve Veríssimo, 2011), anne duygu sosyalleştirme davranışları (Ahmetoglu ve diğ., 2018; Altan, 2006; Ambrose, 2013; Brown, 2010; Köse, 2019; Özen Uyar ve diğ., 2018; Premo ve Kiel, 2014; Reinhardt, 2019; Seçer, 2017; Sille, 2016), anne depresyonu (Harden ve diğ., 2017; Maughan ve diğ., 2007; Raveau, 2018), duygu koçluğu (Ellis ve diğ., 2014), ebeveyn duygusal okuryazarlığı (Bozkurt Yükçü, 2017), ebeveyn tutumu (Acar ve diğ., 2019; Bahrami ve diğ., 2018; Gökşen, 2019; Krauthamer Ewing, 2008; Mathis ve Bierman, 2012; Yaman, 2018) ve duygu içerikli konuşma (Işık Uslu, 2016) gibi değişkenlerin etkili olduğu yapılan çalışmalar ile ortaya konulmuştur. Tüm bu süreç çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin etkili olup olmama durumunun sorgulanması ihtiyacını doğurmaktadır.

Çocuklar ebeveynlerinin duygularını etkileseler bile ebeveynlerin kendi duygusal durumları üzerinde kendi çocuklarına kıyasla daha fazla seçenek ve kontrol sahibi oldukları bilinmektedir. Örneğin, ebeveynin kendi duygularına yönelik tutum ve davranışları çocukların öfkeli durumlarını sürdürmede ve azaltmada özellikle etkili olmaktadır. Çocuklar kendi duygu düzenleme becerilerini geliştiremediklerinde, ebeveynlerini model alarak bu süreci yönetmektedirler (Cole ve diğ., 2003). Görüldüğü gibi ebeveynin rolü o denli önemlidir ki Ellis ve diğerlerinin (2014) araştırmasında riskli aile ortamında yaşayan çocukların anneleri duygu düzenleme becerilerine destek

olduğunda bu risk faktörlerinin etkisi azalarak yerini çocukların duygu düzenleme becerilerindeki iyileşmeye bırakmaktadır. Bu nedenle duygu düzenleme becerilerinin aile ortamında desteklenmesi ve özellikle çocuğa bakım sağlayan ilk kişi olan anne tarafından bu desteğin sağlanması önem kazanmaktadır. Kopp (2002) çocuğa bakım veren yetişkinlerin erken dönemde çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkisi olduğunu ifade etmektedir. Nitekim okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin ve duygulara yönelik destekleyici olmayan davranışlarının çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkisi olduğu bilinmektedir (Binion ve Zalewski, 2018). Bununla birlikte annelerin duygu düzenleme becerilerinin, babalara kıyasla, çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde daha fazla etkisi olmaktadır (Bariola ve diğ., 2012). Benzer şekilde çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde anne ve bakıcıların etkisinin incelendiği bir araştırmada anneleri tarafından desteklenen çocukların duygu düzenleme becerilerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Morales ve Bridges, 1996).

Tüm bu çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin tespit edilmesi ve ayrıntılı bir biçimde betimlenmesi, çocuklara sunulacak eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesinde ve diğer sosyal alanlarda çocuklara katkı sağlayacaktır. Ayrıca çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin etkisinin incelenmesi ise çocuğun dünyaya gözlerini açtığı ilk ortam olan aile ortamında ve ebeveyn çocuk ilişkisinde nasıl bir yer edindiğinin belirlenmesi açısından oldukça faydalı olacaktır.

Alanyazında okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerisini tespit etmeye yönelik olan ölçme araçları incelendiğinde yurtdışında bu konuda geliştirilen pek çok ölçme aracı ile karşılaşılacaktır (Baurain ve Nader-Grosbois, 2011; Carlson ve Wang, 2007; Davis ve diğ., 2010; Gunzenhauser ve diğ., 2017; Kidwell ve Barnett, 2007; McDowell ve diğ., 2000; Mirabile, 2010; Pons ve diğ., 2004; Rydell ve diğ., 2003; Sala ve diğ., 2014; Shields ve Cicchetti, 1997; Shipman ve Zeman, 2001; Suveg ve Zeman, 2004). Türkiye’de ise duygu düzenleme becerileri ile ilgili iki ölçme aracına rastlanmaktadır (Batum ve Yağmurlu, 2007; Ecirli ve Ogelman, 2015). Duygu Düzenleme Ölçeği; Shields ve Cicchetti (1997) tarafından geliştirilmiş, Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanmış ve çocukların duygu düzenleme becerilerini anne veya öğretmen değerlendirmesi ile belirleyen bir ölçme aracıdır. Dörtlü likert türünde olan ölçek, 24

maddeden oluşmaktadır. Bir diğer ölçme aracı ise 5-6 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme stratejilerini tespit etmek amacıyla, Ecirli ve Ogelman (2015) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği'dir. Bu ölçme aracı çocuklara birebir uygulanmakta ve çocuğun duygu düzenleme stratejilerini tanıması ve etkili duygu düzenleme stratejilerinin çocuk tarafından üretilmesi olarak iki bölümden oluşmaktadır.

Bu ölçeklerden yalnızca biri çocukların duygu düzenleme becerilerini tespit etmeye yöneliktir (Batum ve Yağmurlu, 2007). Var olan ölçme aracının uyarlama çalışması olması ve çocuklarla birebir uygulama sürecini içermemesi göz önüne alınarak 48-72 aylık okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerini ölçen ve birebir uygulamaya dayalı bir ölçme aracının geliştirilmesi gerekli görülmüştür.

Bu çalışma kapsamında bir diğer amaç olan, okul öncesi dönem çocukları ve anneleri ile yürütülen çalışmalar incelendiğinde ise alanyazında annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanmakla birlikte (Are ve Shaffer, 2016; Bilge ve Sezgin, 2020; Crespo ve diğ., 2017; Fırat, 2020; Pat-Horenczyk ve diğ., 2015) bu çalışmalarda farklı ölçme araçlarının kullanıldığı ve annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde farklı değişkenlerin etkisinin incelendiği belirlenmiştir. Ayrıca bu çalışmalarda örneklem annelerden oluşmakta ve anneler hem kendileri için hem de çocukları adına duygu düzenleme becerilerini değerlendirmektedirler. Bu durum alanyazında yer alan bu çalışmaların bir sınırlılığı olarak görülmektedir.

Sonuç olarak Türkiye'de 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini birebir uygulamaya dayalı olarak değerlendiren ölçme araçlarının sınırlı sayıda olması ve annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerilerinin detaylı bir biçimde incelendiği başka bir çalışmaya rastlanmamış olması, bu çalışmanın ortaya çıkmasına temel oluşturmuştur. Tüm bu hususlar göz önünde bulundurularak araştırma "Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin geliştirilmesi, annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin ve çocukların duygu düzenleme becerilerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin, çocukların duygu düzenleme becerilerini yordayıcı etkisinin incelenmesi" problem cümlesi üzerine kurulmuştur.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, 48-72 aylık çocuklar için duygu düzenleme becerilerini ölçen ölçme aracının geliştirilmesi, annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin ve çocukların duygu düzenleme becerilerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin, çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesidir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. 48-72 aylık çocuklar için geliştirilen “Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği”nin geçerlik ve güvenirlik düzeyi nedir?
2. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ne düzeydedir ve demografik özelliklerine (yaş, öğrenim durumu, çalışma durumu, algılanan gelir düzeyi, çocuk sayısı, çocuk cinsiyeti ve çocuk yaşı) göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Çocukların duygu düzenleme becerileri ne düzeydedir ve demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, kurum türü, okul öncesi eğitime devam etme süresi, kardeş sayısı, doğum sırası, anne yaşı, anne öğrenim durumu, anne çalışma durumu ve aile gelir düzeyi) göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
4. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı ilişki var mıdır ve annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocukların duygu düzenleme becerilerini anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

1.3. Önem

Okul öncesi dönemde çocukların duygusal gelişimlerinin en önemli göstergeleri çocukların kendi duygularını tanımaları, uygun biçimde ifade edebilmeleri, başkalarının duygularını anlayabilmeleri ve bu duygulara yönelik koşullara ve ortama göre uygun tepkilerde bulunabilmeleridir. Bu sayede çocuklar hem kendileri ile ilgili gelişimlerini değerlendirmiş olacaklar hem de çevrelerinde bulunan akranları ve diğer yetişkin bireyler ile daha sağlıklı sosyal ilişkiler kurabileceklerdir.

Yaşanılan bir olay karşısında duygularını ifade eden ve davranışlarını düzenleyebilen çocuklar ilerleyen yaşamlarında çok daha etkili bireyler olarak yaşamlarına devam

edeceklerdir. Çocuklardaki duygu düzenleme becerilerinin erken yaşlardan itibaren değerlendirilmesi ve tespit edilmesi gerek çocukla ilgilenen anne baba gerekse onlara eğitim veren öğretmenleri tarafından son derece önemlidir (Kurth, 2019). Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerilerini değerlendirmeye yönelik ölçme araçlarının sınırlı sayıda olması ve var olan ölçme aracının çocuklarla birebir uygulama sürecini içermemesi nedeniyle 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini değerlendirmeye yönelik birebir uygulamaya dayalı bir ölçme aracının geliştirilmesinin gerekli ve önemli olduğu düşünülmektedir.

Bununla birlikte çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişim sürecinde şüphesiz ki onları en çok etkileyen ortam aile ortamı ve en çok etkilendikleri kişi ise anneleridir. Nitekim Bariola ve diğerleri (2012) çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde annelerin duygu düzenleme becerilerinin babalarinkinden daha etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Buradan hareketle araştırmada annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuğun yaşamında önemli bir yeri olduğu tespit edilerek araştırma annelerin duygu düzenleme güçlükleri üzerine şekillendirilmiştir.

Alanyazında okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri üzerinde anneden kaynaklı etkilerin incelendiği araştırmalar yer almakla birlikte bu araştırmaların genellikle annelerin genel ebeveynlik tutum ve davranışları üzerine odaklandıkları görülmektedir (Chang ve diğ., 2003; Gökşen, 2019; Haslam ve diğ., 2020; Shipman ve diğ., 2007; Yaman, 2018). Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalarda ise veriler sadece annelerden elde edilmiştir. Çocuklar üzerinde bu denli önemli olan bir etkinin çocuklar da dahil edilerek, detaylı bir biçimde tespit edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü duygu düzenleme becerisi kuşaklar arası olarak görüldüğünden (Tan ve Smith, 2019) daha yüksek düzeyde duygu düzenleme becerisi sergileyen anneler, çocuklarının en iyi duygu düzenleme becerilerine sahip olmalarını sağlayarak kuşaklar arası aktarıma yardımcı olacak ve duygu düzenleme becerilerinin öğrenilmesi ve uygulanması için uygun ortamı yaratabileceklerdir. Bu nedenle annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin ve yordayıcılığının incelenmesi önem kazanmaktadır. Buradan elde edilecek sonuçlar doğrultusunda anneler ve çocuklar

için uygun müdahale programları hazırlanacak, eğitim-öğretim sürecinde bu alana yönelik farkındalık artacak ve aile eğitimi sürecine yeni bir bakış açısı kazandırılmış olunacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

1. Araştırma 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı Bahar yarıyılı ve 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı Güz yarıyılı ile sınırlıdır.
2. Araştırma okul öncesi eğitim kurumuna devam etmekte olan çocuklar ve anneleri ile sınırlıdır.
3. Araştırma, annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

1. Demografik özelliklerin belirlendiği “Kişisel Bilgi Formu”na verilen cevapların çocukların ve annelerinin gerçek durumlarını yansıttığı varsayılmaktadır.
2. Araştırmaya katılan 48-72 aylık çocukların normal gelişim gösteren çocuklar olduğu ve araştırma sonuçlarını etkileyecek herhangi bir özel durumlarının olmadığı varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar ve Kısaltmalar

Duygu düzenleme: Duygu düzenleme “bireylerin sahip oldukları duyguları, ne zaman sahip olduklarını ve bu duyguları nasıl tecrübe ettiklerini ve ifade ettiklerini etkileme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Gross, 1998).

Duygu düzenleme güçlüğü: Duygu düzenleme güçlüğü, duygu düzenleme ile hedeflerine ulaşma veya durumsal talepleri karşılama yeteneğine müdahale eden zorlukları kapsamaktadır (Cicchetti ve diğ., 1991).

BÖLÜM II: ALANYAZIN VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Duygu Düzenleme

Duygular “insan ilişkilerinde ilkel para birimi” olarak adlandırılmıştır (Dolan, 2002). Duyguları tanımlama, deneyimleme, modüle etme ve ifade etme yeteneğini ifade eden duygu düzenleme, uyarlanabilir işlevler için kritik öneme sahiptir (Saraiya ve Walsh, 2015). Duygu düzenleme “bireylerin sahip oldukları duyguları, ne zaman sahip olduklarını ve bu duyguları nasıl tecrübe ettiklerini ve ifade ettiklerini etkileme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Gross, 1998). Duygu düzenleme; duygusal tepkilerin, özellikle yoğun ve zamansal özelliklerinin, hedeflere ulaşmak için izlenmesinden, değerlendirilmesinden ve değiştirilmesinden sorumlu dışsal ve içsel süreçlerden oluşmaktadır (Thompson, 1994). Duygu düzenleme, kişinin sahip olduğu duyguları, bu duygulara ne zaman sahip olduğunu ve bu duyguları nasıl deneyimlediğini veya ifade ettiğini belirtmektedir (Gross, 2014). Bu tür çabalar nispeten otomatik veya kontrollü, bilinçli veya bilinçsiz olabilmektedir (Parrott, 1993). Ayrıca duygu düzenleme, bireylerin hangi duygulara sahip olduklarını, ne zaman sahip olduklarını ve onları nasıl deneyimlediklerini ve ifade ettiklerini etkilediği bir dizi farklı stratejiyi ifade etmektedir. Duygular, potansiyel alternatif seçeneklerin değerlendirilmesinden, bir seçimin değerlendirilmesinden, çeşitli olası sonuçlardan başlayarak kararlarımıza farklı şekillerde müdahale edebilmektedir (Grecucci ve Sanfey, 2014). Bu nedenle duygu düzenleme, duyguların başka bir şeyi nasıl düzenlediği değil (duygularla düzenleme), duyguların nasıl düzenlendiği (duyguların düzenlenmesi) ile ilgilidir. Bu şekilde tanımlanan birçok farklı etkinlik duygu düzenleyici olarak sayılmaktadır. Bunlar arasında patronunuza kızgın olduğunuzda yastığınıza vurmak, üzüldüğünüzde bir arkadaşınızla konuşmak yer alabilmektedir (Gross, 2014). Bu tanımlar içerisinde duygu ve düzenlenmesi hakkında birkaç varsayım yer almaktadır.

Bu varsayımlardan ilki, duygu düzenleme hem olumlu hem de olumsuz duyguları hedeflemekte (Parrott, 1993) ve mevcut duygusal uyarılmanın seviyelerini azaltmayı, arttırmayı veya basitçe korumayı içerebilmektedir. Bu şekilde bakıldığında duygu düzenleme genellikle duyguların değerlerini değiştirmek yerine duygu dinamiklerini değiştirmektedir. Başka bir deyişle duygu düzenleme duygusal bir tepkinin yoğunluğunu,

yükselişini (yani gecikme ve yükselme süresini) değiştirmekte veya iyileşmesini hızlandırmaktadır. Duygu düzenleme belirli durumlarda, kişinin bu durumdaki duygusal hedeflerine bağlı olarak, duygusal tepkinin değişkenliğini veya aralığını azaltıp arttırabilmektedir (Thompson ve Goodvin, 2007). Duygusal olarak iyi düzenlenmiş çocuklar ne kadar süre veya ne kadar derin hissettiklerini değiştirebilmekte veya olumsuz duyguları doğrudan mutluluğa dönüştürmek yerine duygularındaki dalgalanmaları yönetebilmektedirler. Pozitif ve negatif duyguların her biri duygu düzenleme çabalarının hedefleri olmaktadır. Küçük çocuklar bile, örneğin, resmi sosyal durumlarda gerektiğinde coşkularını nasıl köreltebileceklerini ya da huzursuzluğu sağlamak için üzüntü duygularını nasıl vurgulayacaklarını öğrenmektedirler.

İkinci varsayım ise duygu düzenleme stratejilerinin bireyin içinde bulunduğu duruma göre değişebilir olmasıdır. Duygu düzenleme stratejileri için “en ideali budur” ya da “en uygunsuzu budur” denilemez. Aksine, duygu düzenleme stratejilerinin etkinliği, bireyin içinde bulunduğu duruma yönelik hedefleri bağlamında değerlendirilmelidir. Bu işlevselci yönelim, gelişimsel analiz için özellikle önemlidir, çünkü küçük bir çocuğun duyguları yönetme hedefleri bir yetişkininkinden çok farklı olabilmektedir. Çocuğun her bir davranışı duygusal olarak düzenleyici çabaları yansıtabilmektedir (Thompson ve Goodvin, 2007).

Üçüncü varsayım, duygu düzenlemenin sadece kendi kendini düzenleme kapasitelerinin geliştirilmesinden değil, aynı zamanda duyguların başkaları tarafından yönetilmesinden de kaynaklanmasıdır. Her ne kadar bu, küçük bebeklerin uyarılmalarını kontrol etmek için bakıcılara bağımlı olduğu yaşamın en erken evresinde görülse de duyguların sosyal yönetimi, yetişkinlerin konfor, duygu koçluğu ve sempatik bir kulak için başkalarına güvenmesi ile hayat boyu süren bir fenomendir. Dolayısıyla sosyal etkiler, duygu yönetimi için kapasitelerin sosyalleştiği, kültürel değerlerin uygun olduğu ve duygusallıktaki cinsiyet farklılıklarının teşvik edildiği duygu düzenlemede gelişimsel büyümenin önemli bir özelliğidir (Thompson ve Meyer, 2007).

Son olarak, duygusal tepkilerin değiştirilmesi duygu düzenlemenin temel özelliğidir, ancak tek önemli süreç bu değildir. İşlevsel bir yönelim ile uyumlu olarak, küçük çocukların duygusal kendini izleme ve duygularını duygusal davranışlar için kişisel ve sosyal

standartlar ışığında değerlendirme kapasitelerini geliştirmeleri de duygu yönetiminin temel özellikleridir (Saarni, 1999). Bu nedenle duygu düzenleme, çocukların duygu ve anlamlarını geliştirmesiyle uyumlu olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin, yeni yürümeye başlayan çocuklar duygusal deneyimin öznelliğini ve duyguların tatmin edici veya hayal kırıklığına uğramış arzu gibi diğer zihinsel olaylarla nasıl ilişkili olduğunu anlamaya başlamaktadırlar (Thompson ve Lagattuta, 2006). Yeni yürümeye başlayan çocuklar başkalarıyla olan duyguları hakkında konuşmaya başlamakta ve bu konuşmalardan duyguların nedenleri ve sonuçları hakkında daha fazla bilgi edinmektedirler. Bu gelişmekte olan kavramsal ve dilsel kapasiteler, duygu düzenleme becerilerinin gelişimine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Çünkü bu süreç küçük çocukların, neden hissettiklerini daha iyi anlamalarını, duygusal öz kontrolü yönlendiren sosyal bağlamları ve duygularını nasıl yönetmeleri gerektiğini anlamalarını sağlamaktadır (Thompson ve Goodvin, 2007).

Tüm bu varsayımlar birlikte değerlendirildiğinde, duygu düzenleme tanımının bu unsurları, duygusal öz kontrol kapasitelerinin geliştirilmesine çok yönlü katkıları vurgulamaktadır. Gelişen duygu yönetimi stratejilerinin sosyal deneyim ve kültürden nasıl derinden etkilendiğini ve psikolojik anlayış, dil ve duygusal öz farkındalık ile nasıl ortaya çıktığını vurgulamaktadır. Bu etkiler, duygu düzenleme ile aynı olmasa da küçük çocukların sosyal durumlardaki duygusal görüntülerini yönetme kapasitelerini geliştirmelerine de katkıda bulunmaktadır. Duygu düzenleme, duygusal uyarılmayı yönetmeye odaklanırken, görüntüleme kuralları kişinin duygularını hiç değiştirmeden kaydedebilmektedir (örneğin, sevmediği bir hediyede mutluluk ifade etmek). Bu gelişimsel açıdan önemlidir, çünkü duygusal gösterimleri yönetme becerileri genellikle okul öncesi yılların sonlarına kadar ortaya çıkmazken, duygu düzenleme için kapasiteler çok daha erken yaşlarda gelişmeye başlamaktadır (Thompson ve Lagattuta, 2006).

2.2. Duygu Düzenleme Becerilerini Etkileyen Faktörler

Bir çocuğun gelişimsel bağlamlarını kavramsallaştırmak ve bireyler, gruplar ve topluluklar arasındaki etkileşimi anlamak için, Bronfenbrenner'in Ekolojik Kuramı'ndan yararlanılmaktadır, her bir halkanın birbirini etkilediği bir dizi eş merkezli halka kullanılmaktadır (DeHart ve diğ., 2004). Ortadaki daire, kendine özgü biyolojik yapısı ile

çocuk içindir. Bunu çevreleyen, çocuğun yakın çevresi ve yaşa bağlı olarak bakıcıları, aileyi, fiziksel ortamı, akranları ve öğretmenleri içerebilmektedir. Sırada, okul müfredatı ve yönetim sistemi veya bakıcıların çalışma yeri gibi, biraz daha uzaklaştırılmış ancak yine de çocuk üzerinde etkisi olan bir sonraki katmanı temsil eden sosyal ve ekonomik bağlam bulunmaktadır. Son olarak, dış halka kültürel bağlamı temsil etmekte ve belirli bir kültürdeki insanların paylaştığı inançlar, tutumlar, değerler ve yönergeleri içermektedir (Hudson ve Pulla, 2013).

Sosyal, ekonomik ve kültürel bağlamların çocuğun duygu düzenleme becerileri üzerinde çok etkisi olduğu kabul edilmekle birlikte, bu bölüm biyolojik ve yakın çevreye odaklanmaktadır. Bir çocuğun mizacı ve kişiliği, fizyolojik süreçleri (beyin gelişimi ve olgunlaşması) ve ebeveyn-çocuk bağlanma ilişkisinin rolü dahil olmak üzere duygu düzenleme becerilerinin gelişimini etkileyen birçok farklı faktör bulunmaktadır (Calkins ve Hill, 2007; Thompson ve Meyer, 2007).

1. Biyoloji

Bir çocuğun biyolojik yapısı üç temel bileşenden oluşmaktadır; bunlar tüm insanlar tarafından paylaşılan evrimsel miras, çocuğun bireysel genetik mirası ile genetik ve çevre arasındaki etkileşimin biyolojik sonuçlarıdır (DeHart ve diğ., 2004). Çocukların gelişimi genellikle bir dizi beklenen aşamayı takip etmekte ve bir aralık içinde bir dizi bireysel farklılıklar olabileceği kabul edilmektedir.

Nörofizyolojik olarak duygusal uyarılmayı düzenleme kapasitesi kısmen fizyolojik tepkisellik, otonomik düzenleme, davranışsal engelleme ve kendi kendini yönetmeyle ilgili nöral ve fizyolojik işleyişe bağlıdır. Yani merkezi sinir sistemi, otonom sinir sistemi ve ilişkili fizyolojik bileşenlerin gelişimi, bir duygunun ortaya çıkıp çıkmadığını, ne tür bir duygunun yaşandığını, yoğunluğu ve duygusal deneyimin süresi ve bir bireyin duygusal davranışları üzerinde kontrol uygulayıp uygulamayacağını belirlemektedir. Duygu düzenleme ile ilişkili birkaç nörofizyolojik bileşen, gelişim psikolojisi ve duygusal sinirbilim alanındaki araştırmacılar tarafından tanımlanmaktadır (Davidson ve diğ., 2000).

Duygusal deneyim ve davranışla ilişkili alt tabakalar, duygusal deneyimin birçok yönündeki değişkenlikle ilgilidir. Duygusal fenomenin biyolojik temellerinin, özellikle bebeklikten orta çocukluğa kadar, doğasında var olan esnekliğin çevreden (örneğin,

bakıcıların sosyalleşme davranışları) önemli ölçüde etkilendiği bilinmektedir (Zeman ve diğ., 2006). Bu durum dikkate alınarak çocukların biyolojik olarak duygu düzenleme becerileri açısından desteklenmesi sağlanmalıdır.

2. Aile Ortamı

Küçük çocuklar için yakın çevre aileleri, özellikle bakıcılarıdır ve bu ilişkiler duygusal etkileşim için ilk fırsatları yaratmaktadır. Çocuklar büyüdükçe bu ortam çocuk bakım merkezlerini, okulu, öğretmenleri ve akranları kapsayacak şekilde genişlemektedir.

Sıcak ve duyarlı bakıcılar çocukta istekli bir duruş ortaya çıkarmakta ve karşılıklı olarak duyarlı, iş birliğine dayalı bir ilişki geliştirmektedirler. Çocukların bakıcıya güven duyması ve daha sonra genellikle herhangi bir güç iddiasını bir tehdit olarak görmemesi bu ilişkinin güvenliği dahilindedir. Bununla birlikte, bakıcıların katı bir kontrol tarzına sahip olması gibi bağlanmanın güvenli bir şekilde geliştirilmediği durumlarda, ilişki genellikle ilk yılın sonunda daha zor hale gelmekte ve çocuk, bir bakıcıyla işlevsiz bir döngüye girerek bu durumdan olumsuz etkilenebilmektedir (Kochanska ve diğ., 2009).

Çocuklar dünyayı belirli bir şekilde deneyimlemekte ve uzun vadede başkalarıyla nasıl ilişki kuracaklarını şekillendirebilecek etkileşimlere anlam vermektedirler (Tronick ve Reck 2009). Bir çocuk, iletişimdeki eksiklikleri onarmakla ilgili bir ilişkide olumlu bir deneyime sahipse bu, onların daha etkili hissetmelerine ve başka bir ilişkideki yanlış iletişim veya çatışmalardan sonra bu onarımı deneyimleyebileceklerine güvenmelerine yardımcı olmaktadır (Tronick, 2003). Bu nedenle annelerin ya da bakım veren kişilerin çocuklarıyla karşılıklı etkileşimleri, olumlu duygulanım ifadeleri, artan sosyal yeterlilik, gelişmiş uyum, duygu anlayışı, sosyal olarak kabul edilebilir davranış ve daha yüksek öz saygı çocukların sonraki yaşantıları ile ilişkilendirilmektedir (Green ve Baker 2011).

Çocuklar ister olumlu ister olumsuz olsun, dünyayı ve kendilerini nasıl algıladıklarını etkileyen temel etkileşimlerinde ve ilişkilerinde anlam bulmaktadırlar. Bakıcıların duygusal erişilebilirliği, akıl sağlığı, madde kullanımı ve bakıcı ilişkilerinde çatışma gibi sorunlardan etkilenen çocuklar uygun bakım sağlama kapasitelerini sınırlayabilmektedir. Araştırmalar ebeveynlerin aşırı sert, kontrolcü veya müsamahakâr olduğu durumlarda çocukların duygularını düzenlemekte güçlük çekebileceğini göstermektedir (Morris ve diğ., 2013). Aşırı sert ebeveynler, çocukları kendi arzularına uymaya teşvik etmek için

sıklıkla psikolojik kontrolü (yani ebeveynlerin çocukların davranışını ve psikolojik gelişimini manipüle etmeye çalıştığı müdahaleci kontrol) kullanmakta ve bu da çocukların özerklik ihtiyacını engellemektedir (Morris ve diğ., 2002). Bu tür araştırmalar, olumsuz ebeveynliğin çocukları etkilemesinin bir yolunun çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki etkileri olduğunu göstermektedir. Araştırmalar ayrıca ebeveynliğin bazı çocuklar için duygu düzenleme ve uyum üzerinde daha büyük bir etkisi olabileceğini öne sürmektedir. Okul öncesi çocuklarla yürütülen bir çalışmada psikolojik kontrol ve olumsuz duygusallık düzeyleri yüksek olan çocuklar ile sorunları içselleştirme ve dışa vurma arasında daha güçlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Eisenberg ve diğ., 2002). Bu da olumsuz ebeveynliğin duyguları düzenlemekte güçlük çeken çocuklar için daha zararlı olabileceğini düşündürmektedir.

Çocukların duygu düzenleme becerileri, duyguların evde ve ikili ilişkilerde nasıl ifade edildiğinden de etkilenmektedir. Özellikle ebeveynlerin olumsuz ve olumlu duyguları ile çocukların duyguları ve fizyolojik düzenlemeleri arasındaki bağlantı incelendiğinde, örneğin, serbest oyun ve öğretim görevleri sırasında gözlemcilerin küçük çocukların duygularını derecelendirmelerinin kullanılması, ebeveynlerin yüksek düzeyde olumlu duygu (sıcaklık, gülümseme) ve düşük düzeyde olumsuz duygu (öfke), çocuktaki olumlu duygulanımla ilişkilendirilmiştir. Dahası ebeveynlerin öfkesi ile çocukların öfke ifadeleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Robinson ve diğ., 2009).

3. Sosyal ve Ekonomik Durum

Sosyoekonomik durumun duygu düzenleme becerileri üzerindeki etkisi yadsınamaz. Olumsuz ekonomik ve sosyal faktörlerin “ailelerde toksik stres seviyeleri yaratabilen yapısal koşullar” olarak tanımlanması, çocuklarına uygun bakımı sağlamalarını zorlaştırmaktadır (Feigelson, 2011). Bu stres seviyeleri aynı zamanda bakıcının akıl sağlığı sorunlarını da kötüleştirebilmekte ve daha önce belirtildiği gibi bu, bakıcının pozitif karşılıklı düzenleme deneyimleri sunma kapasitesini sınırlayabilmektedir. Sosyal ve ekonomik faktörlerin çocuklara bakım veren kişiler üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, bakım veren kişiden kaynaklanan sorunları iyileştiren daha geniş sosyal müdahaleleri uygulamaya koymak çok önemlidir.

2.3. Duygu Düzenleme Becerilerinin Gelişimi

Duygu alanında neyin geliştiği düşünüldüğünde, duygusal gelişimin sosyal, bilişsel ve biyolojik alanlardaki ilerlemelerle büyük ölçüde i  içe geçtiğini kabul etmek önemlidir. Örneğin, duygusal deneyim sosyal bağlamlardan ve sosyal deneyimden anlam kazanmakta ve onlara anlam sağlamaktadır. Bilişsel gelişim, çocuklara sosyal duygusal işleyişin nedenleri, sonuçları ve genel doğası hakkında daha iyi bir anlayış sağlayan bilişsel karmaşıklığı artırarak sosyal ve duygusal gelişim üzerindeki etkisini göstermektedir. Biyolojik gelişme; sosyal, bilişsel ve duygusal gelişimin gerçekleşmesi için zemin hazırlamaktadır (Zeman ve diğ., 2006).

Duygu düzenlemenin gelişimi, bireyler duygusal öz-yeterlik elde etmek için psikolojik olarak daha karmaşık ve bağlamsal olarak hassas araçlar edindikçe erken yetişkinliğe kadar uzanmaktadır (Saarni, 1999). Bu süre boyunca ve özellikle bebeklik ve çocukluk döneminde, duygu düzenlemenin gelişimi birkaç gelişimsel ilerlemeyle ön plana çıkmaktadır (Thompson, 1994):

1. Çocuklar kendi duygularını yönetmek için zamanla artan sorumluluk üstlendiklerinden, başkaları tarafından düzenlemeden, kendi kendine başlatılan duygu düzenlemeye doğru bir gelişim vardır.
2. Duygu düzenleme stratejilerinin kullanımında genişlik, karmaşıklık ve esnekliğin artırılması; çocuklar, stratejileri bağlamsal olarak uygun şekillerde kullanma, etkisiz stratejiler için etkili stratejilerle yer değiştirme ve duygularını yönetmek için gerektiğinde birden çok strateji kullanma becerisine sahip olurlar.
3. Genel olarak bazı düzenleyici stratejiler uygulanmasına rağmen ( rneğin, olumsuz etki yaratan durumlardan kaçma), duygu düzenlemeye yönelik stratejilerin kullanımının artması ( rneğin, korkuyu yönetmek).
4. Çocuklar sosyal ilişkileri yönetmek, bilişsel verimliliği artırmak, benlik saygısını desteklemek ve diğer psikolojik olarak karmaşık amaçlara ulaşmak için duygularını gittikçe daha fazla düzenlemeyi öğrendikçe, duygu düzenlemenin altında yatan sosyal ve kişisel amaçlarda ortaya çıkan karmaşıklık.
5. Bireyler duygu bastırma, kaçınma, ifade etme ya da kişilik geliştikçe ve pekiştirildik e, diğer duygu düzenleme stratejilerini benimsedik inde, duygu

düzenleme hedefleri, stratejileri ve genel duygu düzenleme becerilerinde bireysel farklılıkların ortaya çıkması ve duygu düzenleme stratejilerinin daha düzenli bir biçimde kullanılması.

6. Dikkat kontrolü, dil ve stratejik işleyiş gibi diğer gelişmekte olan yeteneklerin duygu düzenlemeye dahil olması.

Bir-üç yaş aralığındaki çocukluk dönemi, bu önemli gelişimsel ilerlemelerin çoğunun yaşandığı ilk aşamadır.

2.3.1. Bir-Üç Yaş Aralığında Duygu Düzenleme Becerilerinin Gelişimi

Bir-üç yaş aralığındaki duygu düzenlemenin gelişimi fizyolojik olgunlaşma, bilişsel gelişim ve ilişkisel etkilerden kaynaklanmaktadır. Özellikle, beynin olgunlaşma süreçleri, çocuğun duygu ve benlik anlayışındaki kavramsal büyüme, mizaç bireyselliği ve ebeveynlik uygulamalarının her biri, küçük çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişimine katkıda bulunmaktadır (Thompson ve Goodvin, 2007).

Diferansiyel duygular teorisine göre, yaşamın ilk 3 ayında bebekler öfke, korku ve neşe gibi temel duygularla ilişkili evrensel yüz ifadeleri sergilemekte, ancak bu duygular belirli olaylarla açık bir şekilde bağlantılı olmamaktadır. Bu nedenle, daha sonraki bebeklik döneminde (3-12 ay) ve yürümeye başlayan çocukluklarda (1-2 yaş), çocukların duygusal gelişimi öncelikle belirli olaylarla bağlantılı farklılaştırılmış duygusal ifadeler ve bu duygusal durumları etiketlemelerine yardımcı olan dil becerilerini geliştirmeye odaklanmaktadır (Izard ve Malatesta, 1987). Bu yaş aralığındaki çocuklarda duygu düzenleme becerilerinin gelişiminin büyük çoğunluğu aile ortamında gerçekleşmektedir. Çocuk ağladığında annenin verdiği tepki ya da gece uyumak istemediğinde ebeveynleri ve çocuk arasında yaşanan durumlar çocukların bir-üç yaş aralığında duygu düzenleme becerilerinin şekillendiği en belirgin örneklerdir (Thompson ve Goodvin, 2007). Yetişkinler, bebeklerin ve yeni yürümeye başlayan çocukların, yatıştırıcı davranışlar kullanarak ve duygusal olarak ortaya çıkan olaylara maruz kalmanın azaltılması yoluyla duygusal görünümelerini, özellikle de hayal kırıklığını düzenlemelerine yardımcı olmaktadır. Bu dönemde öfke duygusu, genellikle bakıcıları bir bebek bezinin değiştirilmesi ihtiyacı veya beslenmek gibi bir bebeğin rahatsızlığı konusunda uyararak uyarlanabilir bir iletişim işlevi görmektedir. Bakıcı-bebek bağlanma ilişkileri yaklaşık 7 ay

boyunca sağlamlaşmaya devam ederken, bebekler yetişkin bir yabancıнын varlığında ihtiyat ve korku ifade etmeye başlamaktadırlar. Duygusal görüntülerin sosyalleşmesi de bu dönemde başlamakta ve ebeveynler, bebeklerinin çeşitli duygusal görüntülerine cinsiyete göre farklı tepkiler vermektedirler. Normal gelişim gösteren bebekler, başkalarının duygusal ifadelerini kullanarak sosyal referanslara katılmaktadırlar (Campos ve Sternberg, 1981).

Bebekler öncelikle kendilerine ilk bakım veren kişinin duygu düzenlemesinden zamanla kendi bağımsız duygu düzenleme süreçlerine geçiş sağlamaktadırlar. Bebeğin bu geçiş sürecini tamamlaması için belli stratejileri kullanması ve belli davranışları yerine getirmesi gerekmektedir. Bu süreçlerin sonucunda bebeklerin kendi duygu düzenleme becerilerinin gelişimi sağlanmaktadır (Consedine, 2011). Erken çocukluk döneminde duygu düzenleme becerilerinin gelişimi çocukların diğer gelişim alanlarıyla iç içe bir sıra izlemektedir. Örneğin, motor gelişim ile birlikte çocuklar duygularını daha detaylı hareketler aracılığıyla anlatabilmektedirler. Dil gelişimi ise çocukların stresli durumlarla karşılaştıklarında kendilerini sözel olarak daha rahat ifade etmelerini kolaylaştırmaktadır. Problem çözme becerisi ile birlikte çocuklar daha gelişmiş stratejiler kullanmakta ve duygu düzenleme becerilerinde daha yetkin olmaktadır. Bu şekilde duygu düzenleme becerisi çocukların diğer gelişim alanlarıyla uyum içerisinde gelişmektedir (Calkins, 2007).

Yaşamın ilk yıllarının sonlarında bebekler daha aktif olmakta ve daha amaçlı davranışlara yönelmektedirler. Öncelikle, bebekler motor beceriler sayesinde çevrelerini organize etmeye başlamaktadırlar (Holodyski ve Friedlmeier, 2006). Çevrelerindeki nesnelere dokunarak ve ulaşarak, onlardan kaçarak veya yön değiştirerek aslında çevrelerine duygu düzenleme becerileri ile ilgili sinyaller vermektedirler. Bebeklerin çevrelerindeki kişi ve nesnelere yönelik bu sinyalleri ve yönlendirmeleri onlara bakım veren kişi ve diğer kişilerce fark edilmekte ve onlar tarafından bebeklerin duygu düzenleme becerilerinin gelişimi için kullanılmaktadırlar (Calkins, 2007).

Bir-üç yaş aralığında duygu düzenleme becerilerinde bu kadar önemli bir gelişme dönemi yaşanmasının nedeni, küçük çocukların duygu anlayışlarını hızla genişletmeleridir. Duygu düzenleme için kapasitelerin geliştirilmesi, yeni yürümeye başlayan çocuğun duyguların nedenleri ve sonuçları ve duygu yönetimi için stratejiler hakkında artan bir anlayış

geliştirmesine dayanmaktadır (Thompson ve Lagattuta, 2006). Örneğin, 2 yaşındaki çocuklar duygular, duyguların nedenleri ve hatta duygu düzenleme çabalarına (örneğin, “Köpekbalığından korktum. Gözlerimi kapattım.”) kendiliğinden çözüm bulabilmektedirler (Bartsch ve Wellman, 1995). Duygulara yönelik bu erken çözümler, böyle erken yaşta bile, küçük çocukların duygusal deneyimin öznelliklerini, insanların hissettikleri duygulara yönelik kendilerini ifade ettiklerini, belirli duygular ve belirli durumlar arasındaki ilişkileri tespit etmelerini sağlamaktadır. Çocuklar, duygular ile algı ve arzular gibi diğer psikolojik durumlar arasındaki bağlantıları ortaya çıkarmaktadırlar.

Yaşamın ikinci yılı boyunca duygu düzenleme becerilerinde pasif süreçlerden aktif süreçlere geçilmektedir. Bu yaş diliminde bebekler tam olarak kendi duygu düzenleme stratejilerini kontrol edememekte ve bazen başarısız olabilmektedirler (Trevvarthen, 2009). Öte yandan bu süreçte bakıcılarının ya da annelerinin yönergelerine cevap vermeye başlamaktadırlar. Bu karşılıklı iletişim biçimi (bakıcının yönergesine tepki verme durumu) zamanla bebeklerin duygu düzenleme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Bu süreç bebeklerin motor gelişim ve dil gelişimlerinin ilerlemesiyle birlikte daha da hız kazanmaktadır. İnce motor becerilerin, bilişsel becerilerin, problem çözme becerilerinin gelişimi ve özel ve içselleştirilmiş konuşmanın kullanımı ile birlikte çocuklar duygularını düzenleyebilmektedirler (Calkins, 2007). Dili kullanma yeteneği, yeni yürümeye başlayan çocukların, duygusal açıdan zorlayıcı durumlarda kendi kendilerine konuşabilecekleri veya endişelerini, ruh hallerini düzenlemeye yardımcı olabilecek bir kişiye ifade edebilecekleri şekilde kendi kendilerini düzenlemelerine olanak tanımaktadır (Bretherton ve diğ., 1986).

Duygu düzenleme aynı zamanda öz-farkındalığın gelişiminden de etkilenmektedir. İki ve üç yaşları arasındaki dönem, küçük çocukların sözel öz farkındalık davranışlarında (örneğin, “Ben büyüğüm.”) temsilci öz-farkındalığın ortaya çıkmasına, duygu, yetkinlik ve sorumluluk gibi iç deneyimlerin özerk ajanlar olarak sözlü etiketlenmesine tanıklık etmektedir (Saarni, 1999). Çocuklar artık güdülerini başkaları tarafından tatmin etmek istememektedirler. Sosyal çevreleriyle güdü memnuniyetini koordine etmeyi öğrenmektedirler ve bunu yaparken kültürel normlara ve sosyal etkileşim kurallarına uymayı ve gerektiğinde güdülerini önemlerine göre sıralamayı ve memnuniyetlerini geciktirmeyi, hatta bastırmayı denemektedirler (Holodyski ve Friedlmeier, 2006). Yardımı reddetmek ve “kendim yaparım” konusunda ısrar etmek, değerlendirme

standartlarına karşı duyarlılığın artması ve vicdanın ortaya çıkması, mülkiyet iddiaları ve benliğin cinsiyete ve diğer yollara göre sınıflandırılması bu dönemde belirginleşmektedir. Daha karmaşık öz farkındalıklarına, ikinci ve üçüncü yıllarda kendini referanslayan duyguların ortaya çıkması eşlik etmektedir. Çünkü bu dönemde çocuklar başarılarından daha fazla gurur duymakta, yanlış davranışlarında suçluluk duymakta, davranış benliğe olumsuz yansıtıldığında utanç duymakta ve etkili bir şekilde övgüyle utanç verici bir his yaşamaktadırlar (Lewis, 2000). Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde küçük çocuklar kendilerini giderek daha çok boyutlu ve değerlendirci şekillerde görmeye başlamaktadırlar çünkü kendilerini giderek daha çok başkalarının dikkatinin ve düşüncesinin nesnesi olarak algılamaktadırlar. Duygusal deneyimleri, başkaları tarafından nasıl algılandıkları ve değerlendirildikleri konusundaki bilinçlerini giderek daha fazla birleştirmekte ve bu durum, özellikle de onlar için önemli olan başkalarının varlığında, duygularını nasıl yöneteceklerini öğrenme motivasyonlarına katkıda bulunmaktadır. Bir-üç yaş aralığındaki çocuklarda duygu düzenleme, başkalarının gözünde iyi görünme çabaları, utanç ve suçluluk duygularının yanı sıra diğer zorlayıcı duyguları yönetme ihtiyaçları tarafından motive edilmektedir.

Üç yaşına gelindiğinde, çocuklar duyguları olaylarla ilgili inançlar ve beklentilerle ilişkilendirmektedirler (bir ziyaretçinin bir çiftlikte zürafa gördükten sonra hissettiği şaşkınlık duygusu gibi) (Wellman ve Banerjee, 1991). Psikolojik olarak karmaşık bir duygu anlayışı edinmeleri biraz zaman alsa da çocuklar, duygu ve algı arasındaki bağlantıların tanınmasına dayanarak duygusal olarak tepki uyandıran olaylardan kaçınarak, çıkarılarak, algılanarak, kısıtlanarak veya göz ardı edilerek duyguların yönetilebileceğinin farkındadırlar. Ayrıca kendilerini rahatlatmanın ve bakıcıların duyguları yönetme yardımını aramanın değerinin farkındadırlar (Thompson, 1990). İlginç bir şekilde, bebeklerin duygular ve (tatmin edici veya tatmin edilmemiş) arzular arasındaki ilişki hakkındaki farkındalıkları, duygusal düzenleyici çabalarını, kendilerini daha iyi hissetmek ve istediklerini elde etmek için kullanabilmektedirler.

Son olarak, bir-üç yaş aralığındaki çocukların en merkezi kavramsal ilerlemesi, küçük çocukların başkalarının düşüncelerine erişmesine ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşma kapasitesine izin veren, dilin gelişimidir. Yürümeye başlayan çocuklarda ebeveyn-çocuk

iletişiminin başlaması, küçük çocukların duyguları ve benliği öğrenmeleri ve bakıcılarından duygu düzenleme becerileri edinmeleri için önemli fırsatlar sunmaktadır.

Bir-üç yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinde büyük bir ilerlemenin yanı sıra bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Bu yaş döneminde çocuğa bakım veren kişinin davranışları, tutumu ve kişilik özellikleri çocukları etkileyebilmekte, kültür içinde çocuğa yönelik beklentiler duygu düzenleme becerilerinin şekillenmesinde rol oynamaktadır (Holodynski ve Friedlmeier, 2006). Üç yaş itibarıyla çocuklar artık duygu düzenleme becerilerinde yenidoğan bir bebekten farklı olarak epey ilerleme kaydetmiş olmaktadır. Bu yaş döneminde duygu düzenleme kapasitesinin gelişimi çocukların sosyal etkileşimlerine, akranları ile geliştirdikleri iş birlikçi davranışlara ve yetişkinler ile aralarındaki uyuma bağlı olmaktadır. Bu yüzden bir-üç yaş aralığındaki dönem çocukların duygu düzenleme becerilerinde bebeklikten farklı olarak bağımsız davranışlar geliştirmelerine ve okul öncesi sürece hazırlanma bakımından önemli bir aşamadır (Thompson ve Goodvin, 2007). Bu süreçte geliştirilen duygu düzenleme kapasitesinin varlığı, bir sonraki dönem olan okul öncesi süreçte çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişimine temel oluşturmaktadır. Çocuğun çoğunlukla aile ortamında geçirdiği bir-üç yaş aralığındaki dönemdeki yaşantısı duygu düzenleme becerilerinin gelişimini de etkilemektedir. Bu etkilerin sonuçları okul ortamına katılımın ve akran etkileşiminin yoğunlukla gerçekleştiği okul öncesi dönemde ortaya çıkmaktadır.

2.3.2. Okul Öncesi Dönemde Duygu Düzenleme Becerilerinin Gelişimi

Duygu düzenleme becerilerinin gelişimi bebeklik döneminde başlasa da okul öncesi yıllar duygu düzenleme ve kontrolünün geliştirilmesinde kritik öneme sahiptir (Hyson, 2004). Bu yıllarda çoğu çocuk, akranları ve öğretmenlerinin olduğu ortamlarda zaman geçirmektedir. Bu ortamlar çocukların kendi isteklerini başkalarınınkine karşı dengelemelerini, bir şeyler beklemelerini, rutinlere uymalarını ve başkalarının güçlü duygusal tepkileriyle başa çıkmalarını gerektirmektedir.

Çocuklar okul öncesi çağa geldiklerinde, duygu düzenleme becerilerinin zamanında gelişimi yeni çevresel talepleri karşılamalarına yardımcı olmaktadır. Üç ile beş yıllık dönemde çocuklar, bakıcılarının dışında bağlar kurmaya başlamaktadırlar. Böylece artan duygu tanıma ve başkalarının duygu ifadelerini anlama becerisi çocukların temel duygu

deneyimlerinin ötesine geçmelerini sağlamaktadır (Cole ve diğ., 1994). Çocukların daha kapsamlı bir şekilde edindiği duygu düzenleme becerisindeki artış, deneyimlenen duygu değerliliğine bakılmaksızın, eylemlerinde duyguları kullanmada daha başarılı olmalarını sağlamaktadır (Izard ve diğ., 2011).

Okul öncesi dönem çocukları kendilerinin ve başkalarının duygu ifadelerini fark etmeye başladıkça, duygu ifadeleri sosyal iletişimin daha önemli bir yönü haline gelmektedir. Başka bir çocuğun alçaltılmış kaşları ve kısılmış gözleri, yaklaşan agresif sözler ve eylemler olasılığına karşı algılayıcı çabucak uyarmaktadır. Okul öncesi çocuğun hızla gelişen dil yeteneği, bir iletişim aracı olarak duygu düzenleme becerilerinin gelişimine önemli şekillerde katkıda bulunmaktadır. Dil, duyguları etiketlemek için gerekli araçları sağlamakta, onları sadece hissetme durumlarını değil, aynı zamanda bireyin duygu durumlarını anlamasına ve kullanmasına yardımcı olan duyguları ve düşünceleri içermektedir (Barrett ve diğ., 2007; Cole ve diğ., 2009). Uyarlanabilir duygu şemalarının geliştirilmesi, çocuklara belirli bir duyguyla ilişkili biliş ve davranışları anlamaya yönelik araçlar ve aynı zamanda ondan önce gelip gelebilecek olayları ve durumları anlamak için araçlar sağlamaktadır. Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerileri gelişen çocuklar, kızgın duygularını başka bir çocuğun çatık alını ve dar gözleriyle ilişkilendirebilmeli, aynı zamanda kızgın çocuğun saldırgan niyetleri olabileceğini de anlamalıdır. Bu nedenle duygu düzenleme becerileri kişinin oldukça duygusal ve dürtüsel tepkileri yeniden yönlendirmesine olanak tanıyan bir kavramdır (Izard ve diğ., 2011).

Bu dönemde çocukların duygusal olarak ifade edici davranışları, sosyal bağlamın taleplerine özgü duygularını yönetmek için giderek daha geniş bir davranış stratejileri repertuarından seçim yapabilecekleri şekilde daha farklı hale gelmeye devam etmektedir (Fuchs ve Thelen, 1988). Bu aşamada, sergileme kurallarının anlaşılması ve kullanımında bir artış meydana gelmektedir. Sergileme kuralları, bir kişinin sosyal bağlamın talepleriyle tutarlı olarak duygusal davranışı değiştirme kararına rehberlik eden kültürel olarak tanımlanmış kurallardır (Saarni, 1989). Örneğin, çocuklara küçük yaşlardan itibaren birinden hediye alırken, çirkin bir süveter olsa bile gülümsemeleri ve “teşekkür ederim” demeleri talimatı verilmektedir. Bu özel duygu düzenleme biçimi, kişinin duygusal deneyimi ile sergilenen yüz, ses ve/veya davranışsal ifadenin kasıtlı olarak ayrılması anlamına gelmektedir. Görüntüleme kuralı stratejileri arasında yüz ifadesinin

güçlendirilmesi (örneğin, sempati kazanmak için acıyı abartmak), duygunun en aza indirilmesi (örneğin, gerçekten öfkeli hissettiğinizde hafif kızgın görünmek), ifadenin ikame edilmesi (örneğin, hayal kırıklığına uğradığında mutlu bir yüz takınma ve duygusal ifadenin etkisiz hale getirilmesi, poker yüzü) yer almaktadır (Harris ve diğ., 1986). Okul öncesi dönemde çocuklar, kişinin ifade ettiği duyguların mutlaka kişinin öznel duygusal deneyimiyle eşleşmesi gerektiğini anlamaya başlamaktadırlar (Zeman ve diğ., 2006).

Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerilerinin gelişimi çocuğun bireysel özelliklerine, aile ortamına, okul öncesi sosyal çevresine ve duygusal iklime yakından bağlıdır.

Okul öncesi dönemde çocuklar ebeveynlerin ve öğretmenlerin duygu ifade etme ve duygu ile ilgili konuşma ve eylemleri, modelleme biçimleriyle öğrenmektedirler (Cunningham ve diğ., 2009; Garner ve diğ., 2007; Sullivan ve diğ., 2008; Warren ve Stifter, 2008).

2.4. Duygu Düzenlemenin Çocuğun Yaşamındaki Etkileri

Duyguların kendisi gibi, duygu düzenleme de çocukların yaşamlarında önemli bir rol oynamaktadır (Thompson, 1994). Duygu düzenleme, “kötü” duyguların ortadan kaldırılmasından çok daha fazlasıdır; çocuklar olumlu duygularını korumak ya da geliştirmek ve olumsuz duygusal durumlarını değiştirmek için duygu düzenleme becerilerini kullanmaktadırlar. Hem olumlu hem de olumsuz duygular, duygu düzenleme becerileri aracılığıyla davranışı yönlendirmek için yükseltilebilmekte, bastırılabilmekte veya değiştirilebilmektedir.

Duygu düzenleme bir dizi önemli beceri ve eğilimi içermektedir (Denham, 1998; Dunn ve Brown, 1991; Saarni, 1999). Süreç kademeli ve düzensiz olsa da duygularını düzenleme konusunda yetkinlik geliştiren çocuklar şu becerileri gerçekleştirebilmektedirler (Hyson, 2004):

1. Kendi duygusal tepkilerini izler veya iletişimi devam ettirirler.
2. Güçlü olumlu veya olumsuz duygularla ilgili uygunsuz davranışlar göstermekten kendilerini alıkoyarlar.

3. Oldukça duygusal olarak uyarıldıklarında kendilerini yatıştırır, dikkatlerini dağıtır ve kendilerini sakinleştirirler.
4. Çeşitli başa çıkma stratejileri kullanarak duygusal tepkilerinin yoğunluğunu değiştirirler.
5. Önemli hedeflere ulaşmak için duygularını, düşüncelerini ve eylemlerini koordine ederler.
6. Başkalarının duygularını ve eylemlerini etkilemek için duyguları kullanırlar.
7. Duyguların sergilenmesi için kültürel standartları takip ederler (Hyson, 2004).

Duygu düzenleme süreci kolay değildir, ancak çocukların yaşamında çok önemli bir yeri vardır. Çocuklar kendi duygusal tepkilerini izleme veya değiştirme yeteneklerini artırdıklarında, uygun görüntüleme kurallarını öğrenmekte ve başkalarının duygusal durumlarını olumlu, esnek ve kültürel olarak kabul edilen şekillerde etkilemektedirler. Duygu düzenleme becerilerinin çocukların yaşamındaki bazı etkileri şunlardır (Denham, 1998; Hyson, 2004; Stifter ve Augustine, 2019):

1. Çocuklar istedikleri hedeflere ulaşırlar. Çocukların istediklerini elde etmek için başarılı bir duygu düzenleme becerisine sahip olmaları gerekmektedir. Örneğin, çok fazla sıkıntı ya da korku, çocukların araştırmasını engelleyebilmekte ve daha sonraki bilişsel ve sosyal gelişimlerini kısıtlayabilmektedir. Duygu düzenleme becerisi çocukların duygularını işin içine dahil etmekte ve çocukların hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmaktadır.

2. Çocuklar kendilerini daha iyi hissederler. Hem olumsuz hem de olumlu ezici duygu, karışıklığa ve korkutucu bir kontrolden çıkmaya neden olabilmektedir. Çocuklar, kendilerini nasıl hissettikleri ve nasıl ifade ettikleri üzerinde (bazı durumlarda yetişkin desteği ile) biraz kontrol sahibi olduklarında ve başkalarının duygularını ciddiye alacağından emin olduklarında daha iyi hissetmektedirler.

3. Çocuklar üstatlık yaşarlar. Sağlıklı bir gelişim yetkinlik ve ustalık duygusu gerektirmektedir. Duygu düzenleme becerilerindeki birçok başarı bu anlamda çocukların gelişimine katkıda bulunmaktadır, ancak özellikle önemli olan, çocukların duygularını seçtikleri şekilde ve başkalarının değer verdiği şekillerde kullanabileceklerine olan güvenleridir. Duygu düzenleme becerisine sahip olan çocuklar bu başarı ve ustalık duygusunu yaşamaktadırlar.

4. Çocuklar kültürün bir parçası olurlar. Duyguları düzenleme normları kültürel olarak tanımlandığından, duygu düzenleme becerilerinde uzman olan çocuklar kendi kültürlerine giderek daha fazla kaynaşmaktadırlar. Diğerlerinin belirlediği standartları paylaşan topluluğun işleyen üyeleri olarak kabul edilmektedirler.

5. Çocuklar sosyal açıdan daha yetkin hale gelirler. Duygu düzenleme, akran kabulüne ve sosyal yeterliliğe katkıda bulunmaktadır. Ailelerde ve erken çocukluk programlarında, çocuklar sürekli olarak duygusal eşikleri ve ihtiyaçları kendilerinden farklı olan başka bireylerle karşılaşmaktadırlar. Çocuklar kendi duygu ifadelerini değiştirmeyi ve dikkatlerini başkalarının duygularına yönlendirmeyi öğrenmektedirler.

2.5. Duygu Düzenleme Becerilerinin Gelişiminde Annenin Rolü

Çocukların duyguları etkili bir şekilde düzenleme becerisi, akranları ve ailesiyle başarılı ilişkiler kurma, akademik başarı edinme ve akıl sağlığı için gerekli olan gelişimsel bir beceridir. Şüphesiz duygu düzenleme becerilerinin gelişimindeki en etkili güçlerden biri çocukların ebeveynleri ve özellikle anneleridir (Rutherford ve diğ., 2015). Ebeveynler doğumdan itibaren bebeklerinin ve küçük çocuklarının duygularını, üzüntülerini yatıştırarak, olumlu duygular uyandırarak ve korkuyu yatıştırarak yönetmek için büyük bir çaba sarf etmektedirler. Çocuğun günlük rutinini düzenleyerek, öğünleri planlayarak, uygun çocuk bakımı düzenlemelerini seçerek ve diğer yollarla çocuklara yönelik günlük duygusal talepleri proaktif olarak yönetebilmekte ve öngörülebilir hale getirmeye çalışmaktadırlar (Thompson, 2014). Ebeveynler ayrıca, çocukların potansiyel olarak korkutucu veya üzücü olaylardan uzaklaşması, çocukların sinir bozucu bulduğu sorunların çözülmesine yardımcı olmak, çocukların olumsuz şekilde uyandıran deneyimler hakkındaki yorumlarını değiştirmeye çalışmak gibi duygusal durumlara ilişkin çocukların doğrudan değerlendirmelerini sosyal referans yoluyla değiştirmeye çalışmaktadırlar (örneğin, “Bu sadece bir oyun”) (Repetti ve diğ., 2011). Bu yollara doğrudan müdahale ederek, ebeveynler küçük çocukların duygularının dış düzenleyicileri olarak hareket etmektedirler.

Morris ve diğerleri (2007) ailenin çocukların duygu düzenleme becerileri ve uyumu üzerindeki etkisine ilişkin üçlü bir model yayınlamışlardır. Bu modele göre, ebeveynler

çocukların duygu düzenleme becerilerini üç mekanizma aracılığıyla etkilemektedirler; duygu ile ilgili ebeveynlik uygulamaları (örneğin; duygu koçluğu, duygulara tepkiler), ailenin duygusal iklimi (örneğin bağlanma, ebeveynlik tarzı, duygusal ifade, aile ilişkileri) ve çocukların ebeveynlerinin duygu düzenlemesini gözlemlemesi (örneğin; modelleme, sosyal öğrenme, duygu bulaşması). Buradan hareketle duygu düzenleme becerilerinde annenin rolü bu üç mekanizma üzerinden incelenmiştir.

Ebeveynler ve bakıcılar, bir çocuğun sevdiği ya da hoşlanmadığı istek ve ihtiyaçlarını anlamak için çocukların duygusal ipuçlarını okumayı öğrenebilmekte ve bu ipuçlarına duyarlı bir anne/bakım veren ise çocuklarının duygularını düzenlemesine yardımcı olabilmektedir (Thompson ve Meyer, 2007). Örneğin, bir ebeveyn ağlayan bir bebeği besleyerek ve sallanarak yatıştırabilmekte veya üzgün bir çocuğu sarılarak ve sakin bir sesle konuşarak sakinleştirebilmektedir. Bir çocuğun duygularını bu şekilde düzenlemek, dış düzenleme olarak adlandırılmaktadır (Bernier ve diğ., 2010). Duygu düzenleme becerisi anne duyarlılığı gibi dışsal faktörlere bağlı olmaktadır. Doğumda bebekler, duygusal sıkıntılarını düzenlemelerine yardımcı olmak için yalnızca bakıcılarına güvenmektedirler. Duygusal durumlarını iletmek için yüz ifadesi, ağlama ve jestler gibi davranışsal ipuçlarını kullanmaktadırlar ve bakım verenlerinin ipuçlarına zamanında, doğru ve duygusal olarak sıcak bir şekilde yanıt vermelerine güvenmektedirler. Ancak bebekler hızlı sinirsel ve bilişsel gelişim geçirdikçe, stresli uyaranlardan ve kendini yatıştırıcı davranışlardan kurtulmak için dikkat kontrolünü kullanmak gibi kendi duygularını düzenlemeye başlamalarına izin veren yetenekler geliştirmektedirler (Carrère ve Bowie, 2012). Bebeklerin mizaçları ve erken gelişimlerinin yanı sıra ebeveynlerinin duyarlılığı, erken yıllarda uyarlanabilir duygu düzenleme becerilerini geliştirmek için etkileşime girmektedir. Nitekim Thomas ve diğerleri (2017) 254 anne-bebek çiftinin katıldığı bir çalışmada anne duyarlılığının mizaç olumsuzluğunun bebek duygu düzenleme becerisi üzerindeki etkilerini azalttığını tespit etmişlerdir.

Bilindiği üzere bebekler çocukluk döneminde yaş ilerledikçe duygularını düzenleme becerilerini etkileyen sosyal uyaranlara maruz kalmaktadırlar ve bu dönemde duygu düzenleme yetenekleri daha belirgin hale gelmektedir (Morelen ve diğ., 2014). Bu dönemde çocuğa bakım sağlayan kişiler özellikle anneler çocuklarının duygu düzenleme becerilerini etkilemeye devam etmektedirler. Örneğin, Morelen ve diğerlerinin (2014)

annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerini nasıl etkilediğini incelemek için 64 anne-çocuk çifti ile yürüttükleri araştırmanın sonucunda, annenin duygu düzenleme güçlüğü ile çocuk duygu düzenleme güçlüğü arasında pozitif yönde ilişki olduğu ve bu ilişkinin annenin desteklemeyen duygu ebeveynliği aracılığıyla gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Çocukların davranışlarına yönelik annelerin verdiği tepkiler de çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkili olabilmektedir. Anneler çocukların problem davranışları ile baş edemediklerinde kendi ebeveynlik becerilerini sorgulamakta ve iyi anne olmadıklarını düşünmektedirler (Michl ve diğ., 2015). Benzer şekilde annede var olan kaygı durumu, annenin çocuğuyla stresli bir etkileşim sırasında kolayca bunalmış hissetmesine neden olarak, aşırı tepkili ve/veya çocuğun duygu düzenleme ihtiyaçlarını önemsemeyen ebeveyn davranışlarına neden olabilmektedir (Deater-Deckard ve diğerleri, 2012). Bir ebeveynin çocukları için etkili ve yeterli bir duygu düzenleme modeli olması için, yeterli duygusal anlayışa ve kendi duygularını etkili ve uyumlu bir şekilde yönetme becerisine sahip olması gerekmektedir. Aslında ebeveynin düzensiz duyguları, uygunsuz duygusal ifade veya deneyime katkıda bulunmakta ve bu da çocuklar için kötü duygusal gelişim sonuçlarına ve ebeveyn-çocuk ilişkisindeki eksikliklere neden olmaktadır (Dix, 1991).

Maliken ve Fainsilber Katz (2013) ebeveyn ruh sağlığı sorunlarının, ebeveynlerin duygu farkındalığı geliştirme yeteneğini tehlikeye attığını ve çocuklarının duygusal ihtiyaçlarını dengeleyerek bunları etkili bir şekilde düzenleyemediğini öne sürmüşlerdir. Buna ek olarak, kendi zihinsel sağlık sorunlarını yönetmekte sürekli zorluk çeken ebeveynler, çocuklarına daha az etkili duygu düzenleme stratejileri de modelleyebilmektedirler. Duygu düzenleme becerilerinin gelişiminde annenin bir diğer rolü bu becerilerin çocuklarla bir arada olunan tanıdık ortamlarda zaman geçirilerek geliştirilmesidir. Bu durum ebeveynlerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerini dışsal olarak yönetmelerinin diğer bir yoludur (Bariola ve diğ., 2011). Bakım rutinleri ve diğer ortak deneyimler esnasında çocukların duygusal taleplerini kontrol ederek (ebeveyn-çocuk ayrılıklarının sıklığı, sıkıntı çılgınlıklarına hızlı tepki verme vb.) çocukların deneyimlediği duygusal uyarılma fırsatlarını gözlemlemek ve uygun tepkilerle çocukların duygu düzenleme becerilerini geliştirmek mümkündür (Thompson, 1994).

Ailenin duygusal iklimi, aile ilişkileri, ebeveyn-çocuk ilişkisi, ebeveynlik stilleri ve bağlanma ilişkisi evdeki duygusalığa yansımaktadır (Morris ve diğ., 2007). Aile hayatının duygusal iklimi, çocukların evde karşılaştıkları duygusal talepler nedeniyle duygu yönetimini kolaylaştırabilmekte veya zorlaştırabilmektedir. Çocukların diğer aile üyelerinden gelen sık, yoğun olumsuz duygularla baş etmesi gerektiğinde, özellikle onlara yöneltildiğinde, tehdide karşı aşırı duyarlılıklarına neden olmakta ve duygu düzenleme kapasitelerini zayıflatabilmektedir. Ailenin duygusal iklimi, çocukların maruz kaldığı duygu düzenleme modelleri ve aile ortamının, çocukların duygu ve duygu düzenleme için gelişen şemalarını nasıl şekillendirdiğini etkilediğinden dolayı duygu düzenleme becerisi ile yakından ilgilidir (Thompson, 2014).

Çocuğun duygusal tepkiselliğini ve öz düzenlemesini geliştirmek için ailenin duygusal ikliminin öneminin bir başka örneği de evlilik içi çatışmalar üzerine yapılan araştırmadır (Davies ve Woitach, 2008). Bu araştırmada duygusal güvenlik hipotezine göre çocuklar, aile çatışması olan ailelerde kaybettikleri duygusal güvenliği, ebeveyn çatışmasına yönelik olmasa bile yeniden tesis etmeye çalışmaktadırlar.

Güvenli bir ebeveyn-çocuk ilişkisi, çocukların kendilerini desteklenmiş ve duygusal olarak güvende hissetmelerine yardımcı olmaktadır ve duyguları etkili bir şekilde düzenlemek için bir ön koşuldur (Houlberg ve diğ., 2012). Çocukların yakınlık ve sıcaklık hissettikleri duygusal iklimler, duygularını daha rahat ifade etmelerine yardımcı olmaktadır. Dahası, anne duygusu ve bilişsel düzenleme, çocuklarının duygusal ipuçlarını fark etme ve destekleyici tepki verme olasılıkları daha yüksek olan ilgili ve duyarlı ebeveynlerle ilişkilidir. Sıcaklık ve desteğe ek olarak, pozitif ebeveynliğe genellikle çocukların evde duygusal ifade ile ilgili ne bekleyeceklerini bilmelerine yardımcı olan açık kurallar ve sınırlar eşlik etmektedir. Bu durum çocukların duygularını sosyal olarak kabul edilebilir şekillerde ifade etmelerine yardımcı olmaktadır. Örneğin, “Öfke iyidir, ancak vurmak değildir” ve çocuklar kendilerini bekleyen şeyi bildiklerinden bu durum onların duygusal güvenliğini artırmaktadır (Morris ve diğ., 2017).

Annelerin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki etkisi sadece okul öncesi dönem yılları ile sınırlı olmamakta ilerleyen yaşlarda da etkisini gösterebilmektedir.

Yapılan çalışmalarda daha büyük yaş gruplarındaki bireylerin duygu düzenleme becerileri üzerinde annelerin etkisinin olduğu ortaya konulmuştur (Bariola ve diğ., 2011; Zhu, 2017).

2.6. Duygu Düzenleme Becerilerinin Desteklenmesi için Yapılması Gerekenler

Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerilerinin desteklenmesi için sağlık çalışanlarının ve okul öncesi eğitim uzmanlarının olumlu anne-çocuk ilişkisini geliştirmek ve çocuklarda duygu düzenleme becerilerinin gelişimini desteklemek için evde yapılabilecek bazı öneriler sunulmaktadır (Carrère ve Bowie, 2012; Shanker, 2016; Tanyel, 2009; Tominey ve diğ., 2015):

1. Çocuklarla kaliteli zaman geçirin.

Çocuklarla zaman geçirmek, konuşma, kucaklaşma, oyun oynama gibi yüz yüze faaliyetlerde bulunmak, anne ve babaların çocuklarıyla ilişkilerini güçlendirmenin etkili bir yoludur. Bu zamanı birlikte en iyi şekilde değerlendirmek için cep telefonları, televizyon veya diğer dijital cihazlar dahil olmak üzere, dikkati bölen ve çocukla kurulmakta olan bağlantıyı azaltabilecek potansiyel dikkat dağıtıcı unsurları ortadan kaldırmak gerekmektedir. Bu zaman diliminde ebeveynler çocuğa günlerinin nasıl geçtiğini, sevdikleri ve hoşlanmadıkları şeyleri ve çocukları hakkında neleri takdir ettiklerini anlatabilirler. Çocuklarının sevdikleri, sevmedikleri ve ilgi alanlarıyla ilgili sorular sorabilirler. Kaliteli zaman, markete gitmek veya akşam yemeği hazırlamak da dahil olmak üzere günlük işlerin bir parçası olarak gerçekleşebilmektedir. Çocuklarla aktif olarak ilgilenmek için harcanan zaman, ebeveynlerin onları daha iyi tanımasına yardımcı olmakta ve anne ile çocuk arasındaki olumlu etkileşimi artırarak duygu düzenleme becerilerinin gelişimine destek olmaktadır.

2. Çocukların duygulara yönelik verdikleri ipuçlarını tanıyın.

Her bir çocuk yaşadığı duyguları farklı şekillerde ifade etmektedir. Çocuğun gönderdiği duygusal ipuçlarına özenle dikkat etmek, ebeveynlerin çocuklarının nasıl hissettiğini anlamalarına yardımcı olarak çocuklarının ihtiyaçlarını daha iyi desteklemelerini sağlayacaktır. Çocuğun yüzü üzgün hissettiğinde neye benziyor? Çocuk heyecan veya öfke gibi duygularını nasıl ifade eder? Çocuk yorgun olduğunda hangi belirtileri gösterir?

Çocuğun duygusal ipuçlarını belirlemek, anne ve babaların duygusal hayal kırıklıklarını daha iyi tahmin etmelerine ve bunları önlemelerine veya onlara etkili bir şekilde hazırlanmalarına yardımcı olarak dışsal duygu düzenleme becerilerinin gelişimini sağlamaktadır. Çocuğun duygulara yönelik verdiği ipuçlarını tanımak, anne ile çocuk arasında güçlü bağların gelişmesine de yardımcı olacaktır.

3. Güçlü duygu düzenleme rol modelleri olun.

Çocuklara duygu düzenleme becerileri dahil yeni beceriler öğretmenin güçlü ve en etkili yollarından biri hedef davranışı sergilemektir. Çocuklar güvendikleri kişiler tarafından sergilenen model davranışları gördüklerinde bu becerileri kopyalamakta ve uygulamaktadırlar (Bandura, 1999). Ebeveynlerin, güçlü duygu düzenleme becerilerini modelleyerek çocuğa “ne yapmamalı” yerine “ne yapmalı” çerçevesi sağlamaları gerekmektedir. Ebeveynler, gün boyunca ne yaptıklarını çocuklarına açıklayarak duygularını düzenlemenin yollarını kasıtlı olarak göstermek için zaman ayırabilirler. Örneğin, “Bu olduğunda çok öfkelenim bu yüzden bir şey söylemeden önce bağırarak için ve kendimi sakinleştirmek için birkaç derin nefes aldım.” Eylemleri tarif etmek, yalnızca ebeveynlerin duygularını düzenlemek için kullandıkları stratejiler konusunda daha bilinçli olmalarına yardımcı olmakla kalmaz, aynı zamanda çocukların gelecekte bu seçimleri kendileri yapabilmeleri için neden yaptıklarını anlamalarına da yardımcı olur.

4. Çocukların duyguları tanımalarına ve ifade etmelerine yardımcı olmak için kelimeleri kullanın.

Çocukların duygularını ifade edebilmelerini ve düzenleyebilmelerini sağlamak için duygu ile ilgili zengin bir kelime dağarcığı geliştirmelerine yardımcı olmak gerekmektedir. Erken çocukluk döneminde, çocukların bildiği ve kullandığı kelimelerin sayısı katlanarak artmaktadır. Çocukların duygusal deneyimleri hakkında konuşmaları için ihtiyaç duydukları kelimelere sahip olmalarını sağlamak, nasıl hissettiklerini açıklamalarına, ihtiyaç duyduklarında yardım istemelerine ve nihayetinde duygu düzenleme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Ebeveynler gün boyunca nasıl hissettiklerini gösterebilir ve çocuklarının duygusal deneyimlerini anlatabilirler. Örneğin, “Seni görüyorum kaşlarını çatıyor ve ayağını yere vuruyorsun. Kızgın ya da hayal kırıklığına uğramış gibi görünüyorsun. Nasıl hissediyorsun?” Ayrıca güçlü duygu düzenleme

becerileri sergilediklerinde ve çabalarını kabul ettiklerinde çocuklara bunu belirtmek önemlidir. Örneğin, “Görünüşe göre oynamak için gerçekten heyecanlısın, ancak sabırla sıranın sana gelmesini bekliyorsun.” Ebeveyn ve çocuğun yaşadığı duygu tartışmalarını günlük etkileşimlere dahil etmek, çocukların herkesin duyguları olduğunu bilmelerini sağlayacaktır.

5. Çocuklara duygu düzenleme becerileri öğretin.

Çocuklara duygu düzenleme becerilerini öğretmek için ebeveynlerin yapabileceği pek çok şey vardır. Öncelikle çocuklarla duygularıyla ilgili kendi deneyimleri hakkında kişisel hikayeler paylaşın. Örneğin, “Hayal kırıklığına uğradığım bir zamanı hatırlıyorum.” Bu hikayelerin bir parçası olarak, duygularını iyi yönetmek için düşündükleri, söyledikleri veya yaptıkları şeyleri paylaşabilirler. İkinci olarak ebeveynler, duygularla ilgili konuşmaları çocuklarla paylaşılan hikâye kitaplarını okumaya dahil edebilir, karakterlerin farklı duyguları ifade ederken nasıl göründüklerine dikkat çekebilir veya çocuklarına karakterlerin duygularla ilgili deneyimleri hakkında sorular sorabilirler. Üçüncüsü, çocuklarla oyun oynamak, onlara duygusal olarak yüklü anların dışında düzenleme ve dürtü kontrolü sağlama fırsatı vermektedir (Schmitt ve diğerleri, 2015). Duygusal olarak yüklü anların dışında duygu düzenleme stratejileri uygulamak, çocukların duygusal olarak zor anlarda bu stratejilere başvurma olasılığını artırmaktadır. Son olarak çocuklara, duygularını ifade etmenin ve düzenlemenin uygun yollarını tartışmak için zaman ayırmak önemlidir. Örneğin, ebeveynler çocuklarının öfkeli hissederken ne yapmasını ister? Bir aile üyesine vurmak sorun olur mu? Evde duyguları ifade etmenin kuralları nelerdir? Diğer ev kuralları gibi, kuralların ne olduğunu tartışmak önemlidir, böylece çocuklar ve yetişkinler bunları birlikte takip edebileceklerdir.

6. Duygu düzenleme becerilerinin gelişiminin bir süreç olduğunu unutmayın.

Yaşamda edinilen diğer beceriler gibi, duygu düzenleme becerilerinin gelişimi de önemli ölçüde zaman ve uygulama gerektirmektedir. Bu nedenle doğumdan yetişkinliğe kadar bu becerilerin gelişimi devam etmektedir. Ebeveynler, çocukları için güçlü duygu düzenleme becerilerini modellemeye çalışırken, özellikle yorgun veya stresli olduğunda, duygu düzenleme becerilerinde bazı zayıflıkların olabileceğinin farkına varmak önemlidir. Böyle durumlarda ebeveynler kendilerine ve çocuklarına karşı affedici olmalı ve duygu

düzenleme becerilerinin uygulanması ve geliştirilmesi gereken bir beceri olduğu ve herkesin hata yapabileceği fikrini hatırlamaları gerekmektedir. Duygu düzenleme becerilerinde bir aksama yaşandıktan sonra örneğin, sakin kalmak yerine çocuğa bağırarak gibi, ebeveynler çocuklarının bu durumda kendilerinin ne yapmasını istediklerini düşünebilirler. Çocukların özür dilediğini ve sakinleştikten sonra telafi ettiğini görmek isterlerse, anne veya babanın çocukla etkileşimlerinde bu eylemleri modellemesi gerekmektedir. Örneğin, “Üzgünüm. Bu şekilde bağırmamalıydım. Stresliydim ve sakinleşmekte zorlandım. Bir dahaki sefere, bir şey söylemeden önce birkaç derin nefes alacağım ve sakinleşeceğim.” Çocuklar duygu düzenleme becerilerinde bir aksama yaşadıklarında (öfke nöbeti geçirme gibi), ebeveynler çocukları sakinleştikten sonra bir daha aynı durumun yaşanması halinde daha uygun bir şekilde yanıt vermek için neler yapabilecekleri hakkında sohbet edebilirler. Örneğin, “Kardeşin bir dahaki sefere oyuncağı yine aldığına ne yapabilirsin? Bu benim, bana geri ver ya da birlikte oynayalım, demeye ne dersin?” Bu ve benzer diyaloglar pek çok şekilde örneklendirilebilir. Burada önemli olan çocukların duygularının farkında olmalarını sağlamak ve bu duyguları en doğru biçimde tanımlayarak uygun tepkiyi verebilmelerini teşvik etmektir.

Bilindiği gibi duygular, hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. Olumlu bir ebeveyn-çocuk ve özellikle anne-çocuk ilişkisinin ve duygu düzenleme becerisinin temelini oluşturmaktadırlar. Çocuğa bakım sağlayan kişilerin ve annelerin, çocukların duygusal deneyimlerini etkili bir şekilde yönetmeyi öğrenmelerine yardımcı olmak için yapabilecekleri burada yazılanlarla sınırlandırılmamalıdır. Duygular ve duygu düzenleme becerilerinin gelişiminin desteklenmesi çocukların yaşamı için son derece önemlidir ve bu beceriler doğumdan yetişkinliğe kadar sosyal ve akademik olarak onlara yardımcı olacak önemli becerileri öğrenmelerine katkı sağlamaktadır. Duygu düzenleme becerilerinin ediniminin gerçekleşmemesi duygu düzenleme süreçlerinde güçlükler yaşamaya neden olmaktadır.

2.7. Duygu Düzenleme Güçlüğü

Duygu düzenleme güçlüğü, duygu düzenleme sürecinde hedeflerine ulaşma ve/veya durumsal talepleri karşılama yeteneğine müdahale eden zorlukları kapsamaktadır

(Cicchetti ve diğ., 1991). Duygu düzenleme güçlüğü fonksiyonel sorunlara neden olan uyumsuz duygusal süre, değerlik ve/veya yoğunluk gerektirebilmektedir (Linehan ve diğ., 2007). Duygu düzenleme güçlüğü, tamamen düzensiz duygu ifadesi ile eş anlamlı değildir, çünkü duygular işlevsiz gibi görünse de duygu düzenleme çabaları hala mevcuttur (Cole ve diğ., 1994). Duygu düzenleme güçlüğü, duygu düzenleme süreçlerinin raydan çıktığı veya farklı bir şekilde ifade edilirse, durumsal taleplere uygun olarak duygusal ifadeyi esnek bir şekilde geliştirememesi veya bastırma konusundaki yetersizliği ifade etmektedir (Bloch ve diğ., 2010; Bonanno ve diğ., 2004).

Duygu düzenleme güçlüğü, kişinin en iyi çabası uygulandığında bile, normal koşullar altında duygusal ipuçlarını, deneyimleri, eylemleri, sözlü tepkileri ve/veya sözlü olmayan ifadeleri değiştirme veya düzenleme yetersizliğidir. Yaygın duygu düzenleme güçlüğü, duyguları düzenleme yetersizliğinin çok çeşitli duygular, uyum problemleri ve durumsal bağlamlarda ortaya çıkmasıdır. Yaygın duygu düzenleme güçlüğü, yoğun duygu bağlantılı tepkileri düzenleme yetersizliği ile birlikte yüksek duygusallığa karşı artan bir savunmasızlık nedeniyle kavramsallaştırılmaktadır. Bu teorik konumdan, duygu düzenleme güçlüğü, duygusal uyarılara karşı artan duyarlılık, bu tür uyarılara karşı yoğun tepkiler ve duygusal bir temele yavaş, gecikmiş bir dönüş olarak tanımlanmaktadır (Johnstone ve Walter, 2014). Yaygın duygu düzensizliğinin özellikleri arasında aşırı derecede caydırıcı duygusal deneyimler, yoğun fizyolojik uyarılmayı düzenleme yetersizliği, dikkati duygusal uyarılardan uzaklaştırma sorunları, bilişsel çarpıtmalar ve bilgi işlemedeki başarısızlıklar, güçlü olumlu ve olumsuz ile ilgili dürtüsel davranışların yetersiz kontrolü yer almaktadır. Duygusal olarak uyarıldığında duygu durumdan bağımsız hedeflere ulaşmak için etkinlikleri organize etmede ve koordine etmede zorluklar ve çok yüksek stres altında “donma” veya “ayrılma eğilimi” söz konusudur. Duygusal tepkinin davranışsal, fizyolojik, bilişsel ve deneyimsel alt sistemleri dahil olmak üzere tüm duygusal sistemde yaygın düzensizlik meydana gelebilmektedir (Linehan ve diğ., 2007).

Duygu düzenleme güçlüğü, birey bir duygusal deneyimi başarılı bir şekilde kabul edemediğinde ve eş zamanlı olarak onu etkili bir şekilde değiştiremediğinde ortaya çıkmaktadır (Fruzzetti ve Iverson, 2004; Fruzzetti ve diğ., 2003). Bunun yerine, duygu düzenleme güçlüğü yaşayan kişi ya kısa vadede olumsuz uyarılmayı şiddetlendirdiği için ya da daha sonra genellikle kişilerarası olarak daha fazla soruna yol açtığı için sorunlu

davranışlarda bulunmaktadır. Duygu düzenleme güçlüğü, sadece üzülmekten veya çok fazla duygusal yoğunluğa veya uyarılmaya sahip olmaktan farklıdır; bu süre zarfında, bir kişi hem kısa hem de uzun vadeli hedeflerle uyumlu şekillerde durumunu veya deneyimini yönetmeye devam edebilmektedir (Fruzzetti ve Iverson, 2006).

Duygu düzenleme güçlüğü için mevcut model üç ana bileşeni içermektedir. Yeterince sorunlu olması durumunda herhangi bir bileşen düzensizlikle sonuçlanabilse de birden fazla bileşenin varlığı düzensizlik olasılığını önemli ölçüde artırmaktadır. Bu bileşenler, (a) olumsuz duyguya karşı zayıflık, özellikle yüksek duyarlılık, yüksek tepkisellik ve birlikte mevcut durumdaki duygusal uyarılmayı etkileyen temel çizgiye yavaş dönüş (Linehan ve diğ., 2007); (b) bir kişinin etkili bir şekilde hareket edebileceği durumları seçmesine izin veren eksik duygu ile ilgili beceriler veya yeterlilikler; sosyal etkileşimleri etkili bir şekilde yönetmek; ilgili uyarıların farkında olmak; daha az ilgili uyarılardan daha alakalı olanı ayırt etmek; özel deneyimleri doğru bir şekilde tanımlamak, etiketlemek, hoş görmek ve ifade etmek; ve uyarılmayı uzun vadeli hedefler ve değerlerle tutarlı yollarla yönetmek (Fruzzetti ve diğerleri, 2003); ve (c) başkalarının (özellikle eşler ve ebeveynler) duygu ifadelerine, isteklerine, düşüncelerine ve hedeflerine yönelik sorunlu tepkileri içermektedir (Fruzzetti ve diğ., 2005). Duygu düzenleme güçlüğü, bireyin duygularının bunaltıcı, kontrolden çıktığı, uygunsuz davranışlara neden olduğu, kafa karıştırıcı olduğu durumlarda tespit edilebilmektedir (Gratz ve Roemer, 2004).

Yetişkinlik döneminde yaşanan duygu düzenleme güçlüğüne bireyin ilerleyen yaşamını pek çok açıdan etkilediği bilinmektedir. Bu çalışmada özellikle annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcılığını incelemek amaçlanmıştır. Bir sonraki bölümde alanyazındaki çalışmalar incelenmiştir.

2.8. İlgili Araştırmalar

Konu ile ilgili araştırmalar kapsamında öncelikle okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerini değerlendirmek amacıyla geliştirilen ve uyarlanan ölçme araçlarına yer verilmiştir. Ardından okul öncesi dönem ve daha büyük yaşlarda çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara değinilmiştir. Araştırmalar Türkiye ve yurtdışında yapılan

araştırmalar başlıkları altında gruplandırılmış ve yıl bazlı sıralama (yeni tarihliden eski tarihliliye) esas alınarak sunulmuştur.

2.8.1. Türkiye’de Yapılmış İlgili Araştırmalar

Türkiye’de okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile ilgili ölçme araçları incelendiğinde sadece ölçek uyarlama çalışmalarına rastlanmaktadır. Bu ölçme araçlarından ilki 5-6 yaş çocuklarının duygu düzenleme stratejilerini ölçen Ecirli ve Ogelman (2015) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği’dir. Ölçeğin orijinali Gust (2014) tarafından 3-6 yaş grubu çocuklar için Almanya’da geliştirilmiştir. Bu ölçme aracı çocuğun duygu düzenleme stratejilerini tanıması ve etkili duygu düzenleme stratejilerinin çocuk tarafından üretilmesi olarak iki bölümden oluşmaktadır. Ölçekte korku, üzüntü ve öfke duygularıyla ilgili ikişer resimli hikâye bulunmaktadır. Ölçek 3-6 yaş grubu çocuklara birebir uygulanmaktadır. Ölçeğin tamamından en düşük 0, en yüksek 36 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması çocukların duygu düzenleme stratejisi bilgisinin yüksek olduğu anlamını taşımaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı sunulan stratejilerde (24 madde) $\alpha=.75$ ve söylenilen stratejilerde (12 madde) ise $\alpha=.70$ ’dir. Ölçek 5-6 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme stratejilerini değerlendirmeye yönelik kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır (Ecirli ve Gülay Ogelman, 2015).

Bir diğer ölçek ise Shields ve Cicchetti (1997) tarafından geliştirilen Türkçe uyarlaması Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından yapılan Duygu Düzenleme Ölçeği’dir. Bu ölçek dördümlü likert türünde 24 maddeden oluşmaktadır ve çocuğun anne ya da öğretmeni tarafından doldurulmaktadır. Ölçekte duygu düzenleme ve değişkenlik-olumsuzluk olmak üzere iki alt boyut yer almaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan ise 96’dır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması duygu düzenleme becerilerinin de yüksek olduğu anlamını taşımaktadır (Batum ve Yağmurlu, 2007). Bu iki ölçek dışında Türkiye’de okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile ilgili herhangi bir ölçme aracı mevcut değildir.

Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara bakıldığında farklı yaş gruplarında yürütülen çalışmalara rastlanmıştır. Okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin duygu düzenleme

güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerilerini inceleyen çalışmalardan ilk olarak Fırat'ın (2020) çalışması ile karşılaşılmaktadır. Fırat (2020), 48-72 aylık çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile erişkin bağlanma stillerine göre çocukların duygu düzenleme becerilerini incelemiştir. Araştırmaya 48-72 aylık çocuğu olan 491 anne katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Duygu Düzenleme Ölçeği, Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği ve Erişkin Bağlanma Stilleri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin erişkin bağlanma stilleri ve duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerilerini etkilediği tespit edilmiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlüğü puanı ile çocukların duygu düzenleme beceri puanları arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Annelerin duygu düzenleme güçlüğü puanlarının çocukların duygu düzenleme beceri puanlarına ilişkin varyansın %9'unu açıkladığı tespit edilmiştir. Ayrıca çocuğun yaşı, annenin çalışma durumu ve annenin yaşının çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bilge ve Sezgin'in (2020) araştırmasında 3-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkide annenin sahip olduğu bağlanma stilleri ve kişilik özelliklerinin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Üç-altı yaş aralığında çocuğu olan 280 anne ile yürütülen çalışmada Duygu Düzenleme Ölçeği, Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği-Kısa Form, Temel Kişilik Özellikleri Envanteri ve İlişki Ölçekleri Anketi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çocuğun duygu düzenleme güçlüğünde annenin bağlanma stiline ve bazı kişilik özelliklerinin etkili değişkenler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne yaşı, anne öğrenim durumu, mesleği ve gelir durumuna göre farklılaşmadığı, erkek çocukların duygu düzenleme güçlüğüne kız çocuklardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Akman (2019) çocuklardaki duygu düzenleme güçlüğüne, anne-baba duygu düzenleme güçlüğü ve ebeveynin duygusal erişilebilirliği ile ilişkili olup olmadığını incelemiştir. On bir-on dört yaş aralığındaki 180 öğrenci ve anne babalarının katıldığı çalışmada Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği ve Ebeveynin Duygusal Erişilebilirliği Ölçeği

kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme güçlükleri ile annelerin duygu düzenleme güçlüğü ve babaların duygu düzenleme güçlüğü arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Annenin duygu düzenleme güçlüğüne, çocuğun duygu düzenleme güçlüğündeki varyansın %4'ünü açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çocukların duygu düzenleme güçlükleri ile annelerin öğrenim durumu, yaşı, çalışma saati ve geliri arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Sarıot ve Ertürk (2019) araştırmalarında 3-5 yaş aralığındaki 625 çocuğun velisine ulaşmış ve öncelikle çocukların problem davranışlarını tespit etmek amacıyla velilerden Erken Çocukluk Envanteri 4: Ebeveyn Formu (EÇE-4: EF) aracıyla veri elde etmişlerdir. Bu verilerden hareketle problemlili davranışlara sahip olan çocukların annelerine ebeveynlere yönelik eğitim müdahalesi olan Olumlu Ebeveynlik Programı (3P) modüllerinden Grup 3P'nin etkililiğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Programın çocukların problem davranışları, kendini düzenleme becerileri üzerindeki, ebeveynlerin ise ebeveyn olarak kendini düzenleme becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çocuk Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği, Ritim Tutma Görevi ve Gece-Gündüz Testi, Ebeveyn Olarak Ben Ölçeği ve Gözden Geçirilmiş Sosyal Sorun Çözme Envanteri-Kısa Formu (Tr-SSÇE-G) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin ebeveyn olarak kendini düzenleme becerileri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Güven (2018) anne-baba bireysel duygu düzenleme becerileri, evlilik çatışma çözüm biçimleri, duygu sosyalleştirme ve ailenin duygusal ifade gücü değişkenlerinin etkileşimi ile 10-13 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme güçlüğü düzeyini açıklamaya çalışan bir yapısal eşitlik modeli önerdiği araştırmasını 255 aile ile yürütmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği, Çocukların Olumsuz Duygularıyla Başetme Ölçeği, Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği ve Aile Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu, çocukların duygu düzenleme güçlüklerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Sarıtaş ve Gençöz (2011) tarafından annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve çocuk yetiştirme davranışları ile ergenlerin duygu düzenleme güçlükleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yürütülen araştırmaya lise 1. sınıf öğrencisi olan 595 ergen ile 365 anne katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği ve Çocuk Yetiştirme Davranışları Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile ergenlerin duygu düzenleme güçlükleri arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

2.8.2. Yurt Dışında Yapılmış İlgili Araştırmalar

Yurtdışı alanyazında okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerini değerlendirmek amacıyla geliştirilen ve uyarlanan pek çok ölçme aracı ile karşılaşılmaktadır. Bu ölçme araçlarından en güncel olanı Gunzenhauser ve diğerleri (2017) tarafından uyarlanan Parent-Rating Emotion Regulation Questionnaire (P-ERQ) (Ebeveyn Duygu Düzenleme Ölçeği)'dir. Bu ölçme aracı Gross ve John (2003) tarafından yetişkinlerin duygu düzenleme becerilerini tespit etmeye yönelik geliştirilmiş olan Emotion Regulation Questionnaire (ERQ) ölçme aracından uyarlanmıştır. Parent-Rating Emotion Regulation Questionnaire (P-ERQ) okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerini annelerinin değerlendirmesi ile tespit etmektedir. Ölçme aracı Bilişsel Yeniden Değerlendirme ve Anlamlı Baskılama olmak üzere iki faktörden oluşmaktadır. Faktörlerin iç tutarlık katsayıları sırasıyla .86 ve .70'tir. Ölçek 10 maddeden oluşmaktadır ve yedili likert tipindedir (1=kesinlikle katılmıyorum, 7=kesinlikle katılıyorum). Ölçme aracından alınan yüksek puan duygu düzenleme becerilerinin yüksek olduğu anlamını taşımaktadır (Gunzenhauser ve diğ., 2017).

Bir diğer ölçme aracı Sala ve Molina tarafından 2014 yılında geliştirilen Emotion Regulation Story Stems (Duygu Düzenleme Hikayeleri)'dir. Üç ile yedi yaş arasındaki çocukların duygu düzenleme becerilerini değerlendirmek için geliştirilmiş hikayelerden oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçekte kuklalar kullanılarak anlatılan ve okul bağlamında belirlenen beş hikayeden oluşan hikayeler yer almaktadır. Hikayelerin her biri, tek bir ayrı duygunun ortaya çıkmasını içeren bir tema üzerindedir. Uygulayıcı, hikayedeki duyguyu vurgulamakta ve çocuğun hikayeye devam etmesini istemektedir. Çocukların hikayeyi devam ettirdikleri süreç video kaydına alınmaktadır. Ardından birkaç gözlemci karşılıklı

olarak çocukların ifadelerini kodlamakta ve sonrasında 0-5 arasında bir değerlendirme yapılarak çocukların duygu düzenleme becerileri tespit edilmektedir. Alınan puanın yüksek olması duygu düzenleme becerilerinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir (Sala ve diğ., 2014).

Snakes and Ladders Game (Yılanlar ve Merdivenler Oyunu), Baurain ve Nader-Grosbois (2011) tarafından çocukların duygu düzenleme becerilerini tespit etmek amacıyla geliştirilmiş oyun şeklinde bir ölçme aracıdır. Bu oyun çocukların farklı sosyal-duygusal problem durumları içindeki davranışlarını doğrudan gözlemlemek ve analiz etmek için oluşturulmuştur. Oyun iki kişi ile oynanmaktadır. Oyun esnasında video kaydı yapılmaktadır. Her oyun seansı 20 dakika sürmektedir. Oyunda temel duyguları içeren dört öykü ve dokuz sosyal-duygusal problem durumu yer almaktadır. Oyunda sarı kartlar ve yıldız sembolleri kullanılmaktadır. Çocuktan uygun yanıt vermesi istenmektedir. Oyun esnasında bir gözlemci çocukların oyununu izlemektedir. Ayrıca bu oyunun bir diğer önemli amacı ise araştırmaya katılan çocuğun (hedef çocuk) oyun esnasında rakibinin ve kendisinin duygularının farkında olmasını sağlamaktır. Araştırmacı ilk üç sorudan sonra hedef çocuğa şu soruları yöneltmektedir: “Oyunun başlangıcında Ali'nin her zaman kazandığını hatırlıyor musun? Ali kazandığında nasıl hissettin? Ali nasıl hissetmiş olabilir?” Bu sorular bir yandan hedef çocuğun tüm oyun boyunca hissedilen duyguların farkında olup olmadığını bilmesine ve diğer yandan olumsuz bir duygu hissetmeyi kabul edip etmediğini gözlemlemeyi sağlamaktadır. Oyunun sonunda doğru yanıtların fazlalığı çocuğun duygu düzenleme becerilerinin gelişmişliğini ifade etmektedir.

Child Emotion Vignettes (Çocuk Duygu Öyküleri), Davis ve diğerleri (2010) tarafından 5-6 yaş çocuklarının duygu düzenleme stratejilerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçme aracı dört kısa öyküden oluşmaktadır. Araştırmacı tarafından öyküler çocuklara anlatılmaktadır. Her öyküden sonra çocuklara şu tür sorular sorulmaktadır: (a) Kahramanın üzücü duygularını ortadan kaldıracak ne olacak? (b) Bu neden üzücü duygularını ortadan kaldıracak? (c) Eğer [çocuğun ilk stratejisini] yapamazsa, üzgün duygularını ortadan kaldıracak ne olurdu? (d) Bu neden üzücü duygularını ortadan kaldırsın? Bu sorularla birlikte dört öykü için üretilen toplam stratejiler 2 ile 24 strateji arasında değişmektedir. Araştırmacı haricinde iki kodlayıcı çocukların duygu düzenleme stratejilerini kategorize

ederek değerlendirmektedirler. En fazla sayıda ve uygun stratejiyi kullanan çocukların duygu düzenleme stratejilerini daha etkin kullandıkları anlaşılmaktadır.

Child Emotion Regulation Questionnaire (CERQ) (Çocuk Duygu Düzenleme Ölçeği) 2008 yılında Mirabile tarafından geliştirilmiştir. Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme stratejilerini belirlemeye yönelik geliştirilen ölçek anneler tarafından çocuklar adına doldurulmaktadır. Ölçme aracı her biri dört temel duyguya yönelik dört madde içeren 13 stratejiden ve toplamda 52 maddeden oluşmaktadır. Anneler her bir madde için çocuklarının ne ölçüde o davranışı sergilediklerini işaretlemektedirler. Ölçek dörtlü likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Her bir madde için en düşük puan 1, en yüksek puan 4'tür. Ölçme aracı Uyarlanabilir Duygu Düzenleme Ölçeği ve Uyumsuz Duygu Düzenleme Ölçeği olarak ikiye ayrılmıştır. Uyarlanabilir Duygu Düzenleme Ölçeği'nin iç tutarlık katsayısı .87, Uyumsuz Duygu Düzenleme Ölçeği'nin iç tutarlık katsayısı .85 olarak hesaplanmıştır (Mirabile, 2010; Mirabile, 2014).

Emotion Regulation Rating Scale (Duygu Düzenleme Derecelendirme Ölçeği) Carlson ve Wang (2007) tarafından geliştirilen, çocukların duygu düzenleme becerilerinin ebeveynin değerlendirmesiyle tespit edildiği bir ölçme aracıdır. Ölçek altı maddeden oluşmakta ve yedili likert türündedir. Yüksek puanlar yüksek duygu düzenleme becerisini ifade etmektedir. Ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısı .68 olarak hesaplanmıştır.

Child Emotion Interview (Çocuk Duygu Görüşmesi), Kidwell ve Barnett (2007) tarafından 4 yaşındaki çocukların duygu düzenleme kapasitelerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu ölçme aracı, Ridgeway ve Waters'ın (1987) çocukların duygularına ilişkin oluşturduğu video kayıtları ile görüşmeye dayalı olarak hazırlanmıştır. Ölçme aracı laboratuvar ortamında kullanılmaktadır. Bu görüşmeler olumsuz durumların ortaya çıkması halinde çocukların duygu düzenleme kapasitelerini tespit etmeyi sağlamaktadır. Çocuklardan mutlu, sakin, heyecanlı, kızgın, korkmuş ve üzgün duygularına yönelik sohbet etmeleri istenmektedir. Duyguyu hissettiklerinde bir yüz ifadesi kullanmaları ve o duyguyu açıklamaları istenmektedir. Ardından çocuklara her bir duygu için şu tür sorular yöneltilmektedir: (1) Mutlu hissettiğin bir zamanı hatırlayabilir misin? (2) Bana mutlu hissettiğin bir zamanı anlatır mısın? (3) Seni mutlu eden nedir? Görüşmeler kodlayıcılar tarafından kaydedilmekte ve 2 puan iyi düzeyde duygu düzenleme, 1 puan duygu

düzenlemede güçlük olarak değerlendirilmektedir. Kodlayıcılar ayrıca çocukların kendi aralarındaki göz teması, gülümseme ve görev esnasında görüşülen kişiyle olumlu ilişkiler açısından da değerlendirme yapmaktadırlar. Duygusal uygunluk, çocuğun bu duygu ile tutarlı olarak yüz, beden ve ses yoluyla görüldüğü gibi tartışılan duyguyu başarılı bir şekilde yansıtip yansıtmadığı değerlendirilmektedir. Değerlendirme için her bir duygu içselleştirme, dışsallaştırma, duygusal uygunluk ve ilişki kalitesi boyutları altında puanlanmaktadır. Alınan yüksek puanlar, duygu düzenleme becerilerinin yüksek olduğu anlamını taşımaktadır (Kidwell ve Barnett, 2007).

Emotion Regulation Interview (ERI) (Duygu Düzenleme Görüşmesi), okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerini değerlendirmek amacıyla Suveg ve Zeman (2004) tarafından geliştirilen bir ölçme aracıdır. Annelerinin bulunduğu bir ortamda çocuklara endişe, öfke ve üzüntü duygularını içeren altı öykü okunmaktadır. Her öyküden sonra çocuklara duygu tanıma, duygusal yoğunluk ve duygusal yeterliğe ilişkin üç soru yöneltilmektedir: “Annenize ne kadar endişeli, üzgün veya kızgın hissettiğinizi gösterir misiniz?/Bu durumda kendinizi ne kadar iyi hissettirebilirsiniz?” Çocuklar duygulara dörtlü likert tipi derecelendirme ölçeği ile cevap vermektedirler. Her bir bölümden en düşük 1, en yüksek 4 puan alınmaktadır. Duygusal yoğunluk bölümü ise 1-10 arasında bir puan aralığına sahiptir. Ölçme aracından alınan puanın artması duygu düzenleme becerilerinde artışı ifade etmektedir.

The Emotion Questionnaire (Duygu Ölçeği), 5-8 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerini tespit etmek amacıyla Rydell ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilmiştir. The Emotion Questionnaire dört temel duyguyu (üzüntü, öfke, korku ve olumlu duygular/coşkunsuluk) içeren ve anneler tarafından çocuklar adına doldurulan bir ölçme aracıdır. Ölçeğin uzun ve kısa formları bulunmaktadır. Ölçeğin kısa formu için her bir duygu kategorisinde 2 madde duygusallık, 2 madde duygu düzenleme olmak üzere dört madde; ölçeğin uzun formunda her bir duygu kategorisi için 2 madde duygusallık ve 4 madde duygu düzenleme olmak üzere altı madde yer almaktadır. Ölçeğin kısa formu toplamda 16 madde, uzun formu ise 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin her iki formu için iç tutarlık katsayıları .62 ile .78 arasında değişmektedir. Ölçek maddeleri çocuğun genel duygusal tepkilerini ve belirli durumlarda belirli bir duyguyu uyandıracak tepkileri yansıtmaktadır. Duygusallık tepkilerin sıklığı ve yoğunluğu ile ilgili sorularla, duygu

düzenleme ise çocuğun düzenleyici kapasitesini yansıtan sorularla ve çocuğun başkalarının yardımıyla duyguları düzenleme yeteneği ile ölçülmüştür. Ölçekten alınan yüksek puan duygu düzenleme becerilerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Emotion Management Interview (Duygu Yönetimi Görüşmesi), Shipman ve Zeman (2001) tarafından 6-12 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerini değerlendirmek ve annelerin duygusal göstergelerine tepkileri konusundaki beklentileri tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Çocuklara öfke, üzüntü ve mutluluk içeren dokuz öykü okunmaktadır. Her öyküde, anne duygusal olarak uyandırıcı olaya neden olmaktan sorumludur (örneğin, çocuğun oyuncasını kırarak öfke, çocuğun yaptığı özel bir projeye katılmamaktan üzüntü, çocuğa hediye vererek mutluluk). Her duygu tipi için üç öykü bulunmaktadır. Her öykü birinci şahıs anlatısında yazılmıştır ve öyküdeki olaylar sonucunda çocuğun yaşadığı duygu belirtilmiştir. Her öykünün ardından çocuklara (a) duyguyu ifade etme veya açıklama ile ilgili sorular sorulmaktadır (örneğin, duygularınızı annenize gösterecek misiniz göstermeyecek misiniz? 1, kesinlikle göstermeyecek; 4, kesinlikle gösterecek), (b) duyguyu ifade etmenin beklenen sonuçları (örneğin, annenize duygularınızı gösterseydiniz ne yapardı? Annenize duygularınızı gösterseydiniz ne hissederdiniz?) ve (c) duygusal durumları değiştirmek veya sürdürmek için kullanacakları stratejiler (örneğin, kendinizi daha iyi hissettirmek isteseydiniz ne yapardınız? Mutlu hissetmeye devam etmek istiyorsanız ne yapardınız?). Duygusal göstergelerin beklenen sonuçlarına ilişkin iki soru, anneden gelen desteğin yokluğuna karşı mevcudiyet için kodlanırken, duyguyu değiştirme veya sürdürme stratejileri hakkındaki soru, etkili bir stratejinin bulunmamasına karşı mevcudiyet için kodlanmaktadır. Her bir soru için toplam puanlar, her duygu için üç öyküde anne desteği veya etkili başa çıkma stratejilerinin varlığına işaret eden cevapların sayısı toplanarak oluşturulmaktadır.

Test of Emotion Comprehension (TEC) (Duygu Kavrama Testi), resimli öyküler aracılığıyla 3-11 yaş aralığındaki çocukların duygu algısını değerlendirmektedir. Pons ve Harris tarafından 2000 yılında geliştirilmiştir. Ölçme aracı dokuz bileşenden oluşmaktadır: Bileşen I-Yüz ifadesinin tanınması, Bileşen II- Dışsal neden, Bileşen III- İstek, Bileşen IV- İnanç, Bileşen V- Hatırlatıcı, Bileşen VI- Duygu düzenleme, Bileşen VII- Gizleme, Bileşen VIII- Karışık duygular ve Bileşen IX- Ahlaki duygular'dır. Ölçme aracı basit çizimler içeren, kız ve erkek çocuklar için ayrı ayrı hazırlanmış bir resimli kitaptan

oluşmaktadır. Uygulayıcı, çocuğa her biri en az bir çizim eşliğinde dokuz kısa öykü sunmaktadır. Her öykünün sonunda, çocuktan en uygun duygu sonucuna göstermesi istenmektedir. Her doğru yanıt 1, her yanlış yanıt 0 puan değerindedir. Ölçme aracının toplam puanı 0 ile 9 arasında değişmektedir (Pons ve diğ., 2004). Sıkça kullanılan bu ölçme aracı İtalyanca (Albanese ve diğ., 2006), Almanca (Janke, 2008) ve Portekizce (Roazzi ve diğ., 2008; Rocha ve diğ., 2013) dillerine uyarlanmıştır.

Emotion Vignettes (Duygu Öyküleri), McDowell ve diğerleri (2000) tarafından 6-10 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme stratejilerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş, öykülerden oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçme aracı çocuklarda öfke, üzüntü ve mutluluk yaratacak beş öyküden oluşmaktadır. Çocuklara öyküdeki duyguları içeren olaylarla ilgili görüşmeci tarafından sorular sorulmakta ve yanıtları kaydedilmektedir. Her bir soru 1 ile 7 puan arasında değerlendirilmektedir.

En sık kullanılan ölçek ise Shields ve Cicchetti (1997) tarafından 6-18 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerini belirlemek amacıyla geliştirilen Emotion Regulation Checklist (Duygu Düzenleme Ölçeği)'tir. Ölçek 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Emotion Regulation (Duygu Düzenleme) ve Lability/Negativity (Olumsuzluk) olmak üzere iki alt boyutu vardır. Ölçek dördümlük likert tipinde derecelendirilmiştir. Ölçeğin Lability/Negativity alt boyutu için iç tutarlık katsayısı .96, Emotion Regulation alt boyutu için iç tutarlık katsayısı .83 ve toplam iç tutarlık katsayısı .89 olarak hesaplanmıştır. Ölçek öğretmenler tarafından doldurulmaktadır (Shields ve Cicchetti, 1997). Emotion Regulation Checklist başta Çince (Chang ve diğ., 2003) olmak üzere Türkçe (Batum ve Yağmurlu, 2007), İtalyanca (Molina ve diğ., 2014), Fransızca (Nader-Grosbois ve Mazzone 2015), Portekizce (Reis ve diğ., 2016), Farsça (Meybodi ve diğ., 2018) ve Norveççe (Oseland, 2019) dillerine uyarlanmıştır.

Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen yurtdışında yapılmış çalışmalara bakıldığında farklı yaş gruplarında yürütülen çalışmaların olduğu görülmektedir. Xu ve diğerleri (2020) tarafından yürütülen 18-26 yaş aralığında çocuğu olan ebeveynlerin duygu düzenleme güçlükleri ile gençlerin duygu düzenleme güçlükleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaya 122 genç ve ebeveynleri katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Duygu

Düzenlemede Güçlükler Ölçeği ve Çocukların Olumsuz Duygularıyla Başetme Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile gençlerin duygu düzenleme güçlükleri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin kendi yaşlarına ve çocuklarının yaşlarına göre farklılaşmadığı, gençlerin duygu düzenleme güçlüklerinin yaşlarına göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Crespo ve diğerleri (2017), 3-7 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri, çocukların duygu düzenleme güçlükleri ve çocukların davranış sorunları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmaya 3-7 yaş aralığında çocuğu olan 454 anne katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği, Epidemiyolojik Araştırmalar Merkezi Depresyon Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği ve Çocuk Davranış Kontrol Listesi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin gelir durumu, çocuk yaşı ve çocuk cinsiyetine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Çocukların duygu düzenleme güçlükleri yaş ve cinsiyetlerine göre farklılaşmazken, duygu düzenleme güçlükleri ile gelir durumları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Are ve Shaffer (2016), 3-5 yaş aralığındaki çocuklar ve anneleri ile yürüttükleri araştırmada annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkide aile duygularının ifade edilebilirliğinin rolünü incelemişlerdir. Araştırmaya 3-5 yaş aralığında çocuğu olan 110 anne-çocuk çifti katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği ve Aile Duygu İfade Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocukların duygu düzenleme becerileri varyansının %33'ünü açıklamaktadır. Ayrıca annelerin duygu düzenleme güçlükleri gelir durumu ve çocuk cinsiyetine göre farklılaşmazken, annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların yaşı arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çocukların duygu düzenleme becerileri gelir durumu ve çocuk cinsiyetine göre farklılaşmazken, çocukların

duygu düzenleme becerileri ile yaşları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Han ve diğerleri (2015) Çin’de yürüttükleri araştırmada 7-12 yaş aralığında çocuğu olan anne ve babaların duygu düzenleme güçlükleri ve çocuklarının olumsuz duygularına yönelik davranışları ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmaya 195 anne-baba ve çocuk katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği, Çocukların Olumsuz Duygularıyla Başetme Ölçeği ve Duygu Düzenleme Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin yaş ve gelir durumu değişkenlerine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Çocukların duygu düzenleme becerileri ise yaş ve gelir durumuna göre farklılaşmazken, cinsiyete göre kız çocukları lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir.

Pat-Horenczyk ve diğerleri’nin (2015) araştırmasında annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve posttravmatik semptomları ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 2-6 yaş aralığında çocuğu olan 431 anne-çocuk çifti katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Travmaya Maruz Kalma Anketi, Travmatik Olaylar Tarama Envanteri, Çocuk Davranış Kontrol Listesi ve Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocuk yaşı ve çocuk cinsiyetine göre farklılaşmazken, çocukların duygu düzenleme güçlüklerinde cinsiyete göre farklılaşma tespit edilmiş ve erkek çocukların daha fazla güçlük yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların duygu düzenleme güçlüklerinde yaşa göre farklılaşma tespit edilmemiştir.

Morelen ve diğerleri (2014), annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve çocuklarının olumsuz duygularına yönelik davranışları ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmaya 8-11 yaş aralığında çocuğu olan 64 anne-çocuk çifti katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Duygu Düzenlemede

Güçlükler Ölçeği, Tartışma Görevi, Çocukların Olumsuz Duygularıyla Başetme Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği ve Çocuklarda Duygu Yönetim Ölçekleri: Öfke ve Üzüntü kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve çocukların duygu düzenleme becerileri ile gelir durumları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çocukların duygu düzenleme becerilerinin kız çocukları lehine farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Han ve Shaffer'in (2013) araştırmasında ebeveynlerin ve çocukların duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların içselleştirme ve dışsallaştırma davranışlarının rolleri incelenmiştir. Araştırma 8-11 yaş aralığında çocuğu olan 64 anne-çocuk çiftinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Duygu Düzenleme Ölçeği, Davranışsal Gözlemler, Çocukların Duygularını Yönetme Ölçekleri, Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği ve Çocuk Davranış Kontrol Listesi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Lim ve Park (2002) çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde cinsiyetin, mizacın, anne duygu düzenleme becerilerinin ve anne ebeveynlik davranışlarının etkisini incelemişlerdir. Araştırmaya çocuğu 5. ve 6. sınıfa devam eden 386 anne-çocuk çifti katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Mizaç Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği ve Çocukların Olumsuz Duygularıyla Başetme Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin bazı kategorilerinde cinsiyet farklılıkları tespit edilmiştir. Çocuğun mizacı ne kadar aktif olursa, çocuk daha çok olumsuz duygu düzenleme becerisi göstermiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Annelerin ebeveynlik davranışları ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yani annenin pozitif ebeveynliği çocuğun pozitif duygu düzenleme becerisi ile ilişkilidir. Son olarak araştırmanın sonucuna göre annelerin duygu düzenleme becerileri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiye annelerin ebeveynlik davranışları aracılık etmektedir.

Yurtdışı alanyazında annelerin duygu düzenleme becerileri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelendiği bazı çalışmaların tam metinlerine erişim sağlanamamıştır (Binion ve Zalewski, 2018; Powers ve diğ., 2020; Tan ve Smith, 2019). Ancak bu çalışmaların özetlerinden çıkarılabilecek genel sonuç annelerin duygu düzenleme becerilerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkisinin olduğudur.

Alanyazında okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile ilgili ölçme araçları incelendiğinde Türkiye’de iki uyarlama çalışmasının olduğu (Batum ve Yağmurlu, 2007; Ecirli ve Gülay Ogelman, 2015), yurtdışı alanyazında ise pek çok ölçme aracının (Baurain ve Nader-Grosbois, 2011; Carlson ve Wang, 2007; Davis ve diğ., 2010; Gunzenhauser ve diğ., 2017; Kidwell ve Barnett, 2007; McDowell ve diğ., 2000; Mirabile, 2010; Pons ve diğ., 2004; Rydell ve diğ., 2003; Sala ve diğ., 2014; Shields ve Cicchetti, 1997; Suveg ve Zeman, 2004) yer aldığı tespit edilmiştir.

Okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerilerinin incelendiği araştırmalar sınırlı olmakla birlikte (Are ve Shaffer, 2016; Bilge ve Sezgin, 2020; Crespo ve diğ., 2017; Fırat, 2020; Pat-Horenczyk ve diğ., 2015), bu alanda daha çok büyük yaş grupları ile çalışıldığı (Akman, 2019; Güven, 2018; Han ve diğ., 2015; Han ve Shaffer, 2013; Lim ve Park, 2002; Morelen ve diğ., 2014; Sarıtaş ve Gençöz, 2011; Xu ve diğ., 2020) tespit edilmiştir.

Alanyazındaki araştırmalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde çocukların duygu düzenleme becerilerinin değerlendirilmesinde farklı ölçme araçlarının kullanıldığı görülmektedir. Türkiye’de kullanılan ölçme araçlarından duygu düzenleme stratejilerini tespit etmeye yönelik ölçme aracının birebir uygulama içermesi, diğer ölçme aracının ise öğretmen ya da aile değerlendirmesi aracılığıyla çocukların duygu düzenleme becerilerini tespit ettiği görülmektedir. Yurtdışı alanyazında kullanılan ölçme araçlarının çoğunlukla çocuklarla birebir uygulama içerdiği, öyküler, resimler ve kuklalar kullanılarak değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir.

Okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde ise çoğunlukla anneler ile çalışıldığı, annelerin hem kendileri hem de

Çocukları adına lme araçlarını doldurduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç alanyazında bu konuyla ilgili araştırma ihtiyaını ortaya koymaktadır.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde sırası ile araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizinde kullanılan istatistiksel tekniklere ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, 48-72 aylık çocuklar için duygu düzenleme becerilerini ölçen ölçme aracının geliştirilmesi, annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin ve çocukların duygu düzenleme becerilerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin, çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde tasarlanmıştır. Ölçme aracının geliştirilme aşaması betimsel tarama modelinde; ikinci aşama olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi ise ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Buna ek olarak annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcılığı yordayıcı ilişki analizleri kullanılarak incelenmiştir. Tarama modelinde yürütülen araştırmalarda geçmişte veya günümüzde var olan durum, var olan şekliyle değiştirilmeden betimlenmektedir. İlişkisel tarama modelinde ise iki veya daha fazla sayıdaki değişken arasındaki birlikte azalış artma ve derece durumunun belirlenmesi amaçlanmaktadır (Karasar, 2010). Yordayıcı ilişkinin incelendiği araştırmalarda da değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmekte ve değişkenlerin birbirleri üzerindeki yordayıcı etkileri tespit edilmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2012).

Çalışma iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda 48-72 aylık çocuklara yönelik “Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği”nin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. İkinci kısımda ise annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve çocukların duygu düzenleme becerileri demografik özelliklerine göre incelenmiş, annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişki ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisi incelenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma iki farklı çalışma grubundan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yapıldığı Çalışma Grubu-I 48-72 aylık 294 çocuktan oluşmaktadır. Çalışma grubu II ise annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerilerinin demografik özelliklerine göre incelendiği, ilişki ve yordayıcılığın tespit edildiği 210 çocuk ve annelerinden oluşmaktadır.

3.2.1. Çalışma Grubu-I

Çalışma grubu-I, araştırma sürecinde geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik analizlerine ilişkin verilerin elde edilmesi amacıyla, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı bahar yarıyılında olasılığa dayalı olmayan örnekleme türlerinden uygun örnekleme esas alınarak seçilen İstanbul ili Ataşehir, Beşiktaş, Eyüp ve Üsküdar ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören 48-72 aylık 294 çocuktan oluşmaktadır. Çalışma grubu, öğretmenlerinin beyanlarına göre normal gelişim gösteren çocuklardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılacak her bir çocuk için ailelerinden araştırmaya katılım izni alınmıştır (Ek 5).

Ölçme aracı geliştirme çalışmalarında çalışma grubunun sayısının belirlenmesinde farklı araştırmacılar tarafından ifade edilen çeşitli sayılar vardır. Bu araştırmada temel alınan Stevens'in (1996) belirttiği madde başına katılımcı ölçütünün kullanılması görüşüdür. Bu ölçüte göre çalışma grubuna, ölçme aracında yer alan her bir madde başına 5-20 kişi seçilmesi uygun görülmektedir (Akt. Erkuş, 2016). Buradan hareketle Çalışma Grubu-I 48-60 aylık 117 ve 61-72 aylık 177 olmak üzere toplam 294 çocuktan oluşmaktadır.

Çalışma Grubu-I'i oluşturan çocuklara ilişkin demografik bilgilere aşağıda Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1*Çalışma Grubu I'in Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları*

Çalışma Grubu I Demografik Özellikler		f	%
Cinsiyet	Kız	152	51.7
	Erkek	142	48.3
	Toplam	294	100
Yaş	48-60 ay	117	39.8
	61-72 ay	177	60.2
	Toplam	294	100
Kurum Türü	Bağımsız anaokulu	103	35.04
	Özel anaokulu	96	32.65
	İlkokula bağlı anasınıfı	95	32.31
	Toplam	294	100
Gelir Düzeyi	Alt	87	29.60
	Orta	106	36.05
	Üst	101	34.35
	Toplam	294	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi Çalışma Grubu I’de yer alan çocukların 152’si (%51.7) kız, 142’si (%48.3) erkektir; 117’si (%39.8) 48-60 aylık, 177’si (%60.2) 61-72 aylıktır; 103’ü (%35.04) bağımsız anaokulunda, 96’sı (%32.65) özel anaokulunda ve 95’i (%32.31) ilkokula bağlı anasınıfında öğrenim görmektedir. Ayrıca çalışma grubu I’deki çocukların öğretmenlerinin beyanlarına göre gelir düzeyleri elde edilmiş ve çocukların 87’sinin (%29.60) alt, 106’sının (%36.05) orta ve 101’inin (%34.35) üst gelir düzeyinde oldukları tespit edilmiştir.

3.2.2. Çalışma Grubu-II

Çalışma grubu-II, annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişki ve yordayıcılığı tespit etmek amacıyla “Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği” ve “Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği”nin uygulandığı, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı güz yarıyılında olasılığa dayalı olmayan örnekleme türlerinden uygun örnekleme esas alınarak seçilen İstanbul ili Ataşehir, Beşiktaş, Eyüp ve Üsküdar ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören 48-72 aylık 210 çocuk ve annelerinden oluşmaktadır. Çalışma grubu, öğretmenlerinin beyanlarına göre normal gelişim gösteren çocuklardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılacak her bir çocuk için ailelerinden araştırmaya katılım izni alınmıştır (Ek 5).

Çalışma Grubu-II'yi oluşturan çocuk ve annelere ilişkin demografik bilgilere aşağıda Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2

Çalışma Grubu II'nin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımları

Çalışma Grubu II Demografik Özellikler		f	%	
İlçe	Ataşehir	55	26.2	
	Beşiktaş	43	20.5	
	Eyüp	52	24.8	
	Üsküdar	60	28.6	
	Toplam	210	100	
Algılanan Gelir Düzeyi	Alt	58	27.6	
	Orta	87	41.4	
	Üst	65	31	
	Toplam	210	100	
Cinsiyet	Kız	117	55.7	
	Erkek	93	44.3	
	Toplam	210	100	
Yaş	48-60 ay	103	49	
	61-72 ay	107	51	
	Toplam	210	100	
Kurum Türü	Bağımsız anaokulu	73	34.8	
	Özel anaokulu	68	32.4	
	İlkokula bağlı anasınıfı	69	32.9	
	Toplam	210	100	
Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi	İlk yılı	91	43.3	
	İkinci yılı	51	24.3	
	Üçüncü yılı	68	32.4	
	Toplam	210	100	
Kardeş Sayısı	Tek çocuk	64	30.5	
	İki kardeş	111	52.9	
	Üç ve daha fazla kardeş	35	16.7	
	Toplam	210	100	
Doğum Sırası	Tek çocuk	64	30.5	
	En büyük çocuk	81	38.6	
	Ortanca	33	15.7	
	En küçük çocuk	32	15.2	
	Toplam	210	100	
Anne	Yaş	20-25 yaş	11	5.2
		26-31 yaş	54	25.7
		32-37 yaş	65	31
		38-43 yaş	61	29
		44 ve üzeri yaş	19	9
		Toplam	210	100
	Öğrenim Durumu	İlkokul	15	7.1
		Ortaokul	20	9.5
		Lise	76	36.2
		Önlisans	52	24.8

Çalışma Grubu II Demografik Özellikler		f	%
	Lisans	37	17.6
	Lisansüstü	10	4.8
	Toplam	210	100
Çalışma Durumu	Çalışan	99	47.1
	Çalışmayan	111	52.9
	Toplam	210	100
Çocuk Sayısı	Tek çocuk	64	30.5
	İki çocuk	111	52.9
	Üç ve daha fazla çocuk	35	16.7
	Toplam	210	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi Çalışma Grubu II’de yer alan çocukların 117’si (%55.7) kız, 93’ü (%44.3) erkektir. Çocukların 103’ü (%49) 48-60 aylık, 107’si (%51) 61-72 aylıktır. Çocukların 73’ü (%34.8) bağımsız anaokulunda, 68’i (%32.4) özel anaokulunda ve 69’u (%32.9) ilkokula bağlı anasınıfında öğrenim görmektedir. Çocukların 91’inin (%43.3) okul öncesi eğitim sürecinde ilk yılı, 51’inin (%24.3) ikinci yılı ve 68’inin (%32.4) üçüncü yılıdır. Çocukların 64’ü (%32.4) tek çocuk, 111’i (%52.9) iki kardeş ve 35’i üç ve daha fazla kardeştir. Çocukların 64’ü (%32.4) tek çocuk, 81’i (%38.6) en büyük çocuk, 33’ü (%15.7) ortanca çocuk ve 32’si (%15.2) en küçük çocuktur.

Annelerin 11’inin (%5.2) 20-25 yaş aralığında, 54’ünün (%25.7) 26-31 yaş aralığında, 65’inin (%31) 32-37 yaş aralığında, 61’inin (%29) 38-43 yaş aralığında ve 19’unun (%9) 44 ve daha üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir. Annelerin 15’i (%7.1) ilkokul, 20’si (%9.5) ortaokul, 76’sı (%36.2) lise, 52’si (%24.8) önlisans, 37’si (%17.6) lisans ve 10’u (%4.8) lisansüstü mezunudur. Annelerin 99’u (%47.1) çalışmakta, 111’i (%52.9) çalışmamaktadır. Annelerin 64’ü (%30.5) tek çocuk, 111’i (%52.9) iki çocuk ve 35’i (%16.7) üç ve daha fazla çocuk sahibidir.

Ayrıca çalışma grubu II’deki çocukların annelerinin beyanlarına göre gelir düzeyleri elde edilmiş ve ailelerin 58’inin (%27.6) alt, 87’sinin (%41.4) orta ve 65’inin (%31) üst gelir düzeyinde oldukları tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada dört ölçme aracı kullanılmıştır. Bunlar; çocukların ve annelerin demografik bilgilerini elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”,

annelerin duygu düzenleme güçlüklerini belirlemek amacıyla “Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği”, geliştirilen “Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği”nin ölçüt geçerliğini test etmek amacıyla “Duygu Düzenleme Ölçeği” ve 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini belirlemek üzere araştırmacı tarafından geliştirilen “Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği”dir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu’nda 48-72 aylık çocukların (cinsiyet, yaş, kurum türü, okul öncesi eğitime devam etme süresi, kardeş sayısı, doğum sırası) ve annelerin (yaş, öğrenim durumu, çalışma durumu, algılanan gelir düzeyi, çocuk sayısı) demografik özelliklerini belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır.

3.3.2. Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği

Gratz ve Roemer tarafından 2004 yılında geliştirilen ölçeğin Türkçe uyarlaması Rugancı ve Gençöz (2010) tarafından yapılmıştır. Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği, kişinin kendisi için doldurduğu duygu düzenlemesi ile ilgili güncel ve klinik açıdan anlamlı güçlükleri değerlendiren 35 maddeden oluşan bir ölçektir. Her bir katılımcı kendilerine sunulan ifadeyi beşli likert tipi (1=Hemen hiçbir zaman, 5=Hemen her zaman) ölçek değerlendirmesi ile belirtmektedir. Ölçeğin altı alt boyutu vardır: Dikkat, açıklık, kabullenmeme, stratejiler, dürtü ve amaçlar. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 175, en düşük puan 35’tir. Ölçekten alınan yüksek puan duygu düzenleme güçlüğünün de yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin toplam Cronbach Alpha değeri .93 olarak bulunmuştur. Alt ölçekler için iç tutarlılık ve Alpha katsayıları .80 ile .89 arasında değişmektedir. Test tekrar test güvenirliği ise .88 olarak bulunmuştur (Rugancı ve Gençöz, 2010). Bu araştırma kapsamında ölçeğin toplam iç tutarlık katsayısı .89 olarak tespit edilmiştir.

3.3.3. Duygu Düzenleme Ölçeği

Duygu Düzenleme Ölçeği, Shields ve Cicchetti (1997) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe uyarlaması Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından yapılmıştır. Ölçek, okul öncesi ve okul çağındaki çocukların duygusal tepkiselliği ve duyguların ortamın koşullarına göre düzenlenip ifade edilmesini değerlendiren 24 madde ve “Duygu Düzenleme” ve

“Değişkenlik-Olumsuzluk” olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları duygu düzenleme alt boyutu için .73, değişkenlik/olumsuzluk alt boyutu için ise .75 olduğu saptanmıştır. Ölçek, 4’lü likert tipindedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 120, en düşük puan 24’tür (Batum ve Yağmurlu, 2007). Bu araştırma kapsamında ölçeğin Duygu Düzenleme alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı .83, Değişkenlik/olumsuzluk alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı .78 olarak hesaplanmıştır. Ölçek öğretmenler tarafından çocuklar adına doldurulmuştur. Bu ölçek, geliştiren Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği’nin ölçüt geçerliğini sağlamak amacıyla kullanılmıştır.

3.3.4. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği

Araştırmacı tarafından 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini tespit etmek amacıyla geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği, öyküleme tekniğinde tasarlanmıştır. Ölçekte yer alan öykülerin belirlenmesinde çocuklarla yapılan görüşmelerin sonuçlarından yararlanılmıştır. Çocukların gündelik yaşantılarında karşılaşılabilecekleri olaylar dikkate alınarak beş temel duyguyu (mutlu, üzgün, şaşkın, kızgın/öfkeli, korkmuş) içeren kısa öyküler oluşturulmuştur. Çocuklardan bu öykülerdeki ana kahraman olan maskotun (Tavşan Dodo) anlık duygusunu ve tepkisini belirtmeleri istenmektedir.

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği, 15 kısa öykü ve her bir öykü iki soru içerecek biçimde toplamda 30 maddeden oluşmaktadır (Ek 1). Ölçme aracı iki maskot (Tavşan Dodo ve Tavşan Zeze), öykülerle ilişkili çeşitli materyaller ve maskota ait beş temel duyguyu içeren fotoğraf kartından oluşmaktadır. Her bir öykünün ardından çocuklardan maskotun (Tavşan Dodo) ne hissettiğini ve maskotun (Tavşan Dodo) şimdi ne yapacağını belirtmeleri istenmektedir. Çocukların yanıtları 0-2 puan aralığında değerlendirilmektedir (0=Eksik/hatalı bilgi, 1=Kısmi bilgi, 2=Tam bilgi). Ölçekten alınan toplam puanın yüksekliği, duygu düzenleme becerilerinin de yüksek olduğunun göstergesidir.

3.3.4.1. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği’nin Uygulanışı

Ölçme aracı çocuklara, araştırmacı tarafından devam ettikleri okullarda bireysel olarak uygulanmıştır. İsimleri önceden sınıf listesine göre belirlenen çocuklar araştırmacı tarafından birer birer alınarak önceden hazırlanmış, çocuk ve öğretmen için birer sandalye

ve masanın olduğu, boş bir odaya götürülmüşlerdir. Araştırmacı çocuğu odaya alırken, yanında getirdiği maskot (Tavşan Dodo) ile ilgili öyküler anlatacağını ve kendisine öykülerle ilgili sorular soracağını söylemiştir. Çocuk ve araştırmacı çocuğun boyuna uygun bir sandalye ve masanın etrafında; çocuk, araştırmacının solunda olacak biçimde yan yana oturmuşlardır. Araştırmacı her çocukla 3 dakika kadar tanışıp konuşarak, araştırmacıya ısınmasını, rahatlamasını sağlamıştır. “Bugün sana Dodo ile ilgili bazı öyküler anlatacağım ve sorular soracağım. Senin cevaplarını da buraya yazacağım. Kabul eder misin?” sorusunu sorduktan sonra kabul eden çocuklara ölçeği uygulamaya başlamıştır. Kabul etmeyen çocukların maskot (Tavşan Dodo) ile bir süre oynamalarına izin verilmiştir. Uygulamaya, çalışmaya katılmayı kabul eden çocuklarla devam edilmiştir. Araştırmacı çocuğun cevaplarını sadece yazılı olarak kaydetmiş, bilinmeyen soruları boş bırakmıştır. Puanlama işlemi daha sonra yapılmıştır. Çocukların cevapları tam bilgi için “2”, kısmi bilgi için “1” ve eksik/yanlış bilgi için “0” olarak puanlanmaktadır. Çocuk “bilmiyorum” dediğinde diğer maddeye geçilmiştir. Hiç cevap vermediğinde veya “Anlamadım” dediğinde madde bir kez daha tekrarlanarak uygulanmıştır. Yanlış yanıt verdiğinde herhangi bir tepki verilmeden sonraki maddeye geçilmiştir. Ölçeğin bir çocuğa uygulanışı yaklaşık 12 dakika sürmektedir.

3.3.4.2. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği’nin Geliştirilmesi

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği geliştirilirken öykü temelli değerlendirmeden yararlanılmıştır. Standart testlerden farklı olarak öyküler anlatıldıktan sonra çocuk duygu ve davranışlarını saklamadan, kendisini tehdit altında hissetmeden gerçek duygu ve davranışlarını ifade edebilmektedir. Ayrıca araştırmacılara göre çocuğun öyküler anlatılarak/maskot kullanılarak görüşme aracılığıyla performansının değerlendirilmesi, gelişimsel özellikleri açısından daha uygun bir değerlendirme yöntemidir (Cameron, 2015; Driessnack, 2005; Fargas-Malet ve diğ., 2010; Goode ve Hatt, 1973; Measelle ve diğ., 1998; Punch, 2002).

Araştırma kapsamında düzenlenen “Duygulara İlişkin Olay Formu” ile 48-72 aylık 150 çocuktan temel duygulara ilişkin durumlarını belirtmeleri istenmiştir. Çocuklara sırasıyla “Seni en çok ne mutlu eder? Seni en çok ne üzer? Seni en çok ne şaşırtır? Seni en çok ne kızdırır/öfkelenendirir? ve Seni en çok ne korkutur?” soruları sorularak cevapları

kaydedilmiştir. Çocukların cevaplarından elde edilen sonuçlar üzerinde frekans dağılımı yapılarak her bir temel duygu için en çok ifade edilen üç olay geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin öykülerini oluşturmuştur. Çocukların duygulara ilişkin olay tanımları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Çocukların Duygulara İlişkin Olay Tanımları

Duygular	Tanımlama	<i>f</i>
Mutlu	Yeni bir oyuncak alınması	60
	Gezmeye gitmek	45
	Parkta oynamak	35
Üzgün	Oyuncağın kırılması	57
	Oyuncağın kaybolması	50
	Arkadaşların oyuna almaması	38
Kızgın/Öfkeli	Arkadaşının oyuncağını alması	58
	Arkadaşının vurması	45
	Arkadaşının oyuncağını kırması	40
Şaşkın	Doğum günü sürprizi yapılması	50
	Sürpriz olması	40
	Kar yağması	35
Korkmuş	Karanlıktan korkmak	57
	Kaybolmak	48
	Gürültü olması	32

Tablo 3'te çocukların duygulara ilişkin olay tanımları görülmektedir. Çocuklar her bir duygu ile ilgili pek çok olay tanımı yapmışlardır. Bu tanımlardan en çok ifade edilen üçü kullanılarak geliştirilen ölçme aracının öyküleri oluşturulmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama süreci iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada ölçme aracının geliştirilmesine ilişkin veriler, ikinci aşamada ölçme araçlarının uygulanması, fark ve ilişkiye ilişkin veriler toplanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının kullanım izinleri için ölçek sahiplerinden elektronik posta yoluyla (Ek 2), İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden resmi izin (Ek 3) ve Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden Etik Kurul İzni alınmıştır (Ek 4).

3.4.1. Ölçme Aracının Geliştirilmesine İlişkin Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın ilk aşamasında Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin geliştirilmesine ilişkin veriler araştırmacı tarafından toplanmış ve analiz edilmiştir. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı içinde Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin maddelerinin oluşturulması amacıyla öncelikle çocukların duygulara ilişkin olay tanımları belirlenmiştir. Ardından geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin kapsam geçerliği için uzman görüşleri alınmıştır. Marmara Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan 5 öğretim elemanı, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda görev yapan 2 öğretim elemanı, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan 1 öğretim elemanı ve 2 okul öncesi öğretmeni olmak üzere toplam 10 kişiden uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri Lawshe tekniği ile analiz edilmiştir. Uzman görüşleri alındıktan sonra 52 çocuk ile pilot çalışması yapılmış ve ölçme aracına son şekli verilmiştir. 48-72 aylık 91 çocuğa Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği ve ölçüt geçerliliğini sağlamaya yönelik olarak Duygu Düzenleme Ölçeği uygulanmıştır.

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin madde seçiminde madde analizi uygulanmıştır. Madde analizinde Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı, betimsel istatistik analizleri (aritmetik ortalama, standart sapma, minimum, maksimum, ranj ve varyans değerleri), bağımsız gruplar t testi analizleri uygulanmıştır. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin güvenirlik analizi için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır.

Ölçme aracının test-tekrar test güvenirliği için 48-72 aylık 41 çocuğa 4 hafta ara ile ölçme aracının uygulanması sonucu elde edilen veriler Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı analizi ile test edilmiştir. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği için puanlayıcılar arasındaki güvenirliği test etmek amacıyla ölçme aracı araştırmacı ve okul öncesi eğitimi alan uzmanı bir başka araştırmacı ile birlikte 48-72 aylık 31 çocuğa uygulanmış, araştırmacı ile birlikte veriler ayrı ayrı puanlanmıştır. Her iki veri grubu arasındaki puanlayıcı güvenirliği Cohen'in kappa katsayısı analizi ile test edilmiştir.

3.4.2. Ölçme Araçlarının Uygulanması, Fark ve İlişkiye İlişkin Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın ikinci aşamasında anneler tarafından doldurulan Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği ve araştırmacı tarafından çocuklara uygulanan Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'ne ilişkin veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı güz dönemi içinde çalışma grubu-II'de belirtilen 48-72 aylık çocuklara uygulanmıştır. Her bir çocuğun annesine ise Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği öğretmenler tarafından iletilmiştir. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'ni uygulamak amacıyla toplam 253 çocuğa ulaşılmıştır. Dört çocuk araştırmaya katılmayı kabul etmemiştir. Üç çocuk ise uygulamayı yarıda bırakmak istemiştir. Bu çocukların verileri araştırmanın esas verilerine dahil edilmemiştir. Araştırmaya katılmayı kabul ederek uygulama süreci tamamlanan 246 çocuğun annelerine iletilen Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği'nden ise 36 adet ölçek formu (20 adet teslim edilmeyen form, 16 adet eksik/hatalı doldurulan form) araştırma verilerine dahil edilmemiştir. Son durumda 210 çocuk ve annesinden elde edilen verilerle analiz süreci gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından elde edilen verilerin tümü istatistik programı ile analiz edilmiştir. Fark analizlerinde n sayısının 30'dan büyük olduğu grupların normal dağılım gösterdiği varsayılarak parametrik analizler, n sayısının 30'dan küçük olduğu gruplarda verilerin normal dağılım göstermediği varsayılarak (Baykul ve Güzeller, 2016; Büyüköztürk ve diğ., 2017) non-parametrik analizler uygulanmıştır.

Annelerin duygu düzenleme güçlük düzeyleri ve çocukların duygu düzenleme beceri düzeylerini tespit etmek amacıyla betimsel istatistik analizleri uygulanmıştır. Ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlük düzeyleri ve çocukların duygu düzenleme beceri düzeyleri tespit edilirken şu hesaplama kullanılmıştır: Ölçekten alınabilecek en yüksek puan, en düşük puandan çıkarılmıştır. Sonuç, ölçek kaçı likert tipinde ise o sayıya bölünmüştür. Çıkan sonuç, ölçekten alınabilecek en düşük puana eklenerek ölçekten alınabilecek en yüksek puan elde edilene kadar işleme devam edilmiştir. Ölçekten alınan puan ortalamasının denk geldiği aralık, düzeyi vermektedir.

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin demografik özelliklerine göre farklılaşma durumuna ilişkin olarak yaş ve öğrenim durumu değişkenleri için Kruskal Wallis-H testi uygulanmıştır. Farklılığın anlamlı olduğu durumlarda Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Çalışma durumu, çocuk cinsiyeti ve çocuk yaşı değişkenleri için bağımsız gruplar t testi, algılanan gelir düzeyi ve çocuk sayısı değişkenleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin demografik özelliklerine göre farklılaşma durumuna ilişkin olarak cinsiyet ve yaş değişkenleri için bağımsız gruplar t testi, kurum türü, okul öncesi eğitime devam etme süresi, kardeş sayısı, doğum sırası, aile gelir düzeyi değişkenleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Varyanslar homojen dağılım göstermediğinden okul öncesi eğitime devam etme süresi değişkeni için tamamlayıcı post-hoc analizlerinden tamhane testi uygulanmıştır.

Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla verilerin dağılımının normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile saptanmıştır. Dağılımın normalliğine ilişkin bilgiler Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği ve Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Dağılımının Normalliğini Denetlemek Amacı ile Yapılan Bir Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

Değerler		Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği
n		210	210
Normal Parametreler	$\bar{X}$	122.80	34.50
	Ss	9.65	13.58
Kolmogorov-Smirnov Z		1.314	1.184
p		.063	.121

Verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edildikten sonra Pearson momentler çarpım korelasyon katsayısı analizi uygulanmıştır. Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisini incelemek amacıyla doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırmanın tamamı için istatistiksel anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Bu bölümde ilk olarak Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik analizlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Daha sonra, annelerin ve çocukların ölçme araçlarından aldıkları puanların düzeylerine ve demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Son olarak annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiye ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerilerini yordayıcı etkisine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Analizlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik analizleri kapsamında elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Öncelikli olarak geliştirilen ölçme aracının kapsam geçerliği çalışmalarında kaynak olarak kullanılan uzman sayısına göre minimum kapsam geçerlik ölçütleri sunulmuştur.

Tablo 5

Kapsam Geçerlik Oranları için Minimum Değerler

Uzman Sayısı	Minimum Değer	Uzman Sayısı	Minimum Değer
5	0.99	13	0.54
6	0.99	14	0.51
7	0.99	15	0.49
8	0.78	16	0.37
9	0.75	17	0.37
10	0.62	18	0.33
11	0.59	19	0.31
12	0.56	20	0.29

Tablo 5'te Lawshe'ye (1975) göre .05 anlamlılık düzeyinde Kapsam Geçerlik Oranları için minimum değerler görülmektedir. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin kapsam

geçerliğini belirlemek için 10 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri sonucunda ölçeğin maddelerinin alabileceği minimum değerin 0.62 olduğu bilgisi doğrultusunda test maddelerinin bu değerden daha düşük değere sahip olması durumunda testten çıkartılmasının uygun olduğu belirlenmiştir (Akt. Yurdugül, 2005).

Geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin uzman değerlendirmeleri için Marmara Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan 5 öğretim elemanı, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda görev yapan 2 öğretim elemanı, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan 1 öğretim elemanı ve 2 okul öncesi öğretmeni olmak üzere toplam 10 kişiden uzman görüşü alınmıştır.

Uzman değerlendirmeleri sonucunda her bir madde için kapsam geçerlik oranı hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Uzman Görüşlerine İlişkin Kapsam Geçerlik Oranı

Maddeler	Uygun	Uygun değil	Düzeltilmeli	KGO
Madde 1.1	10			1
Madde 1.2	10			1
Madde 2.1	10			1
Madde 2.2	10			1
Madde 3.1	10			1
Madde 3.2	10			1
Madde 4.1	10			1
Madde 4.2	10			1
Madde 5.1	9	1		0.80
Madde 5.2	9	1		0.80
Madde 6.1	9		1	0.80
Madde 6.2	9		1	0.80
Madde 7.1	10			1
Madde 7.2	10			1
Madde 8.1	10			1
Madde 8.2	10			1
Madde 9.1	10			1
Madde 9.2	10			1
Madde 10.1	10			1
Madde 10.2	10			1
Madde 11.1	9	1		0.80
Madde 11.2	9	1		0.80
Madde 12.1	9		1	0.80

Maddeler	Uygun	Uygun değil	Düzeltilmeli	KGO
Madde 12.2	9		1	0.80
Madde 13.1	10			1
Madde 13.2	10			1
Madde 14.1	10			1
Madde 14.2	10			1
Madde 15.1	9		1	0.80
Madde 15.2	9		1	0.80
Uzman Sayısı=10				
Kapsam Geçerlik Ölçütü=0.62				
Kapsam Geçerlik İndeksi=0.67				

Tablo 6'ya göre Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği 10 uzman tarafından değerlendirilmiş ve kapsam geçerlik oranı hesaplanmıştır. Buna göre kapsam geçerlik oranı 1-2-3-4-7-8-9-10-13-14. maddeler için 1, diğer maddelerin tümü için ise 0.80 olarak belirlenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda hiçbir maddenin KGO'su 0.62 değerinin altında kalmadığı için bütün maddeler madde havuzunda yer almıştır. Ayrıca tüm ölçek için Kapsam Geçerlik İndeksi hesaplanmıştır (KGI=0.67). Bu değer minimum Kapsam Geçerlik Ölçütü (KGO=0.62) için belirlenen değerden büyük olduğu belirlenmiştir ve ölçeğin kapsam geçerliğinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (KGI>KGO).

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin ölçüt geçerliliğini sağlamaya yönelik olarak 48-72 aylık 91 çocuk ile uygulama yapılmıştır. Duygu Düzenleme Ölçeği ile Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği arasındaki ilişkinin incelendiği Pearson korelasyon analizine Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7

Duygu Düzenleme Ölçeği ile Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Arasındaki İlişkiye İlişkin Pearson Korelasyon Analizi

		Duygu Düzenleme Ölçeği
Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği	<i>r</i>	.67
	<i>p</i>	.000***
	<i>n</i>	91

*** $p < .001$

Tablo 7 incelendiğinde Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği ile Duygu Düzenleme Ölçeği arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=.67$; $p<.001$).

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin madde toplam analizleri Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Madde Toplam Analizleri

Madde No	Madde Çıkartılırsa Test Ortalaması	Madde Çıkartılırsa Test Varyansı	Düzeltilmiş Madde- Toplam Korelasyonu	Madde Çıkartılırsa Cronbach Alpha Değeri
Madde 1.1	36.85	148.36	.51	.93
Madde 1.2	37.41	144.31	.53	.93
Madde 2.1	36.85	147.83	.59	.92
Madde 2.2	37.15	142.90	.70	.92
Madde 3.1	37.14	150.00	.50	.93
Madde 3.2	36.97	144.77	.67	.92
Madde 4.1	37.18	149.98	.42	.93
Madde 4.2	37.61	147.21	.52	.93
Madde 5.1	37.12	147.43	.57	.93
Madde 5.2	37.50	144.44	.57	.93
Madde 6.1	36.90	148.78	.43	.93
Madde 6.2	37.43	144.66	.60	.92
Madde 7.1	36.85	147.67	.58	.92
Madde 7.2	37.26	141.77	.72	.92
Madde 8.1	37.21	148.89	.54	.93
Madde 8.2	37.09	142.62	.70	.92
Madde 9.1	37.25	151.89	.32	.93
Madde 9.2	37.68	147.60	.53	.93
Madde 10.1	37.12	149.66	.35	.93
Madde 10.2	37.45	145.61	.55	.93
Madde 11.1	37.01	150.48	.35	.93
Madde 11.2	37.57	146.94	.53	.93
Madde 12.1	36.87	147.43	.58	.92
Madde 12.2	37.22	142.13	.74	.92
Madde 13.1	37.17	149.94	.43	.93
Madde 13.2	37.20	142.34	.73	.92
Madde 14.1	37.28	152.68	.32	.93
Madde 14.2	37.60	144.41	.60	.92
Madde 15.1	37.37	149.73	.34	.93
Madde 15.2	37.45	145.90	.53	.93
Test Toplam Cronbach Alpha Değeri=.93				

Tablo 8 incelendiğinde Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin maddelerinin diğer maddelerin toplamından oluşan bütün arasındaki korelasyon görülmektedir. Madde-toplam korelasyon değerlerine göre en düşük değerin .32, en yüksek değerin ise .74 olduğu belirlenmiş ve madde-toplam korelasyon sonuçlarına göre hiçbir maddenin .20'nin altında değere sahip olmadığı saptanmıştır.

Madde çıkartılırsa test ortalamalarının değişimi incelendiğinde en düşük değerin 36.85 ve en yüksek değerin 37.68 olduğu bulunmuştur. Bu bulguya göre madde ortalama ile test varyansları incelendiğinde ve toplam madde sayısı da göz önüne alındığında hiçbir maddenin testten çıkarılmamasına karar verilmiştir.

Buna ek olarak madde çıkartılırsa Cronbach Alpha güvenirlik katsayısının değişimi incelendiğinde en düşük değerin .92 ve en yüksek değerin .93 ve test toplam Cronbach Alpha değerinin .93 olduğu tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin maddelerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Maddelerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Madde No	$\bar{X}$	Ss	n
Madde 1.1	1.66	.64	294
Madde 1.2	1.09	.91	294
Madde 2.1	1.65	.60	294
Madde 2.2	1.36	.79	294
Madde 3.1	1.36	.53	294
Madde 3.2	1.53	.71	294
Madde 4.1	1.32	.62	294
Madde 4.2	.90	.71	294
Madde 5.1	1.39	.65	294
Madde 5.2	1.01	.85	294
Madde 6.1	1.60	.71	294
Madde 6.2	1.08	.79	294
Madde 7.1	1.66	.61	294
Madde 7.2	1.25	.83	294
Madde 8.1	1.29	.57	294
Madde 8.2	1.41	.80	294
Madde 9.1	1.25	.58	294
Madde 9.2	.82	.67	294

Madde No	$\bar{X}$	Ss	n
Madde 10.1	1.38	.76	294
Madde 10.2	1.06	.79	294
Madde 11.1	1.49	.68	294
Madde 11.2	.94	.72	294
Madde 12.1	1.64	.63	294
Madde 12.2	1.29	.79	294
Madde 13.1	1.34	.61	294
Madde 13.2	1.30	.79	294
Madde 14.1	1.22	.49	294
Madde 14.2	.90	.81	294
Madde 15.1	1.13	.78	294
Madde 15.2	1.05	.80	294
$\sum \bar{X}$		38.51	
$\sum S^2$		156.89	
$\sum Ss$		12.52	

Tablo 9 incelendiğinde Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin maddelerine ait aritmetik ortalaması en yüksek maddenin 1.66 değeri ile Madde 1.1 ve Madde 7.1, ortalaması en düşük maddenin ise .82 değeri ile Madde 9.2 olduğu bulunmuştur. Maddelerin standart sapma değerleri incelendiğinde en yüksek standart sapma değerinin 91 ile Madde 1.1; en düşük standart sapma değerinin .49 ile Madde 14.1'e ait olduğu saptanmıştır. Bu bulguların yanı sıra tüm testin ortalaması 38.51; test varyansı 156.89 ve standart sapma değeri 12.52 olarak saptanmıştır.

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin maddelerinin aritmetik ortalama, minimum, maksimum, ranj ve varyans değerlerine ilişkin bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Maddelerinin Aritmetik Ortalama, Minimum, Maksimum, Ranj ve Varyans Değerleri

	$\bar{X}$	Min.	Max.	Ranj	Max./Min.	Varyans	Madde sayısı
Madde Ortalamaları	1.28	.82	1.66	.83	2.01	.05	30
Madde Varyansları	.51	.25	.83	.58	3.33	.02	30

Tablo 10 incelendiğinde Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin madde ortalaması 1.28; maddelerin minimum değerinin .82; maksimum değerinin 1.66; ranjının .83 ve varyansının .59 olduğu bulunmuştur. Bunların yanı sıra madde varyanslarının ortalaması

.51; minimum değeri .25, maksimum değeri .83; ranjının .83 ve varyans değerinin .02 olduğu tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin madde toplam korelasyon analizine ilişkin bulgular Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Madde Toplam Korelasyon Analizine İlişkin Sonuçlar

Madde No	Madde Toplam	
	<i>n</i>	<i>r</i>
Madde 1.1	294	.55***
Madde 1.2	294	.58***
Madde 2.1	294	.62***
Madde 2.2	294	.73***
Madde 3.1	294	.53***
Madde 3.2	294	.70***
Madde 4.1	294	.46***
Madde 4.2	294	.56***
Madde 5.1	294	.60***
Madde 5.2	294	.61***
Madde 6.1	294	.48***
Madde 6.2	294	.64***
Madde 7.1	294	.62***
Madde 7.2	294	.75***
Madde 8.1	294	.57***
Madde 8.2	294	.73***
Madde 9.1	294	.36***
Madde 9.2	294	.57***
Madde 10.1	294	.40***
Madde 10.2	294	.59***
Madde 11.1	294	.40***
Madde 11.2	294	.57***
Madde 12.1	294	.61***
Madde 12.2	294	.77***
Madde 13.1	294	.47***
Madde 13.2	294	.76***
Madde 14.1	294	.35***
Madde 14.2	294	.64***
Madde 15.1	294	.39***
Madde 15.2	294	.57***

*** $p < .001$

Tablo 11’de görülen madde toplam korelasyon analizleri sonucunda Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği’nin tüm maddelerinin testin toplamıyla korelasyonlarının .001 düzeyinde anlamlı olduğu ve her bir maddenin .30’un üzerinde değer aldığı tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği’nin madde ayırt ediciliklerine ilişkin bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği’nin Madde Ayırt Edicilik Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
Madde 1.1	Alt %27	79	1.16	.86	-7.96	156	.000***
	Üst %27	79	1.96	.19			
Madde 1.2	Alt %27	79	.37	.60	-15.99	156	.000***
	Üst %27	79	1.82	.52			
Madde 2.1	Alt %27	79	1.10	.74	-9.95	156	.000***
	Üst %27	79	1.96	.19			
Madde 2.2	Alt %27	79	.53	.69	-17.21	156	.000***
	Üst %27	79	1.96	.25			
Madde 3.1	Alt %27	79	.97	.39	-11.99	156	.000***
	Üst %27	79	1.75	.43			
Madde 3.2	Alt %27	79	.79	.77	-13.24	156	.000***
	Üst %27	79	1.97	.15			
Madde 4.1	Alt %27	79	.89	.59	-8.20	156	.000***
	Üst %27	79	1.60	.49			
Madde 4.2	Alt %27	79	.35	.48	-13.36	156	.000***
	Üst %27	79	1.48	.57			
Madde 5.1	Alt %27	79	.83	.54	-11.81	156	.000***
	Üst %27	79	1.77	.45			
Madde 5.2	Alt %27	79	.30	.48	-16.98	156	.000***
	Üst %27	79	1.69	.53			
Madde 6.1	Alt %27	79	1.11	.86	-7.73	156	.000***
	Üst %27	79	1.92	.34			
Madde 6.2	Alt %27	79	.39	.56	-15.08	156	.000***
	Üst %27	79	1.67	.49			
Madde 7.1	Alt %27	79	1.11	.81	-8.78	156	.000***
	Üst %27	79	1.94	.22			
Madde 7.2	Alt %27	79	.30	.46	-22.24	156	.000***
	Üst %27	79	1.86	.41			
Madde 8.1	Alt %27	79	.84	.53	-10.67	156	.000***
	Üst %27	79	1.69	.46			
Madde 8.2	Alt %27	79	.46	.65	-19.39	156	.000***
	Üst %27	79	1.96	.19			
Madde 9.1	Alt %27	79	.97	.59	-5.20	156	.000***
	Üst %27	79	1.43	.49			
Madde 9.2	Alt %27	79	.30	.46	-13.38	156	.000***
	Üst %27	79	1.32	.49			
Madde 10.1	Alt %27	79	.98	.70	-7.67	156	.000***
	Üst %27	79	1.73	.49			

Madde 10.2	Alt %27	79	.41	.63	-13.20	156	.000***
	Üst %27	79	1.64	.53			
Madde 11.1	Alt %27	79	1.16	.79	-6.17	156	.000***
	Üst %27	79	1.78	.41			
Madde 11.2	Alt %27	79	.34	.52	-12.63	156	.000***
	Üst %27	79	1.39	.51			
Madde 12.1	Alt %27	79	1.08	.83	-8.85	156	.000***
	Üst %27	79	1.94	.22			
Madde 12.2	Alt %27	79	.37	.58	-19.18	156	.000***
	Üst %27	79	1.87	.37			
Madde 13.1	Alt %27	79	.97	.61	-8.47	156	.000***
	Üst %27	79	1.70	.45			
Madde 13.2	Alt %27	79	.43	.59	-19.60	156	.000***
	Üst %27	79	1.89	.30			
Madde 14.1	Alt %27	79	1.00	.42	-5.52	156	.000***
	Üst %27	79	1.41	.52			
Madde 14.2	Alt %27	79	.24	.45	-19.27	156	.000***
	Üst %27	79	1.69	.48			
Madde 15.1	Alt %27	79	.74	.58	-9.18	156	.000***
	Üst %27	79	1.63	.62			
Madde 15.2	Alt %27	79	.32	.54	-13.03	156	.000***
	Üst %27	79	1.49	.57			
Toplam	Alt %27	79	20.96	6.27	-40.09	156	.000***
	Üst %27	79	52.05	2.84			

*** $p < .001$

Tablo 12'ye göre, Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nde yer alan maddelerin ayırt ediciliğini incelemek amacıyla testin her bir maddesi için en yüksek puanın %27'lik dilim puanları ile testin her bir maddesi için en düşük puanın %27'lik dilim puanları arasında bağımsız gruplar t testi analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda, ölçeğin tüm maddeleri için alt ve üst gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur ($p < .001$).

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin test-tekrar test katsayıları Pearson korelasyon analizi ile incelenerek sonuçlar Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Test-Tekrar Test Katsayıları

Test	Tekrar Test	
	<i>r</i>	
		.73
	<i>p</i>	.000***
	<i>n</i>	41

*** $p < .001$

Tablo 13'e göre Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin test-tekrar test sonuçları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=.73$; $p<.001$).

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin puanlayıcı güvenirliği Cohen'in kappa katsayısı analizi ile incelenerek sonuçlar Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Cohen'in Kappa Katsayısı Analizi Sonuçları

	Kappa İstatistiği Değeri	<i>n</i>	<i>p</i>
Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği	.76	31	.000***
*** $p<.001$			

Tablo 14'e göre Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin puanlayıcılar arasındaki uyum gücünün iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Cohen'in kappa katsayısı=.76; $p<.001$).

4.2. Annelerin Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği'nden aldıkları puan düzeyleri hesaplanmıştır. Ölçekten alınan puanlar demografik özelliklere (yaş, öğrenim durumu, çalışma durumu, algılanan gelir düzeyi, çocuk sayısı, çocuk cinsiyeti ve çocuk yaşı) göre incelenmiş ve bulgular Tablo 15 ile Tablo 25 arasında gösterilmiştir.

Annelerin duygu düzenleme güçlük düzeylerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış ve bulgular Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri Sonuçları

Puan	<i>n</i>	$\bar{X}$	Ss
------	----------	-----------	----

Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği	210	122.80	9.65
------------------------------------	-----	--------	------

Tablo 15'te görüldüğü üzere annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği'nden (min. 36, max. 180) aldıkları puan ortalaması 122.80; standart sapma ise 9.65'tir. Ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar dikkate alınarak yapılan hesaplama sonucunda, annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin yaş değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	Sıralamalar Ortalaması	χ^2	Sd	p
Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği	20-25 yaş	11	130.59	4.375	4	.358
	26-31 yaş	54	112.22			
	32-37 yaş	65	95.32			
	38-43 yaş	61	106.04			
	44 ve üzeri yaş	19	104.95			
	Toplam	210				

Tablo 16'da görüldüğü üzere annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonuçları incelendiğinde grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($\chi^2=4.375$; $sd=4$; $p=.358$).

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin öğrenim durumu değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	Sıralamalar Ortalaması	χ^2	Sd	p
Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği	İlkokul	15	144.53	46.910	5	.000***
	Ortaokul	20	137.80			
	Lise	76	115.42			
	Önlisans	52	111.72			
	Lisans	37	62.34			
	Lisansüstü	10	34.30			
	Toplam	210				

*** $p < .001$

Tablo 17'deki annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanlarının öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonuçları incelendiğinde grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($\chi^2=46.910$; $sd=5$; $p<.001$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmış ve bulgular Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü
İlkokul	SO=144.53	$p=.526$	$p=.049^*$	$p=.047^*$	$p=.000^{***}$	$p=.001^{**}$
Ortaokul		SO=137.80	$p=.086$	$p=.093$	$p=.000^{***}$	$p=.000^{***}$
Lise			SO=115.42	$p=.752$	$p=.000^{***}$	$p=.000^{***}$
Önlisans				SO=111.72	$p=.000^{***}$	$p=.000^{***}$
Lisans					SO=62.34	$p=.188$
Lisansüstü						SO=34.30

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

Tablo 18'de görüldüğü gibi, Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanlarının öğrenim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkökul mezunu anneler ile lise, önlisans, lisans ve lisansüstü mezunu anneler arasında ilkökul mezunu anneler lehine; ortaokul mezunu anneler ile lisans ve lisansüstü mezunu anneler arasında ortaokul mezunu

anneler lehine; lise mezunu anneler ile lisans ve lisansüstü mezunu anneler arasında lise mezunu anneler lehine ve önlisans mezunu anneler ile lisans ve lisansüstü mezunu anneler arasında önlisans mezunu anneler lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>.05$).

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çalışma durumu değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Çalışma Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t Testi		
				t	Sd	p
Çalışan	99	122.06	10.92	-1.062	208	.290
Çalışmayan	111	123.47	8.35			

Tablo 19’da annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanlarının çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçlarına yer verilmiştir. Annelerin çalışma durumu değişkenine göre Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde çalışan annelerin puan ortalamalarının 122.06, çalışmayan annelerin puan ortalamalarının 123.47 olduğu görülmektedir. Grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p=.290$).

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 20 ve Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 20

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Algılanan Gelir Düzeyi	<i>n</i>	$\bar{X}$	Ss
Alt	58	35.91	11.94
Orta	87	32.05	13.49
Üst	65	36.50	14.71
Toplam	210	34.50	13.58

Tablo 20’de annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanları algılanan gelir düzeyi değişkenine göre incelenmiş ve alt gelir düzeyindeki annelerin puan ortalamasının 35.91, orta gelir düzeyindeki annelerin puan ortalamasının 32.05 ve yüksek gelir düzeyindeki annelerin puan ortalamasının 36.50 olduğu görülmektedir.

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamalarının algılanan gelir düzeyi değişkenine göre incelendiği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplararası	896.972	2	448.486		
Gruplarıçi	37657.528	207	181.920	2.465	.087
Toplam	38554.500	209			

Tablo 21’de annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamalarının algılanan gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo incelendiğinde annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamalarının algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($F=2.465$, $p=.087$).

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuk sayısı değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 22 ve Tablo 23’te gösterilmiştir.

Tablo 22

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısı Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Çocuk Sayısı	<i>n</i>	$\bar{X}$	Ss
Tek çocuk	64	123.14	9.60
İki çocuk	111	121.82	9.44
Üç ve daha fazla çocuk	35	125.31	10.18
Toplam	210	122.80	9.65

Tablo 22’de annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanları çocuk sayısı değişkenine göre incelenmiş ve tek çocuğu olan annelerin puan ortalamasının 123.14, iki çocuğu olan annelerin puan ortalamasının 121.82 ve üç ve daha fazla sayıda çocuğu olan annelerin puan ortalamasının 125.31 olduğu görülmektedir.

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre incelendiği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	333.356	2	166.678		
Gruplariçi	19149.025	207	92.507	1.802	.168
Toplam	19482.381	209			

Tablo 23’te annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo incelendiğinde annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($F=1.802$, $p=.168$).

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuk cinsiyeti değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 24

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocuk Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Çocuk Cinsiyeti	n	$\bar{X}$	Ss	t Testi		
				t	Sd	p
Kız	117	121.27	7.92	-2.622	208	.009**
Erkek	93	124.74	11.21			

**p<.01

Tablo 24'te annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanlarının çocuk cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçlarına yer verilmiştir. Annelerin çocuk cinsiyeti değişkenine göre Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde kız çocuğu olan annelerin puan ortalamalarının 121.27, erkek çocuğu olan annelerin puan ortalamalarının 124.74 olduğu görülmektedir. Grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın erkek çocuğu olan anneler lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (p=.009). Erkek çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlük puanlarının kız çocuğu olan annelerden anlamlı olarak daha yüksek olduğu söylenebilir.

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuk yaşı değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 25'te gösterilmiştir.

Tablo 25

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocuk Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Çocuk Yaşı	n	$\bar{X}$	Ss	t Testi		
				t	Sd	p
48-60	103	125.05	11.05	3.394	208	.001**
61-72	107	120.64	7.52			

**p<.01

Tablo 25'te annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanlarının çocuk yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçlarına yer verilmiştir. Annelerin çocuk yaşı değişkenine göre Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde 48-60 aylık

çocuğu olan annelerin puan ortalamalarının 125.05, 61-72 aylık çocuğu olan annelerin puan ortalamalarının 120.64 olduğu görölmektedir. Grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın 48-60 aylık çocuğu olan anneler lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p=.001$).

4.3. Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan 48-72 aylık çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nden aldıkları puan düzeyleri hesaplanmıştır. Ölçekten alınan puanlar demografik özelliklere (cinsiyet, yaş, kurum türü, okul öncesi eğitime devam etme süresi, kardeş sayısı, doğum sırası, aile gelir düzeyi) göre incelenmiş ve bulgular Tablo 26 ile Tablo 43 arasında gösterilmiştir.

Çocukların duygu düzenleme beceri düzeylerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış ve bulgular Tablo 26'da sunulmuştur.

Tablo 26

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri Sonuçları

Puan	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss</i>
Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği	210	34.50	13.58

Tablo 26'da görüldüğü üzere çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nden (min. 0, max. 60) aldıkları puan ortalaması 34.50; standart sapma ise 13.58'dir. Ölçekten alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar dikkate alınarak yapılan hesaplama sonucunda, çocukların duygu düzenleme becerilerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 27'de gösterilmiştir.

Tablo 27

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t Testi		
				t	Sd	p
Kız	117	36.82	13.19	2.834	208	.005**
Erkek	93	31.56	13.56			

**p<.01

Tablo 27’de çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçlarına yer verilmiştir. Çocukların cinsiyet değişkenine göre Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde kız çocukların puan ortalamalarının 36.82, erkek çocukların puan ortalamalarının 31.56 olduğu görülmektedir. Grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın kız çocukları lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (p<.01). Kız çocuklarının duygu düzenleme beceri puanlarının erkek çocuklarından anlamlı olarak daha yüksek olduğu söylenebilir.

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin yaş değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Yaş	n	$\bar{X}$	Ss	t Testi		
				t	Sd	p
48-60 Ay	103	31.45	13.90	-3.259	208	.001**
61-72 Ay	107	37.42	12.65			

**p<.01

Tablo 28’de çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçlarına yer verilmiştir. Çocukların yaş değişkenine göre Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde 48-60 ay aralığında olan çocukların puan ortalamalarının 31.45, 61-72 ay aralığında olan çocukların puan

ortalamalarının 37.42 olduğu görülmektedir. Grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın 61-72 ay arasındaki çocuklar lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<.01$). 61-72 ay aralığında olan çocukların duygu düzenleme beceri puanlarının 48-60 ay aralığında olan çocuklardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu söylenebilir.

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin kurum türü değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 29 ve Tablo 30’da gösterilmiştir.

Tablo 29

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Kurum Türü Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Kurum Türü	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss</i>
Bağımsız Anaokulu	73	34.72	13.56
Özel Anaokulu	68	36.54	12.34
İlkokula Bağlı Anasınıfı	69	32.24	14.58
Toplam	210	34.50	13.58

Tablo 29’da çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanları kurum türü değişkenine göre incelenmiş ve bağımsız anaokuluna giden çocukların puan ortalamasının 34.72, özel anaokuluna giden çocukların puan ortalamasının 36.54 ve ilkokula bağlı anasınıfına giden çocukların puan ortalamasının 32.24 olduğu görülmektedir.

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının kurum türü değişkenine göre incelendiği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Kurum Türü Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplararası	638.300	2	319.150		
Gruplarıçi	37916.200	207	183.170	1.742	.178
Toplam	38554.500	209			

Tablo 30’da çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının kurum türü değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo incelendiğinde

çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının kurum türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($F=1.742$, $p=.178$).

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin okul öncesi eğitime devam etme süresi değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 31 ile Tablo 33 arasında gösterilmiştir.

Tablo 31

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Süre	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss</i>
İlk yılı	91	28.23	12.99
İkinci yılı	51	35.37	13.21
Üçüncü yılı	68	42.23	10.17
Toplam	210	34.50	13.58

Tablo 31’de çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanları okul öncesi eğitime devam etme süresi değişkenine göre incelenmiş ve okul öncesi eğitim sürecinde ilk yılı olan çocukların puan ortalamasının 28.23, ikinci yılı olan çocukların puan ortalamasının 35.37 ve üçüncü yılı olan çocukların puan ortalamasının 42.23 olduğu görülmektedir.

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının okul öncesi eğitime devam etme süresi değişkenine göre incelendiği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 32’de sunulmuştur.

Tablo 32

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplararası	7684.189	2	3842.095		
Gruplarıçi	30870.311	207	149.132	25.763	.000***
Toplam	38554.500	209			

*** $p<.001$

Tablo 32’de çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının okul öncesi eğitime devam etme süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo incelendiğinde çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının okul öncesi eğitime devam etme süresi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir ($F=25.763$, $p<.001$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için gruplar birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Varyansların homojen dağılım göstermediği belirlenerek Tamhane testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 33’de sunulmuştur.

Tablo 33

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tamhane Testi Sonuçları

(I) Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi	(J) Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi	Ortalama Farkı (I-J)	p
İlk yılı	İkinci yılı	-7.14178	.007**
	Üçüncü yılı	-14.00452	.000***
İkinci yılı	İlk yılı	7.14178	.007**
	Üçüncü yılı	-6.86275	.008**
Üçüncü yılı	İlk yılı	14.00452	.000***
	İkinci yılı	6.86275	.008**

** $p<.01$, *** $p<.001$

Tablo 33 incelendiğinde Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarında ortaya çıkan farklılığın okul öncesi eğitimde ilk yılı olan çocuklar ile ikinci yılı olan çocuklar arasında ikinci yılı olan çocuklar lehine, ilk yılı olan çocuklar ile üçüncü yılı olan çocuklar arasında üçüncü yılı olan çocuklar lehine ve ikinci yılı olan çocuklar ile üçüncü yılı olan çocuklar arasında üçüncü yılı olan çocuklar lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p=.007$; $p=.000$, $p=.008$). Okul öncesi eğitime devam etme süresi arttıkça çocukların duygu düzenleme beceri puanlarının da anlamlı olarak arttığı söylenebilir.

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 34 ve Tablo 35’te gösterilmiştir.

Tablo 34

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Kardeş Sayısı	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>Ss</i>
Tek çocuk	64	36.35	13.99
İki kardeş	111	34.86	12.69
Üç ve daha fazla kardeş	35	29.94	14.86
Toplam	210	34.50	13.58

Tablo 34'te çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanları kardeş sayısı değişkenine göre incelenmiş ve tek çocuk olan çocukların puan ortalamasının 36.35, iki kardeş olan çocukların puan ortalamasının 34.86 ve üç ve daha fazla kardeş olan çocukların puan ortalamasının 29.94 olduğu görülmektedir.

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre incelendiği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 35'te sunulmuştur.

Tablo 35

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	<i>Sd</i>	Kareler Ortalaması	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplararası	962.907	2	481.453		
Gruplariçi	37591.593	207	181.602	2.651	.073
Toplam	38554.500	209			

Tablo 35'te çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo incelendiğinde çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($F=2.651$, $p=.073$).

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin doğum sırası değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 36 ve Tablo 37'de gösterilmiştir.

Tablo 36

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Doğum Sırası Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Doğum Sırası	<i>n</i>	$\bar{X}$	Ss
Tek çocuk	64	33.53	14.41
En büyük çocuk	81	34.03	12.80
Ortanca	33	35.15	14.83
En küçük çocuk	32	36.93	12.73
Toplam	210	34.50	13.58

Tablo 36’da çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanları doğum sırası değişkenine göre incelenmiş ve tek çocuk olan çocukların puan ortalamasının 33.53, en büyük çocuk olan çocukların puan ortalamasının 34.03, ortanca çocukların puan ortalamasının 35.15 ve en küçük çocuk olan çocukların puan ortalamasının 36.93 olduğu görülmektedir.

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının doğum sırası değişkenine göre incelendiği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 37’de sunulmuştur.

Tablo 37

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Doğum Sırası Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	281.556	3	93.852	.505	.679
Gruplarıçi	38272.944	206	185.791		
Toplam	38554.500	209			

Tablo 37’de çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının doğum sırası değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo incelendiğinde çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının doğum sırası değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir (F=.505, p=.679).

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne yaşı değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 38 ve Tablo 39’da gösterilmiştir.

Tablo 38

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Anne Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	Sıralamalar Ortalaması	χ^2	Sd	p
Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği	20-25 yaş	11	80.45	5.291	4	.259
	26-31 yaş	54	99.96			
	32-37 yaş	65	115.85			
	38-43 yaş	61	100.39			
	44 ve üzeri yaş	19	116.76			
	Toplam	210				

Tablo 38’de görüldüğü üzere çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanlarının anne yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonuçları incelendiğinde grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($\chi^2=5.291$; $sd=4$; $p=.259$).

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne öğrenim durumu değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 39’da gösterilmiştir.

Tablo 39

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Anne Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	Sıralamalar Ortalaması	χ^2	Sd	p
Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği	İlkokul	15	59.87	31.499	5	.000***
	Ortaokul	20	79.83			
	Lise	76	98.32			
	Önlisans	52	104.76			
	Lisans	37	142.16			
	Lisansüstü	10	148.05			
	Toplam	210				

*** $p<.001$

Tablo 39’da görüldüğü üzere çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanlarının anne öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonuçları incelendiğinde grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak

anlamli olduğu tespit edilmiştir ($x^2=31.499$; $sd=5$; $p<.001$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmış ve bulgular Tablo 40'ta gösterilmiştir.

Tablo 40

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Anne Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Gruplar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Önlisans	Lisans	Lisansüstü
İlkokul	SO=59.87	p=.293	p=.020*	p=.014*	p=.000***	p=.000***
Ortaokul		SO=79.83	p=.197	p=.120	p=.000***	p=.003**
Lise			SO=98.32	p=.667	p=.000***	p=.007**
Önlisans				SO=104.76	p=.008**	p=.077
Lisans					SO=142.16	p=.979
Lisansüstü						SO=148.05

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$

Tablo 40'ta görüldüğu gibi Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanlarının anne öğrenim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonucunda söz konusu farklılığın annesi ilkokul mezunu olan çocuklar ile annesi lise, önlisans, lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar arasında annesi lise, önlisans, lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar lehine; annesi ortaokul mezunu olan çocuklar ile annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar arasında annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar lehine; annesi lise mezunu olan çocuklar ile annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar arasında annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar lehine ve annesi önlisans mezunu olan çocuklar ile annesi lisans mezunu olan çocuklar arasında annesi lisans mezunu olan çocuklar lehine istatistiksel olarak anlamli olduğu tespit edilmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamli değildir ($p>.05$). Bu sonuca göre ilkokul mezunu annelerin çocukları, ortaokul mezunu annelerin çocukları hariç, diğer tüm öğrenim durumundaki annelerin çocuklarından daha düşük duygu düzenleme becerilerine sahiptir.

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne çalışma durumu değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 41'de gösterilmiştir.

Tablo 41

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Anne Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Çalışma Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t Testi		
				t	Sd	p
Çalışan	99	35.15	13.96	.656	208	.513
Çalışmayan	111	33.91	13.27			

Tablo 41’de çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanlarının anne çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonuçlarına yer verilmiştir. Annelerin çalışma durumu değişkenine göre çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde anneleri çalışan çocukların puan ortalamalarının 35.15, anneleri çalışmayan çocukların puan ortalamalarının 33.91 olduğu görülmektedir. Grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir (p=.513).

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin bulgular Tablo 42 ve Tablo 43’te gösterilmiştir.

Tablo 42

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Aile Gelir Düzeyi Değişkeni ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Aile Gelir Düzeyi	n	$\bar{X}$	Ss
Alt	58	35.91	11.94
Orta	87	32.05	13.49
Üst	65	36.50	14.71
Toplam	210	34.50	13.58

Tablo 42’de çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanları aile gelir düzeyi değişkenine göre incelenmiş ve alt gelir düzeyindeki çocukların puan ortalamasının 35.91, orta gelir düzeyindeki çocukların puan ortalamasının 32.05 ve üst gelir düzeyindeki çocukların puan ortalamasının 36.50 olduğu görülmektedir.

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının aile gelir düzeyi değişkenine göre incelendiği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 43'te sunulmuştur.

Tablo 43

Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarının Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	896.972	2	448.486		
Gruplariçi	37657.528	207	181.920	2.465	.087
Toplam	38554.500	209			

Tablo 43'te çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo incelendiğinde çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puan ortalamalarının aile gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir (F=2.465, p=.087).

4.4. Annelerin Duygu Düzenleme Güçlükleri ile Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişki Durumuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular ile annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin bulgular Tablo 44 ve Tablo 45'te sunulmuştur.

Tablo 44

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanları ile Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki ile İlgili Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı Sonuçları

Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği	Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği	
	<i>n</i>	210
	<i>r</i>	-.77
	<i>p</i>	.000***

*** $p < .001$

Tablo 44'te görüldüğü üzere annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği puanları ile çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği puanları arasında yüksek düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = -.77$, $p < .001$). Buna göre annelerin duygu düzenleme güçlükleri azaldıkça çocukların duygu düzenleme becerilerinin arttığı söylenebilir.

Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisini amaçlayan regresyon modeline ilişkin değerler Tablo 45'te sunulmuştur.

Tablo 45

Annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Puanlarının Çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği Puanlarını Yordayıcılığına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	<i>F</i>	<i>P</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²	β	<i>t</i>	<i>p</i>
Duygu Düzenlemede Güçlük	Duygu Düzenleme	313.606	.000	.77	.60	-.77	-17.709	.000***

*** $p < .001$

Tablo 45'te annelerin Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği'nden aldıkları puanların, çocukların Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nden aldıkları puanları anlamlı şekilde yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla yapılan regresyon analizi sonucunda regresyon modeli uygun bulunmuştur. Annelerin duygu düzenleme güçlük puanlarının çocukların duygu düzenleme puanları varyansının %60'ını ($R^2 = .60$; $p < .001$) istatistiksel olarak anlamlı şekilde açıkladığı tespit edilmiştir.

BÖLÜM V: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik analizlerine; annelerin ve çocukların ölçme araçlarından aldıkları puanların düzeylerine ve demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına; annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiye ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerilerini yordayıcı etkisine ilişkin sonuçlara yer verilmiştir. Sonuçlar değerlendirilerek tartışılmış ve sonuçlardan yola çıkarak oluşturulan öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

5.1.1. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Analizlerine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Ölçme aracının ölçmesi gereken özelliği bir başka özellik ile karıştırmadan ölçme derecesi geçerlik olarak tanımlanmaktadır (Balcı, 2016). Bu bölümde geliştirilen ölçme aracının geçerlik ve güvenirlik analizlerine ilişkin sonuçlar tartışılarak sunulmuştur.

Öncelikle geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin kapsam geçerliğini tespit etmek amacıyla 10 uzmandan görüş alınmıştır. 10 uzmanın görüşleri sonucunda testin maddelerinin alabileceği minimum değerin 0.62 olduğu bilgisi doğrultusunda test maddelerinin bu değerden daha düşük değere sahip olması durumunda testten çıkartılmasının uygun olduğu belirlenmiştir (Lawshe, 1975; akt. Yurdugül, 2005). Uzman görüşleri sonucunda testin maddelerinin minimum 0.62 değerinde olması gerektiği bilgisi diğer araştırmacıların da ortak kanaatidir (Veneziano ve Hooper, 1997; Wilson ve diğ., 2012).

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin kapsam geçerlik oranı 1-2-3-4-7-8-9-10-13-14. maddeler için 1, diğer maddelerin tümü için ise 0.80 olarak belirlenmiştir. Hiçbir maddenin KGO'su 0.62 değerinin altında kalmadığı için bütün maddeler madde havuzunda yer almıştır. Ayrıca tüm test için Kapsam Geçerlik İndeksi hesaplanmıştır (KGI=0.67). Bu değerin minimum Kapsam Geçerlik Ölçütü (KGO=0.62) için belirlenen değerden büyük

olduğu belirlenmiştir ve testin kapsam geçerliğinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($KGI > KGO$) (Lawshe, 1975; akt. Yurdugül, 2005). Sonuç olarak Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin kapsam geçerliğini sağladığı söylenebilir.

Geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin ölçüt geçerliğini tespit etmek amacıyla Duygu Düzenleme Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği ile Duygu Düzenleme Ölçeği puanları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=.67$, $p<.001$). Korelasyon katsayısının 0.70-0.30 aralığında olması orta düzeyde ilişki olduğunu ifade etmektedir (Büyüköztürk, 2016). Bu sonuca göre geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin ölçüt geçerliğini sağladığı söylenebilir.

Güvenirlik, ölçme aracı uygulanan kişilerin ölçme aracının maddelerine verdikleri cevapların tutarlı olması olarak tanımlanmaktadır. Güvenirlik, araştırmacılara ölçme aracının ölçmeyi hedeflediği özelliği ne derece doğru ölçtüğüne ilişkin sonuçlar vermektedir (Büyüköztürk, 2016).

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin maddelerinin diğer maddelerin toplamından oluşan bütün arasındaki korelasyon incelenmiştir. Madde-toplam korelasyon değerlerine göre en düşük değerin .32, en yüksek değerin ise .74 olduğu belirlenmiş ve madde-toplam korelasyon sonuçlarına göre hiçbir maddenin .20'nin altında değere sahip olmadığı saptanmıştır. Ölçme araçlarında madde-toplam korelasyonu .30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği, .20'den daha düşük maddelerin ölçme aracına dahil edilmemesi gerektiği söylenebilir (Büyüköztürk, 2016).

Madde çıkartılırsa test ortalamalarının değişimi incelendiğinde en düşük değerin 36.85 ve en yüksek değerin 37.68 olduğu bulunmuştur. Bu bulguya göre madde ortalama ile test varyansları incelendiğinde ve toplam madde sayısı da göz önüne alındığında hiçbir maddenin testten çıkarılmamasına karar verilmiştir.

Buna ek olarak madde çıkartılırsa Cronbach Alpha güvenirlik katsayısının değişimi incelendiğinde en düşük değerin .92, en yüksek değerin .93 ve test toplam Cronbach Alpha değerinin .93 olduğu tespit edilmiştir. Büyüköztürk (2016)'e göre psikolojik testler için hesaplanan madde güvenirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması ölçme aracının

puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterlidir. DeVellis (2017) ölçeğin iç tutarlık katsayısının .90'ın üzerinde olmasını çok iyi olarak değerlendirmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin güvenilirlik şartlarını sağladığı söylenebilir.

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'ndeki maddelerin 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini ayırt etme durumlarını tespit etmek amacıyla, ölçeğin her bir maddeden en yüksek puan alan %27'lik dilim ile en düşük puan alan %27'lik dilim bağımsız gruplar t testi analizi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin tüm maddelerinin ayırt edici olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini ayırt edici nitelikte olduğu söylenebilir.

Ölçeğin aynı gruba farklı zamanlardaki uygulamalar sonucunda alınan puanların tutarlığını tespit etmek amacıyla Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin test-tekrar test güvenilirliği hesaplanmıştır. Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin test-tekrar test puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=.73$, $p<.001$). Korelasyon katsayısının 0.70-1.00 aralığında olması yüksek düzeyde ilişki olduğunu ifade etmektedir (Büyüköztürk, 2016). Bu sonuç testin farklı zamanlardaki ölçüm sonuçlarının tutarlı olduğunu yani test-tekrar test güvenilirliğini sağladığını göstermektedir.

Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin puanlayıcı güvenilirliği için Cohen'in kappa katsayısı analizi yapılmış ve puanlayıcılar arasındaki uyum gücünün iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Cohen'in kappa katsayısı=.76; $p<.001$). Landis ve Koch'a (1977) göre Cohen'in kappa katsayısı 0.61-0.80 aralığında ise iyi düzeyde uyum olduğunu ifade etmektedir. Bu sonuca göre ölçeğin puanlayıcılar arasındaki uyum gücünü sağladığı söylenebilir.

Yapılan tüm geçerlik ve güvenilirlik analiz sonuçları birlikte değerlendirildiğinde geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini test etmek amacıyla kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçeğin olduğu ortaya konulmuştur.

Yurt içi alanyazın incelendiğinde Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği ile benzer yapıları ölçmeyi amaçlayan hem okul öncesi yaş grubu hem de farklı yaş gruplarına yönelik kullanılan diğer ölçme araçlarının da benzer geçerlik ve güvenirlik sonuçları elde ettiği tespit edilmiştir (Batum ve Yağmurlu, 2007; Duy ve Yıldız, 2014; Ecirli ve Gülay Ogelman, 2015; Onat ve Otrar, 2010).

5.1.2. Annelerin Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde araştırmaya katılan annelerin duygu düzenleme güçlük düzeylerine ve güçlüklerinin yaş, öğrenim durumu, çalışma durumu, algılanan gelir düzeyi, çocuk sayısı, çocuk cinsiyeti ve çocuk yaşı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmama durumuna ilişkin sonuç ve tartışmaya yer verilmiştir.

5.1.2.1. Duygu Düzenleme Güçlük Düzeyi

Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sarıtaş ve Gençöz (2011) annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin orta düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Gülmez (2019) ve Kılıç (2019) 18-65 yaş aralığındaki yetişkinlerin duygu düzenleme güçlüklerinin orta düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Öte yandan Bahrami ve diğerleri (2018) 3-6 yaş aralığında çocuğu olan İranlı annelerin duygu düzenleme stratejilerini kullanımlarının yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Alanyazında annelerin duygu düzenleme güçlük düzeylerinin incelendiği çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu çalışmaya katılan annelerin benzer sosyokültürel koşullara sahip olmaları annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin orta düzeyde olmasının nedeni olarak gösterilebilir. Çünkü duyguları ifade etme durumu kültürden etkilenmektedir (Matsumoto ve diğ., 2008). Bu durum bireyin duygu ile ilgili kişilik özelliklerine de yansımaktadır. Nitekim Gong ve diğerlerinin (2013) belirttiği gibi benzer kültürlerdeki bireylerin duygu düzenlemeye yönelik beceri ve davranışları da birbirine benzemektedir.

5.1.2.2. Yaş

Araştırmada annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin yaş değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazındaki çalışmalarda farklı yaş gruplarındaki

yetişkinlerin duygu düzenleme güçlükleri yaşa göre incelenmiş ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Fırat (2020) 48-72 aylık çocuğu olan 25-44 yaş aralığındaki annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin; Gouveia ve diğerleri (2019) 8-12 yaş ve 13-18 yaş aralıklarında çocukları olan 30-56 yaş aralığındaki annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin; Fazlıoğlu (2018) 3-12 aylık bebeği olan annelerin duygu düzenleme becerilerinin; Han ve diğerleri (2015) 7-12 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin; Xu ve diğerleri (2020) 18-26 yaş aralığındaki gençlerin ebeveynlerinin duygu düzenleme güçlüklerinin yaşa göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Yanıkkol İşler (2018) 18-26 yaş aralığındaki gençlerin duygu düzenleme güçlüklerinin; Zhu (2017) 17-30 yaş aralığındaki, Türküler Aka (2011) 18-36 yaş aralığındaki gençlerin duygu düzenleme becerilerinin ve Erpınar (2017) 18-65 yaş aralığındaki yetişkinlerin bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin yaşa göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Öte yandan Aydın (2010) 3-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin ve Yakın (2015) 17-52 yaş aralığındaki yetişkinlerin duygu düzenleme güçlükleri ile yaşları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

Alanyazında farklı bulguların elde edildiği çalışmalar olmasına karşın bu çalışmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin yaşa göre farklılaşmaması, çalışma grubundaki annelerin çoğunluğunun yaş aralığının birbirine yakın olmasından kaynaklanıyor olabilir (Çalışma grubundaki annelerin %86'sı 26-43 yaş aralığındadır). Alanyazında duygu düzenleme becerilerinin yaşa göre farklılaştığı çalışmalarda geniş yaş aralığında bulunan genç yetişkinler (25-39 yaş) ile ileri yetişkinlerin (65-74 yaş) karşılaştırıldığı tespit edilmiştir. Nitekim Bailey ve diğerlerinin (2020) araştırmasında ortalama yaşı 20 olan erken yetişkinler ile ortalama yaşı 72 olan ileri yetişkinlerin duygu düzenleme becerileri karşılaştırılmış ve ortalama yaşı 72 olan yetişkinler lehine bir farklılaşma elde edilmiştir. Bu ve benzer çalışmalarda (Blanchard-Fields ve diğ., 2004; Brummer ve diğ., 2014; Nashiro ve diğ., 2012; Nolen-Hoeksema ve Aldao, 2011; Orgeta, 2009; Phillips ve diğ., 2006; Urry ve Gross, 2010) yetişkinler arasında yaş farkı arttığında duygu düzenleme becerilerinin farklılaştığı tespit edilmiştir. Öte yandan Nolen-Hoeksema ve diğerleri (2011), 25-35 yaş aralığındaki kadınların duygu düzenleme becerilerini inceledikleri çalışmada farklılaşmanın olmadığını tespit etmişlerdir. Carstensen ve diğerlerinin (2000) de ifade ettikleri üzere; genç yetişkinlikte duygu düzenleme becerileri

belirli bir düzeyde seyir gösterirken, ileri yetişkinlikte artışa geçmektedir. Özellikle ileri yetişkinler ile genç yetişkinler arasında farklılıklar gözlenmektedir. Bu çalışmanın araştırma grubunun %86'sının 26-43 yaş aralığındaki annelerden oluşması, genç yetişkinlik olarak ifade edilen 25-39 yaş aralığında ve orta yetişkinlik döneminin (40-64 yaş aralığı) başlarında (Bjorklund, 2014) yer almaları duygu düzenleme güçlüklerinde farklılaşma olmamasının nedeni olarak yorumlanmaktadır.

5.1.2.3. Öğrenim Durumu

Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin öğrenim durumu değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, ilkokul mezunu anneler ile lise, önlisans, lisans ve lisansüstü mezunu anneler arasında ilkokul mezunu anneler lehine; ortaokul mezunu anneler ile lisans ve lisansüstü mezunu anneler arasında ortaokul mezunu anneler lehine; lise mezunu anneler ile lisans ve lisansüstü mezunu anneler arasında lise mezunu anneler lehine ve önlisans mezunu anneler ile lisans ve lisansüstü mezunu anneler arasında önlisans mezunu anneler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre ilkokul mezunu anneler, ortaokul mezunu anneler hariç, diğer tüm öğrenim durumundaki annelerden daha yüksek duygu düzenleme güçlüğüne sahiptirler. Alanyazındaki benzer sonuçlara ulaşan çalışmalara bakıldığında Aydın (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile öğrenim durumları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuca göre annenin öğrenim durumu yükseldikçe duygu düzenleme güçlüğü azalmaktadır. Bilim (2012), 18-65 yaş aralığındaki ilköğretim ve lise mezunu yetişkinlerin, üniversite mezunlarından daha fazla duygu düzenleme güçlüğü yaşadıklarını tespit etmiştir. Öte yandan Fırat (2020) 48-72 aylık çocuğu olan annelerin; Gouveia ve diğerleri (2019) 8-12 yaş ve 13-18 yaş aralıklarında çocukları olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin öğrenim durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Fazlıoğlu (2018) 3-12 aylık bebeği olan annelerin duygu düzenleme becerilerini incelediği araştırmada annelerin duygu düzenleme becerileri ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmiştir. Gülmez (2019) 18-65 yaş aralığındaki yetişkinlerin duygu düzenleme güçlüklerinin öğrenim durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmiştir.

Bu araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin öğrenim durumuna göre farklılaşmasında; eğitim-öğretim sürecinde edinilen bilgilerin bireylerin duygularını ifade etmeye, tanımlamaya ve yaşanan duygu durumlarının farkına varmaya yönelik gelişimi desteklemesi neden olarak gösterilebilir. Bir diğer neden ise yüksek eğitilmiş annelerin daha farklı sosyal gruplar ile iletişim kurmaları, diğer bireylerle daha çok etkileşim halinde olmaları ve kendi kişisel özelliklerini geliştirmeleri olabilir. Nitekim Smrtnik Vitulić ve Prosen'in (2016) araştırmasında da yüksek eğitilmiş bireylerin, düşük eğitilmiş kişilere kıyasla, duygu düzenleme stratejilerini daha çok kullandıkları tespit edilmiş ve bunun nedeni olarak yüksek eğitilmiş kişilerin toplumda edindikleri statü dolayısıyla daha çok özgüven sahibi olmaları ve daha iyi imkanlara sahip olmaları gösterilmiştir.

5.1.2.4. Çalışma Durumu

Araştırmada annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çalışma durumu değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Fırat (2020) 48-72 aylık çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çalışma durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Bu alanda yapılan çalışmalar sınırlı olmakla birlikte bu sonucun ortaya çıkmasında, annenin duygu düzenleme güçlüğü üzerinde çalışma durumundan başka değişkenlerin de etkisinin olması olasıdır. Çalışılan işe yönelik sahip olunan iş tatmini (Liu ve diğ., 2010), kişinin iş ortamındaki psikolojik esnekliği (Biron ve Van Veldhoven, 2012), mesleki stres ve iyi oluş (Scheibe ve Zacher, 2013) bireylerin çalışma ortamında duygu düzenleme becerileri üzerinde etkili olan faktörlerden bazılarıdır. Bununla birlikte bireylerin çalışma koşullarının nasıl olduğu da duygu düzenleme becerileri üzerinde etkilidir. Zor koşullarda çalışan kişilerin daha çok stres ve baskı altında olması sonucu duygu düzenleme becerilerinde de sorunlar söz konusu olabilmektedir. Nitekim Coté (2005) hemşirelerle yürüttüğü çalışmasında kötü muameleye maruz kalmanın hemşirelerin duygu düzenleme becerilerini etkilediğini tespit etmiştir. Bu sorunun önüne geçebilmek için hemşirelerin duygu düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkili stratejiler ve danışmanlık desteğinden yararlanılabileceğini belirtmiştir. Sonuç olarak annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çalışma durumuna göre farklılaşmamasında, çalışma durumlarının yanı sıra, hangi meslek grubunda ve hangi koşullar altında çalıştıklarının etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

5.1.2.5. Algılanan Gelir Düzeyi

Araştırmanın sonucuna göre annelerin duygu düzenleme güçlükleri algılanan gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar mevcuttur. Lewis ve diğerleri (2020), Crespo ve diğerleri (2017), Are ve Shaffer (2016) ve Krauthamer Ewing (2008) okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin; Han ve diğerleri (2015) 7-12 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin sosyoekonomik düzeylerine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Öte yandan Aydın (2010) 3-6 yaş, Han ve Shaffer (2013) ve Morelen ve diğerleri (2014) 8-11 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile gelir düzeyleri arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bu sonuca göre ailenin gelir düzeyi yükseldikçe annelerin duygu düzenleme güçlükleri azalmaktadır. Hu ve diğerleri (2019) 7-12 yaş aralığında otizmlı çocukları olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile ailenin geliri arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışmanın sonucuna göre, ailenin gelir düzeyi yükseldikçe annelerin duygu düzenleme güçlükleri azalmaktadır. Gülmez'in (2019) 18-65 yaş aralığındaki yetişkinlerle yürüttüğü çalışmasında maddi durumu kötü olan yetişkinlerin daha fazla duygu düzenleme güçlüğü yaşadıkları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak alanyazında farklı bulgulara ulaşan çalışmaların olduğu görülmektedir. Özellikle ebeveyn yoksulluğunun ruh sağlığı üzerindeki etkileri düşünüldüğünde, annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin sosyoekonomik düzeylerine göre farklılaşmaması şaşırtıcıdır (Ceballo ve McLoyd, 2002). Örneğin, daha yoksul ebeveynler kronik stres (Kim ve Bianco, 2014; Mistry ve diğ., 2002), maddi stres ve hatta barınma (Feng ve diğ., 2007) gibi pek çok risk faktörü ile mücadele etmek durumundadırlar. Ancak bu araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin gelir düzeyine göre farklılaşmamasında, annelerin sosyoekonomik koşullarından daha çok onları destekleyebilecek sosyal olanaklara (barınma/akraba desteği/ek gelir kaynakları/sosyal yardım gibi) sahip olmalarının etkili olabileceği düşünülmektedir. Nitekim riskli durumlardan sonra annelere sağlanan sosyal destek ve müdahale programlarının hem annelerin hem de çocuklarının duygu düzenleme becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğu bilinmektedir (England-Mason ve Gonzalez, 2020; Shortt ve diğ., 2014). Sonuç olarak çalışma grubundaki annelerin duygu düzenleme güçlüklerini etkileyebilecek diğer

değişkenlerin tespit edilmesiyle bu sonucun nedeni daha net bir biçimde ortaya konulacaktır. Bu sonucun ortaya çıkmasında bir diğer gerekçe ise ailelerin gelir düzeylerini kendi algılarına göre belirtmiş olmalarıdır. Daha detaylı bir çıkarımda bulunabilmek için ailelerin gelir durumlarının daha somut ölçütlerle belirlenmesi gerekebilir.

5.1.2.6. Çocuk Sayısı

Araştırmanın sonucuna göre annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocuk sayısı değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Benzer şekilde Gouveia ve diğerleri (2019) 8-12 yaş ve 13-18 yaş aralıklarında çocukları olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuk sayısı değişkenine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Bu alanda yürütülen çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu çalışmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuk sayısına göre farklılaşmaması annelerin duygu düzenleme güçlükleri üzerinde sahip oldukları çocuk sayısından başka değişkenlerin de etkili olabileceğini düşündürmektedir. Öte yandan çalışma grubundaki annelerin büyük çoğunluğu iki çocuk sahibidir (%52.9). Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuk sayısına göre farklılaşmamasının nedeni olarak az sayıda çocuğa sahip olmalarının etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Nitekim çok çocuklu ailelerde yaşanan riskli durumların ebeveynler üzerinde etkileri olduğu bilinmektedir (Repetti ve diğ., 2002).

5.1.2.7. Çocuk Cinsiyeti

Araştırmanın sonucuna göre annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocuk cinsiyeti değişkenine göre farklılaşmaktadır. Bu sonuca göre, erkek çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri kız çocuğu olan annelerden daha yüksektir. Pereira ve diğerlerinin (2017) 3-15 yaş aralığındaki çocuklar ve anneleri ile yürüttüğü çalışmanın sonucunda kız çocuğu olan annelerin duygu düzenleme becerilerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Casey ve Fuller'in (1994) araştırmasında 3-7 yaş aralığında kız çocuğu olan annelerin duygu düzenleme becerilerinin, aynı yaş grubunda erkek çocuğu olan annelerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Han ve Shaffer (2013) 8-11 yaş aralığında erkek çocuğu olan annelerin, kız çocuğu olan annelere kıyasla, daha fazla duygu düzenleme güçlüğü yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Öte yandan Lewis ve diğerleri (2020) 3-6 yaş, Fırat (2020) 48-72 aylık, Crespo ve diğerleri (2017) 3-7 yaş, Are ve Shaffer (2016) 3-5 yaş, Pat-

Horenczyk ve diğ erleri (2015) 2-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin  ocuk cinsiyetine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Daha ileri yaşlarda ise Cao ve diğ erleri (2017) 8-12 yaş aralığında çocuğu olan annelerin, Hu ve diğ erleri (2019) 7-12 yaş aralığında otizmlili çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin  ocuk cinsiyetine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

Bu araştırma sonucunda erkek çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin daha yüksek çıkması, annelerin kız çocukları ile aynı cinsiyette olması şeklinde yorumlanmaktadır. Nitekim yapılan çalışmalarda ebeveynin kişilik özelliklerinin, aynı cinsiyetteki çocuklarına olan etkilerinin, karşı cinsiyetteki çocuklardan daha güçlü olduğu ortaya konulmuştur (Kennedy, 2006; Robinson ve diğ ., 1993; Premo ve Kiel, 2014; Weinberg ve diğ ., 1999). Cole ve diğ erleri (2003) tarafından yürütülen çalışmanın sonucunda da annelerin öfke duygusu ile kız çocuklarının olumsuz duyguları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu türden bir ilişki anne ve erkek çocuklar arasında anlamlı çıkmamıştır. Martin ve Green'in (2005) ifade ettiği üzere, cinsiyet rolü farklılaşmaları üzerine bir sosyalleşme teorisi aynı zamanda ebeveynlerin genel olarak aynı cinsiyetten çocukların sosyalleşmesi için daha fazla sorumluluk hissettiklerini ve böylece onlar üzerinde daha fazla kontrol uyguladıklarını öngörmektedir. Bu nedenden ötürü kız çocuğu olan anneler daha az duygu düzenleme güçlüğü göstermiş olabilir. Bir diğ er neden ise erkek çocukların, kız çocuklara kıyasla, daha çok davranış problemi göstermesi olabilir (Blair ve diğ ., 2004; Carr re ve Bowie, 2012; Laurent ve diğ ., 2020; Lowe ve diğ ., 2019; Mihic ve Novak, 2018; Ribeiro ve Zachrisson, 2019; Rydell ve diğ ., 2003; Suh ve Kang, 2020; Supplee ve diğ ., 2011). Nitekim yapılan çalışmalarda çocukların davranış problemleri arttıkça duygu düzenleme becerilerinin azaldığı tespit edilmiştir (Chang ve diğ ., 2003; Crespo ve diğ ., 2017; Eisenberg ve diğ ., 2009; Eisenberg ve diğ ., 2005; Eisenberg ve diğ ., 2001; Ersan, 2017; G bell ve diğ ., 2016; Helmsen ve diğ ., 2012; Kim ve diğ ., 2008; R ll ve diğ ., 2012; Rydell ve diğ ., 2003). Buradan yola çıkılarak davranış problemleri olan ve düşük duygu düzenleme becerisine sahip erkek çocuğu olan annelerin daha çok duygu düzenleme güçlüğü yaşamaları olasıdır. Nitekim Raveau (2018) 24-31 aylık ve Han ve Shaffer (2013) 8-11 yaş aralığındaki çocuklarla yürüttükleri çalışmalarda erkek çocukların problem davranış düzeyleri arttıkça annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin arttığını ortaya koymuşlardır. Bahsedilen çalışmalardan hareketle

erkek çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin kız çocuğu olan annelerden daha yüksek olmasının olası nedenleri bu şekilde yorumlanmaktadır.

5.1.2.8. Çocuk Yaşı

Araştırmanın sonucuna göre annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocuk yaşı değişkenine göre farklılaşmaktadır. Bu sonuca göre 48-60 aylık çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri, 61-72 aylık çocuğu olan annelerden daha yüksektir. Benzer şekilde Fırat (2020) 48-72 aylık çocuğu olan annelerin; Gouveia ve diğerleri (2019) 8-12 yaş ve 13-18 yaş aralıklarında çocukları olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların yaşına göre farklılaştığını tespit etmişlerdir. Öte yandan Lewis ve diğerleri (2020) 3-6 yaş, Crespo ve diğerleri (2017) 3-7 yaş, Pat-Horenczyk ve diğerleri (2015) 2-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuk yaşına göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Daha büyük yaşta ise Hu ve diğerleri (2019) 7-12 yaş aralığında otizmlili çocukları olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocuk yaşı arasında ilişki olmadığını tespit etmişlerdir.

Bu alanda yapılan çalışmalar sınırlı olmakla birlikte 48-60 aylık çocuğu olan annelerin daha fazla duygu düzenleme güçlüğü yaşamasında, küçük çocukların duyguları anlama ve ifade edebilme becerilerinin de erken yaşlarda daha düşük olması etkili olabilir. Nitekim Van der Pol ve diğerlerinin (2015) 2-4 ve 3-5 yaş aralığındaki çocuklar ve anneleri ile yürüttükleri çalışmanın sonucunda annelerin küçük yaştaki çocukları ile çocuklar duyguları anlayamadıkları için daha çok duygu ifadelerini tanımlamak üzere etkileşim kurduklarını tespit etmişlerdir. Van der Pol ve diğerleri (2015) bu sonucu şu şekilde yorumlamaktadırlar: Anneler, çocuklar büyüdükçe çocukların duyguları daha iyi anladıklarını fark edip yaşça büyük çocuklarına yönelik duygu ifade etme ve tanımlama gibi davranışlarını azaltmaktadırlar. Buradan yola çıkılarak bu araştırmada da küçük çocuğa sahip annelerin duygu düzenleme güçlüğü yaşamalarında küçük çocuklarının duyguları anlamada yaşadıkları zorluk ve anne ile çocuk arasındaki etkileşim neden olarak gösterilebilir.

5.1.3. Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde araştırmaya katılan çocukların duygu düzenleme beceri düzeylerine ve becerilerinin cinsiyet, yaş, kurum türü, okul öncesi eğitime devam etme süresi, kardeş sayısı, doğum sırası, anne yaşı, anne öğrenim durumu, anne çalışma durumu ve aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmama durumuna ilişkin sonuç ve tartışmaya yer verilmiştir.

5.1.3.1. Duygu Düzenleme Beceri Düzeyi

Araştırmaya katılan 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin orta düzeyde olduğu çalışmalar mevcuttur (Ertan, 2014; Hangman, 2014; Liman, 2020; Rydell ve diğ., 2003; Yılmaz, 2019b). Daha büyük yaş gruplarıyla yürütülen çalışmalarda ise Üredi ve Ulum (2017) 6-13 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öte yandan okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Bozkurt Yükçü, 2017; İlgar ve Akbaba, 2017; Lincoln ve diğ., 2017; Mehmetoğlu Yontar, 2019; Onchwari ve Keengwe, 2011; Sille, 2016). Ertürk Kara ve Gönen (2015) 48-72 aylık çocukların öz-düzenleme becerilerini inceledikleri araştırmanın sonucunda çocukların olumlu duygu alt boyutu düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Daha büyük yaş grubunda ise Şahin (2019) 48-84 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini incelediği araştırmasında çocukların duygu düzenleme becerilerinin yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Bu araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin orta düzeyde olması üzerinde pek çok farklı değişkenin rolü olabilir. Bilindiği üzere erken çocukluk döneminde çocukların duygu düzenleme becerilerinin geliştirilmesinde akran ilişkileri (Cohen ve Mendez, 2009), dil becerileri (Cole ve diğ., 2010), çocuğa yönelik kötü muamele (Kim ve Cicchetti, 2010), saldırganlık (Röll ve diğ., 2012) ve davranış problemleri (Eisenberg, Cumberland ve diğ., 2001) gibi faktörler önemli rol oynamaktadır. Bu faktörlerin erken çocukluk dönemindeki rolü çocukların duygu düzenleme beceri düzeyleri üzerinde etkili olabilmektedir. Bu araştırmaya katılan çocukların duygu düzenleme becerilerinin orta

düzeyde olmasının nedeni burada bahsedilen koşullardan etkilenmeleri olabilir. Çocukların benzer sosyokültürel koşullarda yaşamaları ve kurumlarda aldıkları benzer eğitimler de duygu düzenleme becerilerinin orta düzeyde olmasının nedeni olarak gösterilebilir.

5.1.3.2. Cinsiyet

Araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuca göre kız çocuklarının duygu düzenleme becerileri erkek çocukların duygu düzenleme becerilerinden daha yüksektir. Alanyazın incelendiğinde okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin kız çocukları lehine farklılaştığı sonucuna ulaşan pek çok çalışmaya rastlanmaktadır (Alonso-Alberca ve diğ., 2012; Brophy-Herb ve diğ., 2013; Choi, 2014; Çalışkan ve Özyurt, 2020; Dereli, 2016; Denham ve diğ., 2003; Fırat, 2020; Herndon ve diğ., 2013; Hipson ve diğ., 2019; Kayhan Aktürk, 2015; Mirabile, 2010; Onchwari ve Keengwe, 2011; Sala, Pons ve diğ., 2014; Shewark ve Blandon, 2015; Sille, 2016; Suh ve Kang, 2020; Ural, Güven ve diğ., 2015). Bilge ve Sezgin (2020) ve Pat-Horenczyk ve diğerleri (2015) çocukların duygu düzenleme güçlüklerini inceledikleri araştırmalarında erkek çocukların kız çocuklara göre daha fazla duygu düzenleme güçlüğü yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Daha büyük yaş gruplarında ise Ulum (2016) 6-13 yaş, Han ve diğerleri (2015) 7-12 yaş, Morelen ve diğerleri (2014) 8-11 yaş, Eisenberg ve diğerleri (1998) ise 6-8 yaş aralığındaki kız çocukların duygu düzenleme becerilerinin erkek çocuklardan daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Kurt (2015) 60-72 aylık çocukların duygusal becerilerinde kız çocukları lehine anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Öte yandan duygu düzenleme becerilerinin erkek çocuklar lehine anlamlı olduğu çalışmalar da mevcuttur. Fındık Tanrıbuyurdu (2012) okul öncesi dönem çocuklarının öz-düzenleme becerilerini incelediği araştırmasının sonucunda çocukların olumlu duygu alt buyutundan aldıkları puanların erkek çocukları lehine anlamlı olarak farklılaştığını tespit etmiştir. Eisenberg ve diğerleri (1997) 4-6 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin erkek çocuklar lehine farklılaştığını tespit etmişlerdir.

Alanyazında okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır (Acar ve diğ., 2019; Ahmetoğlu ve diğ., 2018; Aktaş, 2019; Ambrose, 2013; Are ve Shaffer, 2016; Aydın,

2015; Bayındır ve diğ., 2018; Bayındır ve diğ., 2017; Blair ve diğ., 2004; Brown, 2010; Brown ve Sax, 2013; Bocknek ve diğerleri, 2009; Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017; Cabrera ve diğ., 2017; Carlson ve Wang, 2007; Cohen ve Mendez, 2009; Cole ve diğ., 2009; Crespo ve diğ., 2017; Denham, Bassett, Way ve diğ., 2012; Di Maggio ve diğ., 2016; Dollar ve Stifter, 2012; Eisenberg, Cumberland ve diğ., 2001; Ellis ve diğ., 2014; Erel, 2016; Eroğlu, 2018; Feng ve diğ., 2007; Flanders ve diğ., 2010; Garner ve Spears, 2000; Grabell ve diğ., 2015; Graziano ve diğ., 2010; Gökşen, 2019; Hagman, 2014; Han ve Shaffer, 2013; Harden ve diğ., 2014; Helmsen ve diğ., 2012; İlgar ve Akbaba, 2017; Kalpidou ve diğ., 2004; Kao, 2018; Köse, 2019; Liman, 2020; Lincoln ve diğ., 2017; Metin, 2010; Mihic ve Novak, 2018; Mintern, 2013; Morgan ve diğ., 2009; O'Boyle, 2017; Omrak, 2019; Orchinik, 2015; Özdemir, 2019; Özkan, 2019; Pat-Horenczyk ve diğ., 2015; Reinhardt, 2019; Schaan ve diğ., 2019; Seçer, 2017; Spritz ve diğ., 2010; Ünal Yarar, 2019; Von Salisch ve diğ., 2015; Yaman, 2018; Yeşildaş, 2018; Yılmaz, 2019a; Yılmaz, 2019b). Daha büyük yaş gruplarında ise Şahin (2019) 48-84 aylık, Fırat (2018) 4-8 yaş, Güven (2018) 6-13 yaş, Hudson ve Jacques (2014) 4-7 yaş, Suveg ve diğerleri (2011) 7-12 yaş, Rydell ve diğerleri (2003) 5-8 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

Sonuç olarak alanyazında cinsiyet farklılıklarına yönelik çeşitli bulguların yer aldığı görülmektedir. Bu çalışmada çocukların duygu düzenleme becerilerinin kız çocukları lehine farklılaşmasının nedeni olarak kızların erkeklerden daha hızlı dil becerileri geliştirmesi gösterilebilir. Nitekim kız çocuklarının duygu anlama ve ifade etme becerileri ile gelişmiş dil becerileri üzerine yapılan çalışmalar (Bosacki, 2007; Bosacki ve Moore, 2004; Chaplin ve Aldao, 2013; Eisenberg ve diğ., 2005; Ren ve diğ., 2016; Vallotton ve Ayoub, 2011) da bu gerekçeyi desteklemektedir. Kızların sözel becerilerini daha etkili bir biçimde kullanıyor olmaları, duygu düzenleme becerileri açısından erkeklere kıyasla fark oluşturmalarına neden olabilmektedir.

Bu gerekçeye ek olarak çocukların doğdukları andan itibaren toplumsal cinsiyet rollerine göre yetiştiriliyor olmaları da bu sonucun ortaya çıkmasında rol oynayan bir diğer etkidir. Lutz (1988) duyguların bireyin kişisel görüşünü yansıttığını, duyguların kültür tarafından tanımlandığını ve bireyin yaşamında oldukça anlamlı deneyimler içerdiğini ifade etmektedir. Çocukların duygu düzenleme becerilerinde içinde bulundukları kültürün etkisi

olduğu bilinmektedir (Boyer, 2013). Bu nedenle çocukların inançları ve değerleri onlara bakım veren kişilerin tutum ve davranışlarından etkilenmektedir (Calkins ve Hill, 2007). Nitekim Friedlmeier ve Trommsdorff'un (1999) 2 yaşında çocuğu olan Japon ve Alman annelerle yürüttükleri çalışmada da kültürün etkisi ortaya konularak Japon annelerin çocukları ile iletişim kurarken duygulara yönelik daha duyarlı ve hassas davrandıkları tespit edilmiştir. Song ve Trommsdorff (2016) Koreli annelerin kız çocuklarının duygu düzenleme becerilerini daha fazla destekledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bocknek ve diğerlerinin (2009) Afrika kökenli Amerikalı çocuklarla yürüttükleri çalışmada da annelerin, kız çocuklarının ileride cinsiyetçi ayrımcılıklara maruz kalmamaları için, erkek çocuklara kıyasla, kız çocuklarına duygu düzenleme becerileri bakımından daha destekleyici tutumlar sergiledikleri tespit edilmiştir. Bu nedenle, kültürün etkisi çocukların duygu düzenleme becerilerinde de cinsiyetçi biçimlerde yapılanmaya neden olabilmektedir. Örneğin, anne-babalar erkek çocuklarının öfkeli davranışlarını, kız çocuklarına kıyasla, daha kabul edebilir bulmaktadırlar. Bu durum erkek çocukların duygularını ifade etme sürecinde sorunlara neden olabilmektedir (Zahn-Waxler, 2000). Benzer şekilde Van der Pol ve diğerlerinin (2015) çalışmasında ebeveynlerin öfkeyi erkeklerle daha fazla ilişkilendirirken, üzüntü ve mutluluğu kızlarla daha fazla ilişkilendirdikleri tespit edilmiştir. Bu bulgular, ebeveynlerin duygu sosyalleşme stratejilerini çocuklarının duygu anlama düzeylerine göre ayarladıklarını ve her iki ebeveynin de ebeveyn-çocuk duyguları tartışması sırasında basmakalıp cinsiyet mesajları ilettiklerini göstermektedir. Suh ve Kang (2020) 4-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin erkek çocukları olumsuz duygularını ifade ettiklerinde, kız çocuklarına kıyasla, annelerden daha fazla olumsuz cezalandırıcı tepkiler aldıklarını tespit etmişlerdir. Kore'de yürütülen bu çalışmada, Suh ve Kang'a (2020) göre bu sonucun ortaya çıkması ataerkillik kültüründeki Kore toplumunda erkeklerin duygularını erken yaşlardan itibaren açıkça ifade etmemelerinin teşvik edilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle anneler, olumsuz duygusal ifadelerini kontrol etmek için erkek çocuklara daha cezalandırıcı tepkiler göstermişlerdir. Cole ve diğerleri (2003) tarafından yürütülen bir çalışmada ise anneler erkek çocuklarının duygularını ifade etmek yerine öfkeli davranışlar sergilemelerine kız çocuklarından iki kat daha toleranslı davranmışlardır. Kız çocuklarının ise olumlu isteklerini olumlu olarak yanıtlamışlardır. Benzer şekilde Armstrong (2011) tarafından yürütülen bir başka çalışmada çocuklar 18 aylıktan 5 yaşa kadar anneleri ile birlikte belirli

dönemlerde incelenmişlerdir. Annelerin kız ve erkek çocuklarına yönelik duygusal ifadelerle yönelik dillerinin çocuklar 30 aylık olana kadar farklılaşmadığı, 30 aylıktan sonra ise annelerin kız çocukları ile duygulara ve duyguları ifade etmeye yönelik, erkek çocuklara kıyasla, daha yoğun bir biçimde iletişime geçtikleri, kız çocuklarını duygular ve duyguları ifade etmeye yönelik daha çok destekledikleri gözlemlenmiştir. Ebeveynler, çocuklarda gözlemlenen duygusal davranışların kültürel kabulüne göre kız ve erkek çocuklarını farklı şekillerde sosyalleştirme eğilimi içerisindeyler (Cassano ve diğ., 2007). Örneğin, anneler kültürel olarak anneliği kutsallaştırarak, erkek çocuklarının duygularından ziyade kız çocuklarının duygularını ifade etmelerini daha fazla teşvik etmekte ve bu yönde bir yönlendirmede bulunabilmektedirler (Kuebli ve diğ., 1995; Wong ve diğ., 2009).

Sonuç olarak anneler kızlarına, erkek çocuklarına kıyasla, duygu düzenleme becerilerini uygulamaya yönelik daha çok fırsat sunmaktadırlar. Ayrıca, kız çocuklar erkek çocukların genellikle kültürel olarak tercih etmedikleri evcilik benzeri oyunları daha çok oynama eğilimindedirler. Bu nedenle, anneler kızlarıyla bu tür oyunları daha sık oynamaktadırlar (Keren ve diğerleri, 2005). Çocukların hayal güçlerini kullandıkları gerçek yaşamdaki olayların canlandırmasını içeren bu tür oyunlar sembolik oyun olarak adlandırılmaktadır. Sembolik oyunlar çocuklara başkalarının zihinsel durumlarının sosyal temsillerini içeren farklı sosyal roller alma fırsatı sunmaktadır. Böylece dünyayı başkalarının gözünden görebilmelerini, farklı sosyal durum ve beklentileri karşılamak için kendi duygu ve davranışlarını düzenlemelerini sağlamaktadır (Bredekamp, 2004; Lillard ve diğ., 2013). Nitekim pek çok çalışma çocukların sembolik oyun oynama durumlarının duygu düzenleme becerileri ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Gilpin ve diğ., 2015; Hoffman ve Russ, 2012; Slot ve diğ., 2017). Benzer şekilde anneleriyle sembolik oyunlar oynayan çocukların duygu düzenleme becerilerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Galyer ve Evans, 2001). Bu tür bir etkileşim de kızlara oyun esnasındaki süreçleri çözümlerken duygularını düzenleme becerilerinin gelişimine yönelik uygulamaları yapmak için fırsat sağlamaktadır. Bu etkenler neticesinde kız çocukların duygu düzenleme becerilerinin erkek çocuklardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

5.1.3.3. Yaş

Araştırmaya katılan çocukların duygu düzenleme becerileri yaş değişkenine göre farklılık göstermektedir. Bu sonuca göre 61-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri 48-60 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinden daha yüksektir. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan çalışmalara rastlanmaktadır. Sala ve diğerleri (2014) 3-6 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerini inceledikleri araştırmanın sonucunda 3-4 yaş aralığındaki çocuklar ile 5-6 yaş aralığındaki çocuklar arasında, 5-6 yaş aralığındaki çocuklar lehine anlamlı bir farklılığın olduğunu tespit etmişlerdir. Schaan ve diğerleri (2019) 4-6 yaş aralığındaki, Uzun (2019) 60-72 aylık, Are ve Shaffer (2016) 3-5 yaş aralığındaki, Velazquez-Martin (2013) 34-65 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin yaşla birlikte arttığını tespit etmişlerdir. Kalpidou ve diğerleri (2004) 3-5 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin 5 yaşındaki çocuklar lehine anlamlı şekilde farklılaştığını tespit etmişlerdir. Bayındır ve diğerleri (2017) 6 yaşındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin 5 yaşındaki çocuklardan; Denham, Bassett, Way ve diğerleri (2012) 4 yaşındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin 3 yaşındaki çocuklardan; Onchwari ve Keengwe (2011) 5 yaşındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin 3 yaşındaki çocuklardan; Cole ve diğerleri (2009) 4 yaşındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin 3 yaşındaki çocuklardan daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Alanyazında çocukların duygu düzenleme becerilerinin yaşla ilişkisini inceleyen çalışmalar da mevcuttur. Ştefan ve Avram (2017) 3-5 yaş aralığındaki, Mirabile (2010) 36-71 aylık, Morgan ve diğerleri (2009) ve Yeh ve Li (2008) 3-6 yaş aralığındaki, Alonso-Alberca ve diğerleri (2012) 36-72 aylık, Carlson ve Wang (2007) 51-72 aylık, Denham ve diğerleri (2003) 32-59 aylık, Hudson ve Jacques (2014) 4-7 yaş aralığındaki, Pons ve diğerleri (2004) 3-11 yaş aralığındaki, Rydell ve diğerleri (2003) 5-8 yaş aralığındaki, Eisenberg, Cumberland ve diğerleri (2001) 55-97 aylık çocukların yaşları arttıkça duygu düzenleme becerilerinin de arttığını tespit etmişlerdir.

Öte yandan Gökşen'in (2019) araştırmasında 4 yaşındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin 5 ve 6 yaşındaki çocuklardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Are ve Shaffer (2016) 3-5 yaş aralığında çocukların duygu düzenleme becerileri ile yaşları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bu sonuca göre çocukların yaşı azaldıkça duygu düzenleme becerileri artmaktadır. Ertürk Kara ve Gönen

(2015), 48-60 aylık çocukların olumlu duygu alt boyutundan aldıkları puanların 61-72 aylık çocuklardan daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Aydın (2015), 36-47 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin 48-59 aylık çocuklardan daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Mintern (2013), 3 yaşındaki çocukların 5 yaşındaki çocuklara kıyasla uyarlanabilir duygu düzenleme stratejilerini daha etkili kullandıklarını ortaya koymuştur.

Alanyazında çocukların duygu düzenleme becerilerinin yaşa göre farklılaştığı sonucuna ulaşan pek çok çalışmayla birlikte yaşa göre farklılaşmanın tespit edilmediği çalışmalar da mevcuttur (Acar ve diğerleri, 2019; Ahmetoğlu ve diğ., 2018; Bayındır ve diğ., 2018; Bozkurt Yükcü ve Demircioğlu, 2017; Brown ve Sax, 2013; Cohen ve Mendez, 2009; Crespo ve diğ., 2017; Davis ve diğ., 2010; Di Maggio ve diğ., 2016; Ellis ve diğ., 2014; Eisenberg ve diğ., 1997; Erel, 2016; Fırat, 2020; Gilpin ve diğ., 2015; Grabell ve diğ., 2015; İlgar ve Akbaba, 2017; Köse, 2019; Lincoln, 2017; Martins ve diğ., 2016; Mehmetoğlu Yontar, 2020; Metin, 2010; Omrak, 2019; Orchinik, 2015; Pat-Horenczyk ve diğ., 2015; Shewark ve Blandon, 2015; Spritz ve diğ., 2010; Sümer, 2018; Yaşar, 2019; Yeşildaş, 2018; Yılmaz, 2019b). Biraz daha ilerleyen yaşlarda ise Şahin (2019) 48-84 aylık, Fırat (2018) 4-8 yaş, Üredi ve Ulum (2017) 6-13 yaş, Han ve diğerleri (2015) 7-12 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin yaşa göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

Alanyazında yaş değişkenine yönelik farklı sonuçlar elde edilmiş olmakla birlikte, çocukların yaşlarının artmasıyla birlikte empati becerilerinin (Schipper ve Petermann, 2013), iletişim becerilerinin (Panfile ve Laible, 2012; Pons ve diğ., 2003; Rosnay ve Harris, 2002) ve bilişsel becerilerinin (Bell ve Wolfe, 2004) gelişmesi ve bu becerilerin dolaylı olarak duygu düzenleme becerilerini de etkiliyor olması 61-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin 48-60 aylık çocuklardan yüksek olmasının nedeni olarak gösterilebilir. Nitekim Kalpidou ve diğerleri (2004) ve Fabes ve diğerleri (1991) de erken çocukluk döneminde duygu düzenleme becerilerinin yaş arttıkça güçlendiklerini belirtmektedirler. Ayrıca yaşla birlikte gelişen dil becerileri de 61-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin 48-60 aylık çocuklardan farklılaşmasının nedeni olarak gösterilebilir (Field, 1994). Bilindiği üzere yaşamın erken yıllarında çocuklar henüz kendi duygularını düzenleyemeseler de başkalarından duygusal bir yanıt getirecek şekilde davranabilmektedirler (Morales ve diğ., 2005). Dil daha hızlı geliştikçe, yaşamın üçüncü

yılında, çocukların oyunları daha az bağımsız ve daha takım oyunlarına dönük olmaktadır. Akranlarla etkileşim halinde geçirilen bu süreçte, çocuğun duygularını nasıl kontrol etmesi gerektiğini modelleme ve sosyal öğrenme yoluyla duygu düzenlemesini geliştirebilme imkânı başlamaktadır (Hoffmann ve Russ, 2012). Dördüncü yılla birlikte çocuklar duygularını sözlü olarak ifade edebilmekte, ortak duyguları ve belirli duyguların hissedilebileceği durumları tanımlamaya başlayabilmektedirler. Son olarak, beşinci ve altıncı yıl boyunca çocuklar zihinlerini bedenlerinden ayırt etmeye başlamakta, kendilerini içsel olarak tanımakta ve görünür olmanın ötesinde diğer canlılardan nasıl farklı olduklarını anlamaya başlamaktadırlar (Inagaki ve Hatano, 1993). Tüm bu süreç çocukların yaşla birlikte duygu düzenleme becerilerinin de artmasının nedeni olarak yorumlanmaktadır.

5.1.3.4. Kurum Türü

Araştırmanın sonucuna göre, çocukların duygu düzenleme becerileri okul öncesi eğitim aldıkları kurum türü değişkenine göre farklılık göstermemektedir. Benzer şekilde Özkan (2019) 48-66 aylık, Yılmaz (2019b) 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin kurum türüne göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Daha ileri yaş grubunda ise Şahin (2019) 48-84 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin kurum türü değişkenine göre farklılaşmadığını tespit etmiştir.

Alanyazında kurum türü değişkenine ilişkin çalışmalar sınırlı olmakla birlikte çocukların duygu düzenleme becerilerinde kurum türüne göre farklılaşmanın olmamasında, çalışma grubundaki tüm kurumların eğitim programı olarak ortak program olan MEB Okul Öncesi Eğitim Programını kullanıyor olmaları gerekçe olarak gösterilebilir. Eğitim içeriklerinin benzer olması, benzer etkinlik çeşitlerine yer veriyor olmaları çocukların benzer faydalar elde etmelerini ve bu sayede duygu düzenleme becerilerinin de kurum türüne göre farklılaşmaması sonucunu doğurmuş olabilir.

5.1.3.5. Okul Öncesi Eğitime Devam Etme Süresi

Araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin okul öncesi eğitime devam etme süresi değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, okul öncesi eğitimde ilk yılı olan çocuklar ile ikinci yılı olan çocuklar arasında ikinci yılı

olan çocuklar lehine, ilk yılı olan çocuklar ile üçüncü yılı olan çocuklar arasında üçüncü yılı olan çocuklar lehine ve ikinci yılı olan çocuklar ile üçüncü yılı olan çocuklar arasında üçüncü yılı olan çocuklar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre okul öncesi eğitimde geçirilen süre arttıkça çocukların duygu düzenleme becerileri de artmaktadır. Benzer şekilde Velázquez-Martin (2013) 34-65 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin okulda geçirilen süre arttıkça arttığını tespit etmiştir. Kurt (2015) 60-72 aylık çocukların duygusal becerilerinin okul öncesi eğitim alan çocuklar lehine farklılaştığını tespit etmiştir. Öte yandan okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin okul öncesi eğitime devam etme süresine göre farklılaşmadığı çalışmalar da mevcuttur (Kayhan Aktürk, 2015; Köse, 2019; Omrak, 2019; Özkan, 2019; Yeşildaş, 2018). Daha büyük yaş grubunda ise Şahin (2019) 48-84 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmiştir.

Bu araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin okul öncesi eğitime devam etme süresine göre farklılaşmasında, çocukların okul öncesi eğitim sürecinde akranları ve öğretmenleriyle etkileşimleri sonucunda duygusal ve sosyal becerilerinin gelişmesinin etkisi olduğu söylenebilir (Kaiser ve diğ., 2000; Parker ve Gottman, 1989; Spritz ve diğ., 2010). Sınıf ortamında çocuklar akranlarla iletişim kurarak sosyalleşmekte, günlük yaşamda karşılaşılan durumları sınıf ortamında çözmekte ve bu sayede çocukların duygu düzenleme becerileri gelişmektedir (Pan ve Su, 2007; Raver ve diğ., 1999). Nitekim Nakamichi (2017) ve Rubin ve diğerleri (1995) de okul öncesi dönem çocuklarının akran ilişkileri ile duygu düzenleme becerileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bununla birlikte okul öncesi eğitim sürecinde öğretmenler çocukların duygu düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik eğitim programları uygulamaktadırlar (Bodrova ve Leong, 2008). Bu programların çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde olumlu etkileri olmaktadır (Finlon ve diğ., 2015; Uğur Ulusoy, 2018; Webster-Stratton ve Reid, 2018; Yılmaz, 2019a). Buna ek olarak, çocukların duygusal yeterliklerinin ve duygu düzenleme becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenlerin rolü etkili olduğundan (Denham, Basset ve Zinsser, 2012) okul öncesi eğitim kurumlarında geçirilen süre çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır.

Ayrıca Brownell ve Kopp'un (2007) belirttiği üzere, çocukların duygu düzenleme becerileri ne kadar erken yaşlarda desteklenirse çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişimi de o kadar iyi olmaktadır. Çocukların duygu düzenleme becerileri sınıfların olumlu iklimi tarafından da desteklenmektedir (Cybele Raver, 2014). Daha iyi düzenleyici becerilere sahip olan çocuklar, okul ortamında çevrelerindeki zorlu görevlerle daha sık karşılaşmakta, bu süreci başarılı bir şekilde yönetmekte ve bu nedenle bilişsel kavram ve beceriler geliştirmek için daha fazla fırsata sahip olmaktadır (Tugade ve Fredrickson, 2007). Gelişmiş duygu düzenleme becerileri, çeşitli mekanizmalarla etkileşim halinde olarak çocukların diğer gelişim alanlarında da yetkinlik geliştirmelerini kolaylaştırmaktadır (Cole ve diğ., 2004; Graziano ve diğ. 2010). Bu sayede erken çocukluk yıllarından başlamak üzere yetişkinlik döneminde de güçlü duygu düzenleme becerilerine sahip olunabilmektedir. Bu nedenle çocukların erken yaşlardan itibaren okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmeleri önemlidir.

5.1.3.6. Kardeş Sayısı

Araştırmanın sonucuna göre çocukların duygu düzenleme becerileri kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Alanyazın incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşan çalışmalarla karşılaşılmaktadır. Nitekim Yılmaz (2019b) 48-72 aylık, Mehmetoğlu Yontar (2019) 36-72 aylık, Özkan (2019) 48-66 aylık, Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu (2017) 4-6 yaş aralığındaki, Köse (2019) 5-6 yaş aralığındaki ve Şahin (2019) 48-84 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin; Kurt (2015) 60-72 aylık çocukların duygusal becerilerinin kardeş sayılarına göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Öte yandan İlgar ve Akbaba'nın (2017) çalışmasında çocukların kardeş sayısı arttıkça duygu düzenleme becerilerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin kardeş sayısına göre farklılaşmamasında kardeşler arasında kimi zaman olumlu kimi zaman çatışmayı içeren ilişkilerin varlığı neden olarak gösterilebilir. Örneğin; kardeş kıskançlığının varlığı, özellikle ailedeki büyük kardeşin duygu düzenleme becerilerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Volling ve diğ., 2002). Volling (2010) bir başka araştırmasında kardeşlerin bebeklik çağlarındaki bağlanma durumlarının da ileride kardeş ilişkilerinde ve duygu düzenleme becerilerinde farklılaşmaya neden olabileceğini ortaya koymuştur.

Benzer şekilde Kramer (2014) de kardeş ilişkilerinin getirdiği çok çeşitli zorlukların ve fırsatların, çocukların gelişiminin çeşitli yönleri için biçimlendirici olduğuna dikkat çekmektedir. Yine de kardeş ilişkilerinin duygusal anlayışı ve düzenlemeyi teşvik etmek için kullanılmayan kaynaklar olduğunu ve bu konuda ek araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir. Çocuklardaki gelişimi desteklemek amacıyla kardeş ilişkilerinin farklı etkilerinin ortaya çıkarılması gerekmektedir.

5.1.3.7. Doğum Sırası

Araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin doğum sırası değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Köse (2019), Mehmetoğlu Yontar (2019), Omrak (2019), Özkan (2019), İlgar ve Akbaba (2017) ve Diener ve Mangelsdorf (1999) çocukların duygu düzenleme becerilerinin, Kurt (2015) çocukların duygusal becerilerinin doğum sırası değişkenine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Öte yandan Yeşildaş (2018) araştırmasında ilk ve ortanca çocukların duygu düzenleme becerilerinin sonuncu çocuklardan daha düşük olduğunu; Ertürk Kara ve Gönen (2015) 48-72 aylık çocukların öz-düzenleme becerilerini inceledikleri araştırmanın sonucunda üçüncü kardeş olan çocukların olumlu duygu alt boyutundan aldıkları puanların birinci kardeş ve ikinci kardeş olan çocuklardan daha düşük olduğunu tespit etmişlerdir.

Bu araştırma sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin doğum sıralarına göre farklılaşmamasında, çocukların içinde büyüdükleri aile ortamının ve anne-baba tutum ve davranışlarının etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Nitekim Salmon ve diğerleri (2016), doğum sırasının çocukların kişilik özellikleri üzerinde etkisi olduğunu ancak anne babanın hangi sırada doğarsa doğsun çocuklara yatırımının ve aile ilişkilerinin doğum sırasından kaynaklanan etkileri dengeleyebileceğini ifade etmektedirler. Bu araştırma sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin doğum sıralarına göre farklılaşmamasında çocukların doğum sırasıyla birlikte kardeşler arasındaki ilişkilerin etkisinin olabileceği de düşünülmektedir. Örneğin, ilk doğan kardeşin duygu düzenleme düzeyi daha yüksek olabilir ancak kardeşler arası olumlu etkileşimler yoluyla ilk, ortanca ve sonuncu kardeşlerin duygu düzenleme düzeyleri benzerlik gösterebilmektedir. Nitekim Kennedy ve Kramer'in (2008) çalışmasında da sosyal kardeş ilişkilerini geliştirmenin bir mekanizması olarak çocukların duygu düzenleme süreçlerini güçlendirmenin değeri ortaya konulmuştur.

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin kardeşler arasındaki ilişkiyi etkilediği ve kardeşlerin duygu düzenleme becerileri aracılığıyla birbirlerinin duygu düzenleme becerilerine katkı sağladıkları tespit edilmiştir.

5.1.3.8. Anne Yaşı

Araştırmanın sonucuna göre çocukların duygu düzenleme becerileri anne yaşı değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Alanyazın incelendiğinde okul öncesi dönem çocukları ile yürütülen çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir (Bilge ve Sezgin, 2020; Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017; Gökşen, 2019; Kayhan Aktürk, 2015; Köse, 2019; Kurt, 2015; Lincoln ve diğ., 2017; Özkan, 2019; Yeşildaş, 2018; Yılmaz, 2019b). Daha ileri yaşıta ise Şahin (2019) 48-84 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne yaşına göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Akman (2019) 11-14 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme güçlüklerinin annelerin yaşına göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Öte yandan çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne yaşına göre farklılaştığı çalışmalara da rastlanmaktadır. Fırat (2020) 40-44 yaş aralığındaki annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin, 25-29 yaş aralığındaki annelerin çocuklarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. İlgar ve Akbaba (2017) araştırmasının sonucunda 18-30 yaş aralığındaki annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin diğer yaş grubundaki annelerin çocuklarına kıyasla daha düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Are ve Shaffer (2016) 3-5 yaş aralığında çocuğu olan annelerin yaşları arttıkça çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin de arttığını tespit etmişlerdir. Martins ve diğerleri (2016) 4 yaş çocuklarının duygu anlama becerilerini inceledikleri araştırmanın sonucunda annenin yaşı arttıkça çocukların duygu anlama becerilerinin arttığını tespit etmişlerdir.

Yapılan çalışmalarda görüldüğü üzere çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne yaşına göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik çok çeşitli bulgular elde edilmiştir. Bu araştırma sonucunda anne yaşına göre çocukların duygu düzenleme becerilerinin farklılaşmaması, annelerin yaşlarından bağımsız olarak çocukları ile duygu düzenleme becerilerinin gelişimine yönelik kurdukları etkileşimden kaynaklanıyor olabilir. Her yaştan anne çocuklarının gelişimine katkı sağlamayı ister. Bu araştırmanın çalışma grubundaki

annelerin yaşlarının birbirine yakın olması nedeniyle de farklılaşmaya rastlanmamış olabileceği düşünülmektedir.

5.1.3.9. Anne Öğrenim Durumu

Araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne öğrenim durumu değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, annesi ilkokul mezunu olan çocuklar ile annesi lise, önlisans, lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar arasında annesi lise, önlisans, lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar lehine; annesi ortaokul mezunu olan çocuklar ile annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar arasında annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar lehine; annesi lise mezunu olan çocuklar ile annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar arasında annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocuklar lehine ve annesi önlisans mezunu olan çocuklar ile annesi lisans mezunu olan çocuklar arasında annesi lisans mezunu olan çocuklar lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre ilkokul mezunu annelerin çocukları, ortaokul mezunu annelerin çocukları hariç, diğer tüm öğrenim durumundaki annelerin çocuklarından daha düşük duygu düzenleme becerilerine sahiptir.

Alanyazın incelediğinde öğrenim durumu yüksek olan annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin de yüksek olduğu tespit edilmiştir. Nitekim Gökşen'in (2019) araştırmasında 4-6 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin annelerinin öğrenim durumuna göre farklılaştığı; annesi lisansüstü mezunu olan çocukların duygu düzenleme becerilerinin, annesi ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan çocukların duygu düzenleme becerilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Özdemir'in (2019) çalışmasında annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan çocukların duygu düzenleme becerilerinin annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan çocuklardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yılmaz'ın (2019b) çalışmasında da annesi lise ve üniversite mezunu olan çocukların duygu düzenleme becerilerinin annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan çocuklardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yeşildaş (2018) 4-6 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerini incelediğinde; annesi lisans ve üzeri öğrenim durumuna sahip çocukların duygu düzenleme becerilerinin, annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan çocukların duygu düzenleme becerilerinden daha yüksek olduğunu tespit

etmiştir. İlgar ve Akbaba (2017)'nin araştırmasının sonucuna göre öğrenim durumu ortaokul ve daha alt kademede olan annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerileri diğer öğrenim durumundaki annelerin çocukları ile kıyaslandığında daha düşüktür. Benzer şekilde okul öncesi dönem çocuklarıyla yürütülen çalışmalarda, Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu (2017), Dereli (2016), Arı ve Yaban (2016) çocukların annelerinin öğrenim durumu yükseldikçe çocukların duygu düzenleme becerilerinin arttığını tespit etmişlerdir. Kurt (2015) 60-72 aylık çocukların duygusal becerilerinin annelerinin öğrenim durumuna göre farklılaştığını ve lisans mezunu olan annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin ilkokul ve lise mezunu annelerin çocuklarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Ambrose (2013) 3-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin öğrenim durumu ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuca göre annelerin öğrenim durumu yükseldikçe çocukların duygu düzenleme güçlükleri azalmaktadır. Aydın (2010) 3-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerle yürüttüğü çalışma sonucunda, öğrenim durumu yüksek olan annelerin çocuklarına yönelik duyguları ifade etme ve destekleme stratejilerini daha sık kullandıklarını tespit etmiştir. Daha büyük yaş grubunda ise Üredi ve Ulum (2017)'un 6-13 yaş çocukları ile yürüttükleri araştırmanın sonucunda öğrenim durumu yüksek olan annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin de yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öte yandan çocukların duygu düzenleme becerilerinin annelerin öğrenim durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Bilge ve Sezgin, 2020; Cabrera ve diğ., 2017; Fırat, 2020; Harden ve diğ., 2014; Kayhan Aktürk, 2015; Köse, 2019; Liman, 2020; Mehmetoğlu Yontar, 2019; Orchinik, 2015; Özkan, 2019; Öztemür, 2018; Sille, 2016; Supplee ve diğ., 2004). Daha büyük yaş gruplarında, Şahin (2019) 48-84 aylık, Fırat (2018) 4-8 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin annelerin öğrenim durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Akman (2019) 11-14 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme güçlüklerinin; Martins ve diğerleri (2016) 4 yaş çocuklarının duygu tanıma becerilerinin; Ertürk Kara ve Gönen (2015) 48-72 aylık çocukların olumlu duygu alt boyutundan aldıkları puanların annelerin öğrenim durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir.

Alanyazında çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne öğrenim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar olduğu

görülmektedir. Bu araştırmada çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne öğrenim durumuna göre farklılaşmasında, öğrenim durumu yüksek annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik çabaları etkili olabilir. Nitekim Bocknek ve diğerlerinin (2009) de ifade ettikleri gibi annelerin akademik olarak başarılı olmaları ve akademik deneyimlere sahip olmaları çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Aydın (2010) öğrenim durumu yüksek olan annelerin çocuklarını, duygularını ifade etme konusunda daha fazla desteklediklerini tespit etmiştir. Benzer şekilde Supplee ve diğerleri (2004) daha eğitilmiş annelerin, çocuklarla ilişkilerinde daha uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullandıklarını belirlemişlerdir. Yüksek eğitilmiş annelerin çocuklarıyla daha fazla kaliteli zaman geçirdikleri, bu zaman içerisinde çocukların gelişimlerine yönelik etkinliklere daha çok yer verdikleri bilinmektedir (Guryan ve diğ., 2008). Çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne öğrenim durumuna göre farklılaşmasında tüm bu etmenler neden olarak gösterilebilir.

5.1.3.10. Anne Çalışma Durumu

Araştırmanın sonucuna göre çocukların duygu düzenleme becerileri anne çalışma durumu değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Alanyazında okul öncesi dönem çocuklarıyla yürütülen çalışmalarda çocukların duygu düzenleme becerilerinin annelerinin çalışma durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Bilge ve Sezgin, 2020; Bozkurt Yükü ve Demircioğlu, 2017; İlgar ve Akbaba, 2017; Özkan, 2019; Yeşildaş, 2018). Öte yandan Fırat'ın (2020) çalışmasının sonucunda ise anneleri çalışan çocukların duygu düzenleme becerilerinin anneleri çalışmayan çocuklardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışma sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne çalışma durumuna göre farklılaşmamasında çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde annelerin çalışma durumundan ziyade, çocuklarla geçirilen zamanın niteliğinin etkili olabileceği neden olarak gösterilebilir. Nitekim Guryan ve diğerleri (2008) ve Gutiérrez-Domènech (2010) okul öncesi dönem çocuklarıyla yürüttükleri araştırmada annenin çalışma durumundan bağımsız olarak çocuklarla geçirilen kaliteli zamanın çocukların gelişimi üzerinde daha etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bianchi (2000) daha önceki yıllarda, çalışan annelerin çocuklarına yeteri kadar zaman ayıramadığını ancak günümüzde babaların da

çocuk bakımındaki desteğiyle, çalışan annelerin çocuklarıyla yeterince zaman geçirebildiklerini ortaya koymuştur. Öte yandan bu durumun tam aksi de mümkündür. Nitekim Baxter (2011) 4-5 yaş çocuğu olan ebeveynlerle yürüttüğü çalışmasının sonucunda, ebeveynler esnek çalışma saatlerine sahip olsalar dahi, bu boş zamanlarını çocukları yerine iş ve ev işlerine ayırdıklarını, yine aynı çalışmada hafta sonları sık sık çalışan ebeveynler hafta içi çocuklarla biraz daha fazla zaman geçirdiğinden, hafta içi ve hafta sonları arasındaki dengeyi kurabildiklerini tespit etmiştir. Sonuç olarak burada ebeveynin çocukla geçirmek istediği zaman, kişisel seçimine bağlı olmaktadır. Ebeveynler çalışma durumlarından bağımsız olarak çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmeyi secebilmektedirler. Buradan çıkarılacak sonuç, çocukların duygu düzenleme becerilerinin gelişiminde önemli olan annelerin çalışma durumlarından ziyade, çocuklarla duygu düzenleme becerilerine yönelik nasıl etkileşimler kurduklarıdır.

5.1.3.11. Aile Gelir Düzeyi

Araştırmanın sonucuna göre çocukların duygu düzenleme becerileri aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Alanyazında okul öncesi dönem çocuklarıyla yürütülen çalışmalarda benzer bulgular elde edilmiştir (Acar ve diğ., 2019; Ambrose, 2013; Bilge ve Sezgin, 2020; Brophy-Herb ve diğ., 2013; Brown ve Sax, 2013; Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017; Gökşen, 2019; Hagman, 2014; Kayhan Aktürk, 2015; Köse, 2019; Omrak, 2019). Daha büyük yaş gruplarında ise Şahin (2019) 48-84 aylık, Fırat (2018) 4-8 yaş, Han ve diğerleri (2015) ve Suveg ve diğerleri (2011) 7-12 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme becerilerinin ailenin sosyoekonomik düzeyine göre farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Akman (2019) 11-14 yaş aralığındaki çocukların duygu düzenleme güçlüklerinin annelerin gelir durumuna göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Öte yandan çocukların duygu düzenleme becerilerinin ailenin gelir düzeyine göre farklılaştığı sonucuna ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmaların sonucuna göre ailelerin gelir düzeyi arttıkça çocukların duygu düzenleme becerileri de artmaktadır (Ahmetoğlu ve diğ., 2018; Crespo ve diğ., 2017; Dereli, 2016; Ellis ve diğ., 2014; Erel, 2016; Han ve Shaffer, 2013; Harden ve diğ., 2014; Mehmetoğlu Yontar, 2019; Morelen ve diğ., 2014).

Sonuç olarak alanyazında çocukların duygu düzenleme becerilerinin sosyoekonomik düzeye göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik çeşitli bulguların yer aldığı

görülmektedir. Bu araştırmada çocukların duygu düzenleme becerilerinin ailenin gelir düzeyine göre farklılaşmamasında, çocukların olaylara yönelik duygusal tepkilerini sosyoekonomik düzeylerinden bağımsız olarak sergilemeleri etkili olabilir. Nitekim Garner ve Spears (2000) düşük sosyoekonomik düzeydeki 33-78 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini inceledikleri araştırmalarında çocukların sosyoekonomik düzeylerinin duygu düzenleme becerileri üzerinde etkili olmadığını, orta ve düşük sosyoekonomik düzeydeki çocukların duygu düzenleme becerilerinin farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Garner ve Spears (2000) ile birlikte Bocknek ve diğerleri (2009) de bu durumu yorumlarken, çocukların duygu düzenleme becerilerinde içinde bulundukları sosyoekonomik sınıftan ziyade duyguların uygun şekilde düzenlendiği aile ortamının etkisinin daha çok olduğunu ifade etmişlerdir. Nitekim Cabrera ve diğerlerinin (2017) çalışmasında da düşük gelirli ailelerin oyun oynama eğilimleri ve çocukların duygu düzenleme becerileri incelenmiş ve düşük gelirli aile ortamında ebeveynlerin çocuklarla oynadıkları oyunlar, çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde belirgin bir farklılaşma yaratmıştır. Buradan hareketle çocukların içinde bulundukları aile ortamının niteliğinin, çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde maddi koşullardan daha etkili olduğu düşünülmekte ve bu durum araştırmanın bu sonucu elde etmesinin nedeni olarak yorumlanmaktadır.

5.1.4. Annelerin Duygu Düzenleme Güçlükleri ile Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişki Durumuna İlişkin Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde araştırmaya katılan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiye ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin sonuç ve tartışmaya yer verilmiştir.

Araştırmanın sonucuna göre annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında yüksek düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=-.77$, $p<.001$). Buna göre annelerin duygu düzenleme güçlükleri azaldıkça çocukların duygu düzenleme becerilerinin arttığı söylenebilir. Alanyazın incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşan çalışmalarla karşılaşılmaktadır. Nitekim Fırat (2020) 48-72 aylık ve Are ve Shaffer (2016) 3-5 yaş aralığında çocuğu olan annelerin

duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bilge ve Sezgin (2020) 3-6 yaş, Crespo ve diğerleri (2017) 3-7 yaş, Pat-Horenczyk ve diğerleri (2015) 2-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

Sarıot Ertürk (2019) 3-5 yaş aralığında çocuğu olan annelerin öz-düzenleme becerileri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Daha büyük yaş gruplarıyla yürütülen çalışmalar incelendiğinde ise Akman (2019) 11-14 yaş, Güven (2018) 6-13 yaş, Han ve Shaffer (2013) 8-11 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Han ve diğerleri (2015) 7-12 yaş, Morelen ve diğerleri (2014) 8-11 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Sarıtaş ve Gençöz (2011) lise 1. sınıf öğrencileri ve anneleri ile yürüttükleri araştırma sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile ergenlerin duygu düzenleme güçlükleri arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Lim ve Park (2002) 5. ve 6. sınıf öğrencileri ile yürüttükleri çalışmada annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme güçlükleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Xu ve diğerleri (2020) 18-26 yaş aralığındaki gençlerin ebeveynlerinin duygu düzenleme güçlükleri ile gençlerin duygu düzenleme güçlükleri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

Alanyazındaki çalışmalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile birlikte pek çok farklı değişkenin çocukların duygu düzenleme becerileri ile ilişkisinin olduğu görülmektedir. Nitekim annelerin çocukların duygularına ilişkin inançları (Işık Uslu, 2016), annelerin bilinçli farkındalık düzeyleri (Zang ve diğ., 2019), annelerin duygusal okuryazarlık düzeyleri (Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2020), annelerin çocukları kabul-red düzeyleri (Bayındır ve diğ., 2017), annelerin demokratik tutumu (Gökşen, 2019; Yaman, 2018) ve güvenli bağlanma düzeyleri (Şahin, 2015; Tulpar,

2019) ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ebeveynlerin olumsuz disiplin uygulamaları (Eroğlu, 2018), annelerin cezalandırıcı ve küçümseyici tepkileri (Sille, 2016) ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında ise negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Daha büyük yaş gruplarında ise Dunsmore ve diğerleri (2013), 7-14 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenlemeye yönelik destekleyici tutumları ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Tüm bu çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile birlikte daha pek çok kişilik özelliği, tutum ve davranışının çocukların duygu düzenleme becerileri ile ilişkili olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Çocuğun dünyaya gözlerini açtığı ilk ortam olan aile ortamı ve ona bakım veren ilk kişi olan annenin sahip olduğu kişilik özellikleri, tutum ve davranışların çocuğun duygu düzenleme becerileri ile ilişkili olması çocukların gelişimlerini değerlendirme ve uygun müdahale programları hazırlama süreçlerinde gerek araştırmacılara gerekse öğretmen ve eğitimcilere yol gösterici olacaktır.

Bu araştırma sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin, çocukların duygu düzenleme becerilerini anlamlı şekilde yordadığı ve annelerin duygu düzenleme güçlük puanlarının çocukların duygu düzenleme beceri puanları varyansının %60'ını ($R^2=.60$; $p<.001$) istatistiksel olarak anlamlı şekilde açıkladığı tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşan çalışmalarla karşılaşılmaktadır. Nitekim Fırat (2020) 48-72 aylık çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkisinin olduğunu ve annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerilerinin %9'unu açıkladığını tespit etmiştir. Are ve Shaffer (2016) 3-5 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerilerinin %33'ünü açıkladığını tespit etmişlerdir. Crespo ve diğerleri (2017) 3-7 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin, çocukların duygu düzenleme güçlüklerini yordadığını tespit etmişlerdir. Daha büyük yaş gruplarında ise Akman (2019) 11-14 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin, çocukların duygu düzenleme güçlüklerinin %4'ünü açıkladığını; Güven (2018) 6-13 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin, çocukların duygu düzenleme güçlüklerini yordadığını tespit etmişlerdir. Alanyazındaki diğer çalışmalarda ise annelerin duygu düzenleme becerileri,

tutum ve davranışlarının çocukların duygu düzenleme becerileri üzerindeki etkisine rastlanmaktadır. Nitekim Seğer (2017) annelerin duygulara yönelik olumlu tepkilerinin çocukların duygu düzenleme becerilerinin %12'sini açıkladığı sonucuna ulaşmıştır. Özen Uyar ve diğerleri (2018) 3-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygu sosyalleştirme davranışlarının (duygusal ifadelere yönelik tepki ve davranışlar) çocukların duygu düzenleme becerilerinin %25'ini açıkladığını tespit etmişlerdir. Reinhardt (2019), August ve diğerleri (2017), Dereli (2016), Orchinik (2015), Brophy-Herb ve diğerleri (2013), Öztürk (2011), Graziano ve diğerleri (2010), Metin (2010), Cole ve diğerleri (2009) ve Altan (2006) annelerin olumlu ebeveynlik davranışlarının çocukların duygu düzenleme becerilerini yordadığını tespit etmişlerdir. Harden ve diğerleri (2017) 6 yaş çocuklarının duygu düzenleme becerileri üzerinde annelerinin ebeveynlik davranışlarının etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kelly'nin (2017) 2-5 yaş aralığındaki çocuklar ve anneleri ile yürüttüğü araştırmanın sonucunda annelerin ebeveyn kaygısı ve disiplin uygulamalarının çocukların duygu düzenleme becerilerini yordadığı tespit edilmiştir. Ambrose (2013) 3-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerin duygulara yönelik tepkilerinin çocukların duygu düzenleme güçlüklerini yordadığını tespit etmiştir. Daha büyük yaş gruplarında ise Dunsmore ve diğerleri (2013) 7-14 yaş arası çocuğu olan annelerin duygu düzenlemeye yönelik destekleyici tutumlarının, çocukların duygu düzenleme becerilerini yordadığını tespit etmişlerdir.

Sonuç olarak bu çalışmada annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerilerini yordadığı tespit edilmiştir. Anneler çocukların yaşamında önemli bir yere sahiptirler. Gerek çocuğun bakımını üstlenmeleri gerekse çocuklarıyla kurdukları sosyal etkileşimler annelerin çocuklar üzerinde olan etkilerini artırmaktadır. Gottman ve diğerleri (1996) çocukların anneleri tarafından duyguları ifade etme, duygu içerikli sohbetler gerçekleştirme, duyguları tanımlama gibi konularda desteklenmeleri sonucu erken çocukluk yaşlarından başlamak üzere duygu düzenleme becerilerinin arttığını ifade etmektedirler. Erken yaşlardan itibaren annenin kişilik özelliklerinin de çocuğa yansımaları görülmektedir (Burkhardt, 2014; Kurth, 2019; Morris, 2015). Bu araştırmanın sonucuyla birlikte annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve çocuğa yönelik tutum ve davranışları son derece önem kazanmaktadır. Nitekim Aydın (2010) 3-6 yaş aralığında çocuğu olan annelerle yürüttüğü çalışma sonucunda, duygu düzenleme güçlüğü yaşayan annelerin, çocuklarına yönelik onların duygularını desteklemeyen stratejileri daha sık kullandıklarını

tespit etmiştir. Bir başka çalışmada ise depresyonu olan annelerin çocuklarının duygularını etkili bir şekilde yönetemedikleri ve daha düşük düzeyde duygu düzenleme becerilerine sahip oldukları ortaya konulmuştur (Silk ve diğ., 2006). Feng ve diğerleri (2007) de annelerin depresyon düzeylerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Annelerin duygu düzenlemede yaşadıkları güçlükler çocuklarla iletişimlerini ve etkileşimlerini etkileyerek çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde etkisini gösterebilmektedir. Morris ve diğerlerine (2007) göre de annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocukların duygu düzenleme becerilerini etkilemektedir.

Çocukların erken yaşlardan itibaren duygu düzenleme becerilerinin desteklenmesi duygu düzenleme becerilerini ilerleyen yaşlarında giderek daha etkin kullanmalarını sağlamaktadır. O nedenle çocukların duygu düzenleme becerileri ne kadar erken yaşlarda desteklenirse becerilerin gelişim hızı da o kadar yüksek olacaktır. Bunun gerçekleştirilebileceği en uygun ortam aile ortamı ve en uygun kişi ise çocuğa ilk bakımını sağlayan kişi olan annedir. Nitekim daha iyi düzenleyici becerilere sahip çocuklar, çevrelerindeki zorlu görevleri başarılı bir şekilde yönetebilmekte ve bu nedenle bilişsel kavram ve beceriler geliştirmek için daha fazla fırsata sahip olabilmektedirler. Gelişmiş duygu düzenleme becerileri, çeşitli mekanizmalarla diğer alanlarda yetkinliğin geliştirilmesini kolaylaştırmaktadır (Brownell ve Kopp, 2007). Bu durum çocukların okul öncesi eğitimden başlayarak ilerleyen yaşamlarına da katkı sağlamaktadır. Çünkü duygu düzenleme becerisi yetişkin yaşamı için de çok önemlidir ve edinimi erken çocukluk dönemindeki temel gelişimsel görevlerden birini temsil etmektedir. Duygu düzenleme becerilerinde yaşanan zorluklar hem erken çocukluk hem de yetişkin dönemdeki psikopatolojik sorunlar yaşama riskini artırabilmektedir (Aldao ve diğ., 2010; Sheppes ve diğ., 2015). Örneğin, çocukluk çağında yaşanan duygu düzenleme güçlükleri, çocukların saldırgan davranışlar geliştirebilmelerine neden olabilmektedir (Schipper ve Petermann, 2013). Annelerin kendi yaşadıkları duygu düzenleme güçlükleri de çocukların saldırgan davranışlar geliştirmelerine neden olabilmektedir (Davis ve diğ., 2014). Tüm bu çalışmalardan elde edilen ortak çıkarım şudur ki; “yaşamın sihirli yılları” olarak betimlenen okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik öncelikle annelerin duygu düzenleme becerileri geliştirilerek ve uygun erken müdahale programları hazırlanarak çocukların geleceğe sağlam adımlarla yürümelerini

sağlamak amaçlanmalıdır. Meyer'in (2008) de araştırmasında, olumlu ve destekleyici bir bağlamda, ebeveyn duygu gösterimleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkilere ebeveyn davranışlarının aracılık ettiği tespit edilmiştir. Diğer değişkenler incelenirken veya okulda geliştirilen duygu düzenleme becerileri incelenirken bu aracılık etkisi tespit edilmemiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar bir bütün olarak özetlenecek olursa bu çalışmanın sonucunda, geliştirilen Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği'nin 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini tespit etmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocukların duygu düzenleme becerilerinin %60'ını açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde ebeveyn ile çocuk arasındaki duygu düzenleme becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak yapılacak araştırmalar ve eğitim programlarında ebeveyn-çocuk ikilisinin güçlü ilişkisinin önemini vurgulamak ve geliştirmek gerekmektedir. Annelerin de dahil edildiği çalışmalar düzenlenerek çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde bu denli etkisi olan anne duygu düzenleme güçlüğü'nün iyileştirilerek dolaylı yoldan çocukların duygu düzenleme becerilerindeki gelişim sağlanabilecektir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde uygulayıcı ve araştırmacılara yönelik olarak araştırma sonuçlarından yola çıkılarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

1. Bu araştırma kapsamında geliştirilen “Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği” kullanılarak farklı sosyoekonomik ve sosyokültürel özelliklere sahip çocukların duygu düzenleme becerileri tespit edilebilir.
2. Bu araştırma kapsamında geliştirilen “Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeği” kullanılarak çocuk esirgeme kurumlarında büyüyen annesi olmayan okul öncesi dönem çocukları ile aile ortamında annesi ile büyüyen çocukların duygu düzenleme becerileri incelenebilir.

3. Annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin ve çocukların duygu düzenleme becerilerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olabilecek nedenler detaylı bir araştırma ile tespit edilebilir. Daha düşük ve yüksek düzeye sahip gruplar ile karşılaştırmalı çalışmalar yürütülebilir.
4. Araştırmanın sonucunda annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin ve çocukların duygu düzenleme becerilerinin anne yaşına göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubundaki annelerin yaş aralıkları birbirine oldukça yakındır (%86'sı 26-43 yaş aralığındadır). Daha geniş yaş aralığındaki annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve çocuklarının duygu düzenleme becerileri incelenerek yaşa göre farklılaşma olup olmadığı tespit edilebilir ve karşılaştırmalar yapılabilir.
5. Annelerin öğrenim durumlarının yüksek olması hem kendilerinin daha az duygu düzenleme güçlüğü yaşamalarına hem de çocuklarının duygu düzenleme becerilerinde olumlu yönde farklılaşmaya neden olmuştur. Buradan hareketle, öğrenim durumu yüksek annelerin çocuklarının duygu düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik ne tür uygulamalar yaptıkları üzerine araştırmalar yürütülebilir.
6. Bu araştırmada annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve çocukların duygu düzenleme becerileri anne çalışma durumuna göre farklılaşmamıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında pek çok etken neden olarak gösterilebilir. Bu araştırmada annelerin çalışıp çalışmama durumları değerlendirilmiştir. Gelecek araştırmalarda annelerin mesleği, çalışma ortamı, iş tatmini ve çalışma saatleri gibi değişkenler tespit edilerek çalışma durumuna yönelik daha detaylı bir değerlendirme yapılması önerilmektedir. Ayrıca çalışan ve çalışmayan annelerin çocuklarla birlikte geçirdikleri kaliteli zaman ve ne tür uygulamalar yaptıklarının tespiti de bu değişken ile ilgili daha detaylı bir sonuç elde edilmesini sağlayacaktır.
7. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve çocukların duygu düzenleme becerileri algılanan gelir düzeyine göre farklılaşmamıştır. Bu araştırmada ailenin gelir düzeyi annelerin algılarına göre tespit edilmiştir. Gelecek araştırmalarda ailenin gelir düzeyinin miktar türünden ifade edilmesi yoluyla gelir düzeyi durumu daha detaylı bir şekilde incelenebilir. Öte yandan ailenin sadece maddi gelirinin yanında yaşam koşullarının (barınma/akraba desteği/ek gelir kaynakları/sosyal yardım gibi) da

detaylı betimlenmesi ailenin gelir düzeyine göre yapılacak araştırmalarda yol gösterici olabilir.

8. Araştırmanın sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin kız çocukları lehine farklılaştığı tespit edilmiştir. Hem anneler hem de öğretmenler erkek çocukların duygu düzenleme becerilerinin desteklenmesi için çeşitli uygulamalar yapabilirler, bu hususu dikkate alarak erkek çocukların da duygu düzenleme becerilerinin geliştirilmesi teşvik edilmelidir.
9. Araştırmanın sonucunda okul öncesi eğitimde geçirilen süre arttıkça çocukların duygu düzenleme becerilerinin de arttığı tespit edilmiştir. Buradan yola çıkılarak çocukların okul öncesi eğitim faaliyetleri içerisinde erken yaşlardan itibaren yer almaları sağlanmalı ve yasal düzenlemeler yoluyla erken yaşta okul öncesi eğitimden faydalanmaları teşvik edilmelidir.
10. Bu araştırmada annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocuk sayısına ve çocukların duygu düzenleme becerileri kardeş sayısına göre farklılaşmamıştır. Gerek ailedeki çocuk sayısı gerekse kardeş sayısı değişkenlerine ilişkin alanyazında yer alan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Ancak her iki değişken de içerisinde çocukları ve anneleri olumlu ve olumsuz yönde etkileyecek farklı değişkenleri barındırmaktadır. Bu nedenle ailede bulunan çocuk sayısının ve kardeş sayısının ailenin ve çocukların üzerindeki etkilerinin detaylı biçimde araştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun tespiti için kardeşler arasındaki ilişkilerin ve annelerin kardeşlere yönelik tutum ve davranışlarının incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, I. H., Veziroğlu Çelik, M., Çelebi, Ş., İngeç, D., & Kuzgun, S. (2019). Parenting styles and Turkish children's emotion regulation: The mediating role of parent-teacher relationships. *Current Psychology*, 1-11. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00390-y>
- Ahmetoglu, E., Ilhan Ildiz, G., Acar, I. H., & Encinger, A. (2018). Children's emotion regulation and attachment to parents: parental emotion socialization as a moderator. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 46(6), 969-984. <https://doi.org/10.2224/sbp.6795>
- Akman, H. (2020). 11-14 yaş çocukların duygu düzenleme güçlüklerinin anne-baba duygu düzenleme güçlüğü ve ebeveynin duygusal erişilebilirliği ile ilişkisinin incelenmesi (Yayın No. 570803) [Yüksek lisans tezi, Ufuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Aktaş, F. (2019). *Yaratıcı drama etkinliklerinin 60-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yayın No. 554614) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Albanese, O., Grazzani, I., Molina, P., Antoniotti, C., Arati, L., Farina, E., & Pons, P. (2006). Children's emotion understanding: Preliminary data from the Italian validation project of Test of Emotion Comprehension (TEC). In F. Pons, M. F. Daniel, L. Lafortune, P. A. Doudin, & O. Albanese (Eds.), *Toward Emotional Competences* (pp. 39-53). Aalborg University Press. <https://pdfs.semanticscholar.org/e70b/fe68a4c5e96aeb59ea0a1d392f1c0c02d781.pdf>
- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S., & Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 30(2), 217-237. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2009.11.004>
- Alonso-Alberca, N., Vergara, A. I., Fernández-Berrocal, P., Johnson, S. R., & Izard, C. E. (2012). The adaptation and validation of the Emotion Matching Task for preschool children in Spain. *International Journal of Behavioral Development*, 36(6), 489-494. <https://doi.org/10.1177/0165025412462154>

- Altan, Ö. (2006). *The effects of maternal socialization and temperament on children's emotion regulation* (Yayın No. 190629) [Yüksek lisans tezi, Koç Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ambrose, H. N. (2013). *Young children's emotion regulation and social skills: The role of maternal emotional socialization and mother-child interactional synchrony* [Doctoral dissertation, University of Windsor]. Electronic Thesis or Dissertations. <https://scholar.uwindsor.ca/cgi/viewcontent.cgi?article=5926&context=etd>
- Are, F., & Shaffer, A. (2016). Family emotion expressiveness mediates the relations between maternal emotion regulation and child emotion regulation. *Child Psychiatry & Human Development*, 47(5), 708-715. <https://doi.org/10.1007/s10578-015-0605-4>
- Armstrong, L. M. (2011). *Emotion language in early childhood: Relations with children's emotion regulation strategy understanding and emotional self-regulation* (Publication No. 3483684) [Doctoral dissertation, The Pennsylvania State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- August, E. G., Stack, D. M., Martin-Storey, A., Serbin, L. A., Ledingham, J., & Schwartzman, A. E. (2017). Emotion regulation in at-risk preschoolers: Longitudinal associations and influences of maternal histories of risk. *Infant and Child Development*, 26(1), 1-20. <https://doi.org/10.1002/icd.1954>
- Aydın, F. (2010). *Maternal emotion regulation, socio-economic status and social context as predictors of maternal emotion socialization practices* (Yayın No. 288098) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, M. Ş. (2015). *Çocuklarda (3-4 yaş) zihin kuramı ve kendini düzenleme becerisinin olumlu sosyal davranış üzerindeki etkisi* (Yayın No. 422215) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Bahrami, B., Dolatshahi, B., Pourshahbaz, A., & Mohammadkhani, P. (2018). Parenting style and emotion regulation in mothers of preschool children. *Practice in Clinical Psychology*, 6(1), 3-8. <https://doi.org/10.29252/NIRP.JPCP.6.1.3>
- Bailey, C. S., Denham, S. A., Curby, T. W., & Bassett, H. H. (2016). Emotional and organizational supports for preschoolers' emotion regulation: Relations with school adjustment. *Emotion*, 16(2), 263-279. <https://doi.org/10.1037/a0039772>

- Bailey, P. E., Brady, B., Ebner, N. C., & Ruffman, T. (2020). Effects of age on emotion regulation, emotional empathy, and prosocial behavior. *The Journals of Gerontology: Series B*, 75(4), 802-810. <https://doi.org/10.1093/geronb/gby084>
- Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Akademi.
- Bandura, A. (1999). Social cognitive theory of personality. In L. A. Pervin, & O. P. John (Eds.), *Handbook of personality*, (pp. 154-196). The Guilford.
- Bariola, E., Gullone, E., & Hughes, E. K. (2011). Child and adolescent emotion regulation: The role of parental emotion regulation and expression. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 14(2), 198-212. <https://doi.org/10.1007/s10567-011-0092-5>
- Bariola, E., Hughes, E. K., & Gullone, E. (2012). Relationships between parent and child emotion regulation strategy use: A brief report. *Journal of Child and Family Studies*, 21(3), 443-448. <https://doi.org/10.1007/s10826-011-9497-5>
- Barrett, L. F., Lindquist, K. A., & Gendron, M. (2007). Language as context for the perception of emotion. *Trends in Cognitive Sciences*, 11(8), 327-332. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2007.06.003>
- Bartsch, K., & Wellman, H. (1995). *Children talk about the mind*. Oxford University Press.
- Batum, P., & Yağmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotion and behavior regulation. *Current Psychology*, 25(4), 272-294. <https://doi.org/10.1007/BF02915236>
- Baurain, C., & Nader-Grosbois, N. (2011). Validation of a method of assessing socioemotional regulation in preschoolers. *European Review of Applied Psychology*, 61(4), 185-194. <https://doi.org/10.1016/j.erap.2011.05.007>
- Baxter, J. (2011). Flexible work hours and other job factors in parental time with children. *Social Indicators Research*, 101(2), 239-242. <https://doi.org/10.1007/s11205-010-9641-4>
- Bayındır, D., Balaban Dağal, A., & Önder, A. (2018). Türkiye'deki 60-72 aylık çocuklarda duygu düzenleme becerilerinin ego sağlamlık düzeylerine göre incelenmesi. *Adıyaman*

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (29), 377-400.
<https://doi.org/10.14520/adyusbd.387131>

- Bayindir, D., Güven, G., Sezer, T., Aksin-Yavuz, E., & Yilmaz, E. (2017). The relationship between maternal acceptance-rejection levels and preschoolers' social competence and emotion regulation skills. *Journal of Education and Learning*, 6(2), 305-316. <http://doi.org/10.5539/jel.v6n2p305>
- Baykul Y., & Güzeller C. O. (2016). *Sosyal bilimler için istatistik SPSS uygulamalı*. Pegem Akademi.
- Bell, M. A., & Wolfe, C. D. (2004). Emotion and cognition: An intricately bound developmental process. *Child Development*, 75(2), 366-370. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00679.x>
- Berking, M., & Whitley, B. (2018). *Duygulanım düzenleme eğitimi uygulamacı el kitabı* (S. Vatan, Çev. Ed.). Nobel. (Orijinali 2014 yılında basıldı)
- Bernier, A., Carlson, S. M., & Whipple, N. (2010). From external regulation to self-regulation: Early parenting precursors of young children's executive functioning. *Child Development*, 81(1), 326-339. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2009.01397.x>
- Bianchi, S. M. (2000) Maternal employment and time with children: Dramatic change or surprising continuity? *Demography*, 37, 401-414. <https://doi.org/10.1353/dem.2000.0001>
- Bilge, Y., & Sezgin, E. (2020). Anne ve çocuk duygu düzenleme arasındaki ilişkide annenin kişilik özelliklerinin ve bağlanma stillerinin aracı rolü. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(3). https://anadolupsikiyatri.net/fulltext/apd_65836.pdf
- Bilim, G. (2012). *Çocukluk çağı örselenme yaşantıları: Duygu düzenleme, kişilerarası tarz ve genel psikolojik sağlık açısından bir inceleme* (Yayın No. 312573) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Binion, G., & Zalewski, M. (2018). Maternal emotion dysregulation and the functional organization of preschoolers' emotional expressions and regulatory behaviors. *Emotion*, 18(3), 386-399. <https://doi.org/10.1037/emo0000319>

- Biron, M., & Van Veldhoven, M. (2012). Emotional labour in service work: Psychological flexibility and emotion regulation. *Human Relations*, 65(10), 1259-1282. <https://doi.org/10.1177/0018726712447832>
- Bjorklund, B. R. (Ed.). (2014). *The journey of adulthood*. Pearson.
- Blair, K. A., Denham, S. A., Kochanoff, A., & Whipple, B. (2004). Playing it cool: Temperament, emotion regulation, and social behavior in preschoolers. *Journal of school psychology*, 42(6), 419-443. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2004.10.002>
- Blanchard-Fields, F., Stein, R., & Watson, T. L. (2004). Age differences in emotion-regulation strategies in handling everyday problems. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 59(6), 261-269. <https://doi.org/10.1093/geronb/59.6.P261>
- Bloch, L., Moran, E. K., & Kring, A. M. (2010). On the need for conceptual clarity in emotion regulation research on psychopathology. In A. M. Kring & D. M. Sloan (Eds.), *Emotion regulation and psychopathology* (pp. 88-104). The Guilford.
- Bocknek, E. L., Brophy-Herb, H. E., & Banerjee, M. (2009). Effects of parental supportiveness on toddlers' emotion regulation over the first three years of life in a low-income African American sample. *Infant Mental Health Journal*, 30(5), 452-476. <https://doi.org/10.1002/imhj.20224>
- Bodrova, E., & Leong, D. J. (2008). Developing self-regulation in kindergarten. *Young Children*, 63(2), 56-58. <https://www.franklinboe.org/cms/lib/NJ01000817/Centricity/Domain/1977/Teaching%20Kindergartens%20to%20Self-Regulate.pdf>
- Bonanno, G. A., Papa, A., Lalande, K., Westphal, M., & Coifman, K. (2004). The importance of being flexible: the ability to both enhance and suppress emotional expression predicts long-term adjustment. *Psychological Science*, 15(7), 482-487. <https://doi.org/10.1111/j.0956-7976.2004.00705.x>
- Bosacki, S. L. (2007). Children's understandings of emotions and self: Are there gender differences? *Journal of Research in Childhood Education*, 22(2), 155-172. <https://doi.org/10.1080/02568540709594619>

- Bosacki, S. L., & Moore, C. (2004). Preschoolers' understanding of simple and complex emotions: Links with gender and language. *Sex Roles*, 50, 659-675. <https://doi.org/10.1023/B:SERS.0000027568.26966.27>
- Boyer, W. (2013). Getting back to the woods: Familial perspectives on culture and preschoolers' acquisition of self-regulation and emotion regulation. *Early Childhood Education Journal*, 41(2), 153-159. <https://doi.org/10.1007/s10643-012-0536-7>
- Bozkurt Yükçü, Ş. (2017). *Bağımsız anaokullarına devam eden çocukların duygu düzenleme ve sosyal problem çözme becerileri ile ebeveynlerinin duygusal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 468838) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Bozkurt Yükçü, Ş., & Demircioğlu, H. (2017) Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 442-466. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.336085>
- Bozkurt Yükçü, Ş., & Demircioğlu, H. (2020). Examining the predictor effect of parents' emotional literacy level on the emotion regulation and social problem-solving skills of children. *Early Child Development and Care*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1720671>
- Bredenkamp, S. (2004). Play and school readiness. In E.F. Zigler, D.G. Singer, & S.J. Bishop-Joseph (Eds.), *Children's play: The roots of reading* (pp. 159-174). Zero to Three.
- Bretherton, I., Fritz, J., Zahn-Waxler, C., & Ridgeway, D. (1986). Learning to talk about emotions: A functionalist perspective. *Child Development*, 57(3), 529-548. <https://www.jstor.org/stable/1130334>
- Brophy-Herb, H. E., Zajicek-Farber, M. L., Bocknek, E. L., McKelvey, L. M., & Stansbury, K. (2013). Longitudinal connections of maternal supportiveness and early emotion regulation to children's school readiness in low-income families. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 4(1), 2-19. <https://doi.org/10.5243/jsswr.2013.1>

- Brown, E. D., & Sax, K. L. (2013). Arts enrichment and preschool emotions for low-income children at risk. *Early Childhood Research Quarterly*, 28(2), 337-346. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2012.08.002>
- Brown, N. E. (2010). *Predicting children's emotion regulation behaviors from maternal emotion socialization and vagal suppression* (Publication No. 1476214) [Master's thesis, The University of North Carolina]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Brownell, C. A., & Kopp, C. B. (2007). Transitions in toddler socioemotional development: Behavior, understanding, relationships. In C. A. Brownell & C. B. Kopp (Eds.), *Socioemotional development in the toddler years* (pp. 1-42). The Guildford.
- Brummer, L., Stopa, L., & Bucks, R. (2014). The influence of age on emotion regulation strategies and psychological distress. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 42(6), 668-681. <https://doi.org/10.1017/S1352465813000453>
- Burkhardt, T. (2014). *Predicting emotion regulation in early childhood: The impact of maternal well-being, infant crying, and dyadic mutuality* [Doctoral dissertation, Loyola University Chicago]. Theses and Dissertations at Loyola eCommons. https://ecommons.luc.edu/luc_diss/890
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. & Köklü, N. (2017). *Sosyal bilimler için istatistik*. Pegem Akademi.
- Cabrera, N. J., Karberg, E., Malin, J. L., & Aldoney, D. (2017). The magic of play: Low-income mothers' and fathers' playfulness and children's emotion regulation and vocabulary skills. *Infant Mental Health Journal*, 38(6), 757-771. <https://doi.org/10.1002/imhj.21682>
- Calkins, S. D. (2007). The emergence of self-regulation: Biological and behavioral control mechanisms supporting toddler competencies. In C. A. Brownell & C. B. Kopp (Eds.), *Socioemotional Development in the Toddler Years: Transitions and transformations* (pp. 261-284). The Guilford.
- Calkins, S. D., & Hill, A. (2007). Caregiver influences on emerging emotion regulation. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 229-249). The Guilford.

- Cameron, H. L. (2015). Ethical, narrative, and projective processes in research interviews with young children. In O. N. Saracho (Ed.), *Handbook of research methods in early childhood education: Review of research methodologies volume I* (pp. 277-321). Information Age Publishing.
- Campos, J. J., & Stenberg, C. R. (1981). Perception, appraisal, and emotion: The onset of social referencing. In Lamb, M. E., & Sherrod, L. R. (Eds.), *Infant social cognition: Empirical and theoretical considerations* (pp. 273-314). Lawrence Erlbaum.
- Cao, M., Powers, A., Cross, D., Bradley, B., & Jovanovic, T. (2017). Maternal emotion dysregulation, parenting stress, and child physiological anxiety during dark-enhanced startle. *Developmental Psychobiology*, 59(8), 1021-1030. <https://doi.org/10.1002/dev.21574>
- Carlson, S. M., & Wang, T. S. (2007). Inhibitory control and emotion regulation in preschool children. *Cognitive Development*, 22(4), 489-510. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2007.08.002>
- Carrère, S., & Bowie, B. H. (2012). Like parent, like child: Parent and child emotion dysregulation. *Archives of Psychiatric Nursing*, 26(3), e23-e30. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2011.12.008>
- Carstensen, L. L., Pasupathi, M., Mayr, U., & Nesselroade, J. R. (2000). Emotional experience in everyday life across the adult life span. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(4), 644-655. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.79.4.644>
- Casey, R. J., & Fuller, L. L. (1994). Maternal regulation of children's emotions. *Journal of Nonverbal Behavior*, 18(1), 57-89. <https://doi.org/10.1007/BF02169079>
- Cassano, M., Perry-Parrish, C., & Zeman, J. (2007). Influence of gender on parental socialization of children's sadness regulation. *Social Development*, 16(2), 210-231. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00381.x>
- Ceballo, R., & McLoyd, V. C. (2002). Social support in parenting in poor dangerous neighborhoods. *Child Development*, 73, 1310-1321. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00473>

- Chang, L., Schwartz, D., Dodge, K. A., & McBride-Chang, C. (2003). Harsh parenting in relation to child emotion regulation and aggression. *Journal of Family Psychology*, 17(4), 598-606. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.17.4.598>
- Chaplin, T. M., & Aldao, A. (2013). Gender differences in emotion expression in children: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 139(4), 735-765. <https://doi.org/10.1037/a0030737>
- Chen, F. (2015). Parents' perezhivanie supports children's development of emotion regulation: A holistic view. *Early Child Development and Care*, 185(6), 851-867. <https://doi.org/10.1080/03004430.2014.961445>
- Choi, I. (2014). The effects of preschool children's language ability, emotion regulation, and mothers' parenting behavior on peer competence and aggressive behavior. *Journal of Korean Home Management Association*, 32(6), 47-58. <http://www.koreascience.or.kr/article/JAKO201402755361299.pdf>
- Cicchetti, D., Ganiban, J., & Barnett, D. (1991). Contributions from the study of high-risk populations to understanding the development of emotion regulation. In J. Garber & K. A. Dodge (Eds.), *Cambridge studies in social and emotional development*. The development of emotion regulation and dysregulation (pp. 15-48). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511663963.003>
- Cohen, J. S., & Mendez, J. L. (2009) Emotion regulation, language ability, and the stability of preschool children's peer play behavior. *Early Education and Development*, 20(6), 1016-1037. <https://doi.org/10.1080/10409280903305716>
- Cole, P. M., Armstrong, L. M., & Pemberton, C. K. (2010). The role of language in the development of emotion regulation. In S. D. Calkins & M. A. Bell (Eds.), *Human brain development: Child development at the intersection of emotion and cognition* (pp. 59-79). American Psychological Association.
- Cole, P. M., & Deater-Deckard, K. (2009). Emotion regulation, risk, and psychopathology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 50(11), 1327-1330. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2009.02180.x>
- Cole, P. M., Dennis, T. A., Smith-Simon, K. E., & Cohen, L. H. (2009). Preschoolers' emotion regulation strategy understanding: Relations with emotion socialization and

- child self-regulation. *Social Development*, 18(2), 324-352. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2008.00503.x>
- Cole, P. M., Martin, S. E., & Dennis, T. A. (2004). Emotion regulation as a scientific construct: Methodological challenges and directions for child development research. *Child Development*, 75(2), 317-333. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00673.x>
- Cole, P. M., Michel, M. K., & Teti, L. (1994). The development of emotion regulation and dysregulation: A clinical perspective. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59, 73-100. <https://doi.org/10.2307/1166139>
- Cole, P. M., Teti, L. O., & Zahn-Waxler, C. (2003). Mutual emotion regulation and the stability of conduct problems between preschool and early school age. *Development and Psychopathology*, 15(1), 1-18. <https://doi.org/10.1017/S0954579403000014>
- Consedine, N. S. (2011). Capacities, targets, and tactics: Lifespan emotion regulation from the perspective of developmental functionalism. In I. Nyklíček, A. Vingerhoets, & M. Zeelenberg (Eds.), *Emotion regulation and well-being* (pp. 13-29). Springer.
- Coté, S. (2005). A social interaction model of the effects of emotion regulation on work strain. *Academy of Management Review*, 30(3), 509-530. <https://doi.org/10.5465/amr.2005.17293692>
- Crespo, L. M., Trentacosta, C. J., Aikins, D., & Wargo-Aikins, J. (2017). Maternal emotion regulation and children's behavior problems: The mediating role of child emotion regulation. *Journal of Child and Family Studies*, 26(10), 2797-2809. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0791-8>
- Cunningham, J. N., Kliewer, W., & Garner, P. W. (2009). Emotion socialization, child emotion understanding and regulation, and adjustment in urban African American families: Differential associations across child gender. *Development and Psychopathology*, 21(1), 261-283. <https://doi.org/10.1017/S0954579409000157>
- Cybele Raver, C. (2014). Children's emotion regulation in classroom settings. *Wellbeing: A Complete Reference Guide*, 1, 1-17. <https://doi.org/10.1002/9781118539415.wbwell002>
- Cybele Raver, C., Blackburn, E. K., Bancroft, M., & Torp, N. (1999). Relations between effective emotional self-regulation, attentional control, and low-income preschoolers'

- social competence with peers. *Early Education and Development*, 10(3), 333-350. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1003_6
- Çalışkan, Z., & Özyurt, G. (2020). Evaluation of the emotion regulation skill of overweight-obese preschool children and maternal mental well-being. *Erciyes Tıp Dergisi*, 42(1), 84-88. <https://doi.org/10.14744/etd.2019.08068>
- Danli, L. (2016). *Paternal beliefs about children's negative emotions, paternal emotion related expressive behaviors, and school-age children's emotion regulation ability in chinese families* (Publication No. 10659331) [Doctoral dissertation, The Chinese University of Hong Kong]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Davidson, R. J., Jackson, D. C., & Kalin, N. H. (2000). Emotion, plasticity, context, and regulation: perspectives from affective neuroscience. *Psychological Bulletin*, 126(6), 890-909. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.126.6.890>
- Davies, P. T., & Woitach, M. J. (2008). Children's emotional security in the interparental relationship. *Current Directions in Psychological Science*, 17(4), 269-274. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2008.00588.x>
- Davis, E. L., Levine, L. J., Lench, H. C., & Quas, J. A. (2010). Metacognitive emotion regulation: Children's awareness that changing thoughts and goals can alleviate negative emotions. *Emotion*, 10(4), 498-510. <https://doi.org/10.1037/a0018428>
- Davis, M., Suveg, C., & Shaffer, A. (2014). The value of a smile: Child positive affect moderates relations between maternal emotion dysregulation and child adjustment problems. *Journal of Child and Family Studies*, 24(8), 2441-2452. <https://doi.org/10.1007/s10826-014-0047-9>
- Deater-Deckard, K., Wang, Z., Chen, N., & Bell, M.A. (2012). Maternal executive function, harsh parenting, and child conduct problems. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 53(10), 1084-1091. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2012.02582.x>
- Denham, S. A. (1998). *Emotional development in young children*. The Guilford.
- Denham, S. A., Bassett, H. H., & Zinsser, K. (2012). Early childhood teachers as socializers of young children's emotional competence. *Early Childhood Education Journal*, 40(3), 137-143. <https://doi.org/10.1007/s10643-012-0504-2>

- Denham, S. A., Bassett, H. H., Sirotkin, Y. S., & Zinsser, K. (2013). Head Start preschoolers' emotional positivity and emotion regulation predict their social-emotion behavior, classroom adjustment, and early school success. *NHSA Dialog*, 16(2), 18-33. <https://journals.uncc.edu/dialog/article/view/92>
- Denham, S. A., Bassett, H. H., Way, E., Mincic, M., Zinsser, K., & Graling, K. (2012). Preschoolers' emotion knowledge: Self-regulatory foundations, and predictions of early school success. *Cognition & Emotion*, 26(4), 667-679. <https://doi.org/10.1080/02615479.2011.609543>
- Denham, S. A., Blair, K. A., DeMulder, E., Levitas, J., Sawyer, K., Auerbach-Major, S., & Queenan, P. (2003). Preschool emotional competence: Pathway to social competence? *Child Development*, 74(1), 238-256. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00533>
- Dereli, E. (2016). Prediction of Emotional Understanding and Emotion Regulation Skills of 4-5 Age Group Children with Parent-Child Relations. *Journal of Education and Practice*, 7(21), 42-54. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1109436.pdf>
- DeVellis. R. F. (2017). *Ölçek geliştirme kuram ve uygulamalar* (T. Totan, Çev. Ed.) Nobel. (Orijinali 2012 yılında basıldı)
- Di Maggio, R., Zappulla, C., & Pace, U. (2016). The relationship between emotion knowledge, emotion regulation and adjustment in preschoolers: A mediation model. *Journal of Child and Family Studies*, 25(8), 2626-2635. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0409-6>
- Diener, M. L., & Mangelsdorf, S. C. (1999). Behavioral strategies for emotion regulation in toddlers: Associations with maternal involvement and emotional expressions. *Infant Behavior and Development*, 22(4), 569-583. [https://doi.org/10.1016/S0163-6383\(00\)00012-6](https://doi.org/10.1016/S0163-6383(00)00012-6)
- Dix, T. (1991). The affective organization of parenting: Adaptive and maladaptive processes. *Psychological Bulletin*, 110(1), 3-25. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.110.1.3>
- Dolan, R. J. (2002). Emotion, cognition, and behavior. *Science*, 298(5596), 1191-1194. <https://doi.org/10.1126/science.1076358>

- Dollar, J. M., & Stifter, C. A. (2012). Temperamental surgency and emotion regulation as predictors of childhood social competence. *Journal of Experimental Child Psychology*, 112(2), 178-194. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2012.02.004>
- Driessnack, M. (2005). Children's drawings as facilitators of communication: A meta-analysis. *Journal of Pediatric Nursing*, 20(6), 415-423. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2005.03.011>
- Dunsmore, J. C., Booker, J. A., & Ollendick, T. H. (2013). Parental emotion coaching and child emotion regulation as protective factors for children with oppositional defiant disorder. *Social Development*, 22(3), 444-466. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2011.00652.x>
- Duy, B., & Yıldız, M. A. (2014). Ergenler için Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(41), 23-35. <http://www.turkpdrdergisi.com/index.php/pdr/article/view/48/47>
- Ecirli, H., & Gülay Ogelman, H. (2015). Beş-Altı Yaş Çocukları için Duygu Düzenleme Stratejileri Ölçeği'nin geçerlik güvenirlik çalışması. *Uluslararası Hakemli Beşerî ve Akademik Bilimler Dergisi*, 4(13), 85-100. <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/duygu-duzenleme-stratejileri-olcegi-toad.pdf>
- Eisenberg N., Gershoff E. T., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Cumberland, A. J., Losoya, S. H., Guthrie, I. K., & Murphy, B. C. (2001). Mothers' emotional expressivity and children's behavior problems and social competence: Mediation through children's regulation. *Developmental Psychology*, 37(4), 475-490. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.37.4.475>
- Eisenberg, N., & Fabes, R. A. (2006). Emotion regulation and children's socioemotional competence. In L. Balter & C. S. Tamis-LeMonda (Eds.), *Child psychology: A handbook of contemporary issues* (pp. 357-381). Psychology Press.
- Eisenberg, N., Cumberland, A., Spinrad, T. L., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Reiser, M., Murphy, B. C., Losoya, S. H., & Guthrie, I. K. (2001). The relations of regulation and emotionality to children's externalizing and internalizing problem behavior. *Child Development*, 72(4), 1112-1134. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00337>

- Eisenberg, N., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Murphy, B. C., Guthrie, I. K., Jones, S., Friedman, J., Poulin, P., & Maszk, P. (1997). Contemporaneous and longitudinal prediction of children's social functioning from regulation and emotionality. *Child Development*, 68(4), 642-664. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1997.tb04227.x>
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Murphy, B. C., Jones, S., & Guthrie, I. K. (1998). Contemporaneous and longitudinal prediction of children's sympathy from dispositional regulation and emotionality. *Developmental Psychology*, 34(5), 910-924. <https://doi.org/10.1037//0012-1649.34.5.910>
- Eisenberg, N., Sadovsky, A., & Spinrad, T. L. (2005). Associations of emotion-related regulation with language skills, emotion knowledge, and academic outcomes. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2005(109), 109-118. <https://doi.org/10.1002/cd.143>
- Eisenberg, N., Valiente, C., Spinrad, T. L., Cumberland, A., Liew, J., Reiser, M., Zhou, Q., & Losoya, S. H. (2009). Longitudinal relations of children's effortful control, impulsivity, and negative emotionality to their externalizing, internalizing, and co-occurring behavior problems. *Developmental Psychology*, 45(4), 988-1008. <https://doi.org/10.1037/a0016213>
- Ellis, B. H., Alisic, E., Reiss, A., Dishion, T., & Fisher, P. A. (2014). Emotion regulation among preschoolers on a continuum of risk: The role of maternal emotion coaching. *Journal of Child and Family Studies*, 23(6), 965-974. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9752-z>
- England-Mason, G., & Gonzalez, A. (2020). Intervening to shape children's emotion regulation: A review of emotion socialization parenting programs for young children. *Emotion*, 20(1), 98-104. <https://doi.org/10.1037/emo0000638>
- Erel, S. (2016). *Okul öncesi dönemdeki çocuklarda bakış açısı alma becerileri, duygu düzenleme ve ahlak gelişiminin davranış sorunları ile ilişkisi* (Yayın No. 449551) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Erkuş, A. (2016). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-I: Temel kavramlar ve işlemler*. Pegem Akademi.

- Eroğlu, E. (2018). *Çocukların öz düzenleme becerileri ile ebeveynlerin olumsuz disiplin uygulamaları arasındaki ilişki* (Yayın No. 517882) [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Erpınar, Z. (2017). *Duygu düzenleme, depresyon ve anksiyete arasındaki ilişkiler: Yaş ve cinsiyet farklılıkları* (Yayın No. 470363) [Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ersan, C. (2017). *Okul öncesi dönem çocuklarının saldırganlık düzeylerinin duygu ifade etme ve duygu düzenleme açısından incelenmesi* (Yayın No. 481788) [Doktora tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ertan, N. N. (2014). *Okul öncesi çağıdaki çocukların “duygusal düzenleme” ve “baş etme stratejileri” arasındaki ilişkinin, “çaba sarf ederek kendini denetleme” aracılığıyla incelenmesi* (Yayın No. 358117) [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ertürk Kara, H. & Gönen, M. (2015). Examination of children's self regulation skill in terms of different variables. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(4), 1224-1239. <http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/handle/COMU/1400>
- Fabes, R. A., Eisenberg, N., Nyman, M., & Mischealieu, Q. (1991). Young children's appraisals of others' spontaneous emotional reactions. *Developmental Psychology*, 27(5), 858-866. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.27.5.858>
- Fargas-Malet, M., McSherry, D., Larkin, E., & Robinson, C. (2010). Research with children: Methodological issues and innovative techniques. *Journal of Early Childhood Research*, 8(2), 175-192. <https://doi.org/10.1177/1476718X09345412>
- Fazlıoğlu, M. (2018). *3-12 aylık bebeği olan annelerde mizaç ve karakter özellikleri, eş uyumu, duygu düzenleme stratejileri ve bebeğin mizacının postpartum depresyon ile ilişkisi* (Yayın No. 497306) [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Feigelson, M. J. (2011). Hidden Violence: Protecting young children at home. *Early Childhood Matters*, 116, 1-8. <https://resourcecentre.savethechildren.net/node/4665/pdf/4665.pdf>

- Feng, X., Shaw, D. S., Kovacs, M., Lane, T., O'Rourke, F. E., & Alarcon, J. H. (2008). Emotion regulation in preschoolers: The roles of behavioral inhibition, maternal affective behavior, and maternal depression. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(2), 132-141. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01828.x>
- Fındık Tanrıbuyurdu (2012). *Okul Öncesi Öz Düzenleme Ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması* (Yayın No. 314894) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Fırat, B. (2020). Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ve erişkin bağlanma stillerine göre 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerinin incelenmesi (Yayın No. 617535) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Fırat, Y. (2018). *Children's resilience, emotion regulation, social competence, and problem behaviors in an at-risk community in Turkey* (Yayın No. 506838) [Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Field, T. (1994). The effects of mother's physical and emotional unavailability on emotion regulation. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(2/3), 208-227. <https://www.jstor.org/stable/1166147>
- Finlon, K. J., Izard, C. E., Seidenfeld, A., Johnson, S. R., Cavadel, E. W., Ewing, E. S. K., & Morgan, J. K. (2015). Emotion-based preventive intervention: Effectively promoting emotion knowledge and adaptive behavior among at-risk preschoolers. *Development and Psychopathology*, 27(401), 1353-1365. <https://doi.org/10.1017/S0954579414001461>
- Flanders, J. L., Simard, M., Paquette, D., Parent, S., Vitaro, F., Pihl, R. O., & Séguin, J. R. (2010). Rough-and-tumble play and the development of physical aggression and emotion regulation: A five-year follow-up study. *Journal of Family Violence*, 25(4), 357-367. <https://doi.org/10.1007/s10896-009-9297-5>
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2012). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill.
- Friedlmeier, W., & Trommsdorff, G. (1999). Emotion regulation in early childhood: A cross-cultural comparison between German and Japanese toddlers. *Journal of Cross-*

Cultural Psychology, 30(6), 684-711.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0022022199030006002>

- Fruzzetti, A. E., & Iverson, K. M. (2006). Intervening with couples and families to treat emotion dysregulation and psychopathology. In D. K. Snyder, J. Simpson, & J. N. Hughes (Eds.), *Emotion regulation in couples and families: Pathways to dysfunction and health* (pp. 249-267). American Psychological Association.
<https://doi.org/10.1037/11468-012>
- Fruzzetti, A. E., Shenk, C., & Hoffman, P. D. (2005). Family interaction and the development of borderline personality disorder: A transactional model. *Development and Psychopathology*, 17(4), 1007-1030. <https://doi.org/10.1017/S0954579405050479>
- Fuchs, D., & Thelen, M. H. (1988). Children's expected interpersonal consequences of communicating their affective state and reported likelihood of expression. *Child Development*, 59(5), 1314-1322. <https://doi.org/10.2307/1130494>
- Galyer, K. T., & Evans, I. M. (2001). Pretend play and the development of emotion regulation in preschool children. *Early Child Development and Care*, 166(1), 93-108. <https://doi.org/10.1080/0300443011660108>
- Garber, J., & Dodge, K. A. (Eds.). (1991). *The development of emotion regulation and dysregulation*. Cambridge University Press.
- Garner, P. W., Dunsmore, J. C., & Southam-Gerrow, M. (2008). Mother-child conversations about emotions: Linkages to child aggression and prosocial behavior. *Social Development*, 17(2), 259-277. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00424.x>
- Garner, P. W., & Spears, F. M. (2000). Emotion regulation in low-income preschoolers. *Social Development*, 9(2), 246-264. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1467-9507.00122>
- Gilpin, A. T., Brown, M. M., & Pierucci, J. M. (2015). Relations between fantasy orientation and emotion regulation in preschool. *Early Education and Development*, 26(7), 920-932. <https://doi.org/10.1080/10409289.2015.1000716>
- Gong, S., Chai, X., Duan, T., Zhong, L., & Jiao, Y. (2013). Chinese teachers' emotion regulation goals and strategies. *Psychology*, 4(11), 870. <http://dx.doi.org/10.4236/psych.2013.411125>

- Goode, W. J., & Hatt, P. K. (1973). *Sosyal bilimlerde araştırma metodları* (R. Y. Keleş, Çev.). Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları. (Orijinali 1952 yılında basıldı)
- Gottman, J. M., Katz, L. F., & Hooven, C. (1996). Parental meta-emotion philosophy and the emotional life of families: Theoretical models and preliminary data. *Journal of Family Psychology*, 10(3), 243-268. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.10.3.243>
- Gouveia, M. J. R., Canavarro, M. C. C., & Moreira, H. T. (2019). Linking mothers' difficulties in emotion regulation to children/adolescents' emotional eating in pediatric obesity: The mediating role of mindful parenting and children/adolescents' depressive symptoms. *Mindfulness*, 10(5), 877-893. <https://doi.org/10.1007/s12671-018-1055-4>
- Göbel, A., Henning, A., Möller, C., & Aschersleben, G. (2016). The Relationship between emotion comprehension and internalizing and externalizing behavior in 7-to 10-year-old children. *Frontiers in Psychology*, 7(1917). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01917>
- Gökşen, E. (2019). *Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri ile mizaç özellikleri ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayın No. 563102) [Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Grabell, A. S., Olson, S. L., Miller, A. L., Kessler, D. A., Felt, B., Kaciroti, N., Wang, L., & Tardif, T. (2015). The impact of culture on physiological processes of emotion regulation: A comparison of US and Chinese preschoolers. *Developmental Science*, 18(3), 420-435. <https://doi.org/10.1111/desc.12227>
- Gratz, K. L., & Roemer, L. (2004). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the Difficulties in Emotion Regulation Scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26, 41-54. <https://doi.org/10.1023/B:JOBA.0000007455.08539.94>
- Graziano, P. A., Keane, S. P., & Calkins, S. D. (2010). Maternal behaviour and children's early emotion regulation skills differentially predict development of children's reactive control and later effortful control. *Infant and Child Development*, 19(4), 333-353. <https://doi.org/10.1002/icd.670>

- Graziano, P. A., Reavis, R. D., Keane, S. P., & Calkins, S. D. (2007). The role of emotion regulation in children's early academic success. *Journal of School Psychology, 45*(1), 3-19. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2006.09.002>
- Grecucci, A., & Sanfey, A. G. (2014). Emotion regulation and decision making. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp.140-153). The Guilford.
- Green, S., & Baker, B. (2011). Parents' emotion expression as a predictor of child's social competence: children with or without intellectual disability. *Journal of Intellectual Disability Research, 55*(3), 324-338. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2010.01363.x>
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology, 2*(3), 217-299. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271>
- Gross, J. J. (2014). Emotion regulation: Conceptual and empirical foundations. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 3-20). The Guilford.
- Gross, J. J., Richards, J. M., & John, O. P. (2006). Emotion regulation in everyday life. In D. K. Snyder, J. A. Simpson, & J. N. Hughes (Eds.), *Emotion regulation in couples and families: Pathways to dysfunction and health* (pp.13-35). American Psychological Association.
- Gunzenhauser, C., von Suchodoletz, A., & McClelland, M. M. (2017). Measuring cognitive reappraisal and expressive suppression in children: A parent-rating version of the emotion regulation questionnaire. *European Journal of Developmental Psychology, 14*(4), 489-497. <https://doi.org/10.1080/17405629.2016.1236018>
- Guryan, J., Hurst, E., & Kearney, M. (2008). Parental education and parental time with children. *Journal of Economic perspectives, 22*(3), 23-46. <https://doi.org/10.1257/jep.22.3.23>
- Gust, N. (2014). *Emotionsregulationsstrategien im vorschulalter: Wissen über emotionsregulationsstrategien und zusammenhänge zu kognition und sozialverhalten*. [Doctoral dissertation, Universität Bremen]. Universitätsbibliothek Bremen <https://media.suub.uni-bremen.de/bitstream/elib/762/1/00104094-1.pdf>

- Gutiérrez-Domènech, M. (2010). Parental employment and time with children in Spain. *Review of Economics of the Household*, 8(3), 371-391. <https://doi.org/10.1007/s11150-010-9096-z>
- Gülmez, B. (2019). *Duygu düzenleme güçlüğü, ruh sağlığı ve bedensel belirti bozuklukları ilişkisinde öz-şefkatin aracı etkisi* (Yayın No. 577808) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Güven, E. (2018). *Çocuklarda duygu düzenleme güçlüğü bağlamında sistematik bir model önerisi* (Yayın No. 490760) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Hagman, A. (2014). *Father-child play behaviors and child emotion regulation* (Publication No. 1584309) [Master's thesis, Utah State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Han, Z. R., & Shaffer, A. (2013). The relation of parental emotion dysregulation to children's psychopathology symptoms: The moderating role of child emotion dysregulation. *Child Psychiatry & Human Development*, 44(5), 591-601. <https://doi.org/10.1007/s10578-012-0353-7>
- Han, Z. R., Qian, J., Gao, M., & Dong, J. (2015). Emotion socialization mechanisms linking Chinese fathers', mothers', and children's emotion regulation: A moderated mediation model. *Journal of Child and Family Studies*, 24(12), 3570-3579. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0158-y>
- Harden, B. J., Morrison, C., & Clyman, R. B. (2014). Emotion labeling among young children in foster care. *Early Education and Development*, 25(8), 1180-1197. <https://doi.org/10.1080/10409289.2014.907694>
- Harden, B. J., Panlilio, C., Morrison, C., Duncan, A. D., Duchene, M., & Clyman, R. B. (2017). Emotion regulation of preschool children in foster care: The influence of maternal depression and parenting. *Journal of Child and Family Studies*, 26(4), 1124-1134. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0636-x>
- Harris, P. L., Donnelly, K., Guz, G. R., & Pitt-Watson, R. (1986). Children's understanding of the distinction between real and apparent emotion. *Child Development*, 57(4), 895-909. <https://doi.org/10.2307/1130366>

- Haslam, D., Poniman, C., Filus, A., Sumargi, A., & Boediman, L. (2020). Parenting style, child emotion regulation and behavioral problems: The moderating role of cultural values in Australia and Indonesia. *Marriage & Family Review*, 56(4), 320-342. <https://doi.org/10.1080/01494929.2020.1712573>
- Hay, D. F., Payne, A., & Chadwick, A. (2004). Peer relations in childhood. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45(1), 84-108. <https://doi.org/10.1046/j.0021-9630.2003.00308.x>
- Helmsen, J., Koglin, U., & Petermann, F. (2012). Emotion regulation and aggressive behavior in preschoolers: The mediating role of social information processing. *Child Psychiatry & Human Development*, 43(1), 87-101. <https://doi.org/10.1007/s10578-011-0252-3>
- Hendricks, S. E. (2012). *An examination of parent-child interactions and developmental pathways of emotion regulation* (Publication No. 3537532) [Doctoral dissertation, University of the Pacific]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Herndon, K. J., Bailey, C. S., Shewark, E. A., Denham, S. A., & Bassett, H. H. (2013). Preschoolers' emotion expression and regulation: Relations with school adjustment. *The Journal of Genetic Psychology*, 174(6), 642-663. <https://doi.org/10.1080/00221325.2012.759525>
- Hipson, W. E., Coplan, R. J., & Séguin, D. G. (2019). Active emotion regulation mediates links between shyness and social adjustment in preschool. *Social Development*, 28(4), 893-907. <https://doi.org/10.1111/sode.12372>
- Hoffmann, J., & Russ, S. (2012). Pretend play, creativity, and emotion regulation in children. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 6(2), 175-184. <https://doi.org/10.1037/a0026299>
- Holodynski, M., & Friedlmeier, W. (2006). *Development of emotions and emotion regulation*. Springer.
- Houlberg, B. J., Henry, C. S., & Morris, A. S. (2012). Family interactions, exposure to violence, and emotion regulation: Perceptions of children and early adolescents at-risk. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 61(2), 283-296. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2011.00699.x>

- Hu, X., Han, Z. R., Bai, L., & Gao, M. M. (2019). The mediating role of parenting stress in the relations between parental emotion regulation and parenting behaviors in chinese families of children with autism spectrum disorders: A dyadic analysis. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 49(10), 3983-3998. <https://doi.org/10.1007/s10803-019-04103-z>
- Hudson, A., & Jacques, S. (2014). Put on a happy face! Inhibitory control and socioemotional knowledge predict emotion regulation in 5-to 7-year-olds. *Journal of Experimental Child Psychology*, 123, 36-52. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2014.01.012>
- Hudson, J., & Pulla, V. (2013). Emotion regulation in children: Towards a resilience framework. In V. Pulla, A. Shatte, & S. Warren (Eds.), *Perspectives on Coping and Resilience* (pp. 100-121). Authorspress.
- Hyson, M. (2004). Supporting children's regulation of emotions. In M. Hyson (Ed.), *The emotional development of young children: Building an emotion-centered curriculum* (pp. 82-96). Teachers College.
- Inagaki, K., & Hatano, G. (1993). Young children's understanding of the mind-body distinction. *Child development*, 64(5), 1534-1549. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1993.tb02969.x>
- Işık Uslu, A. E. (2016). *Annelerin çocukların duygularına ilişkin inançları ve çocuğun duygu düzenleme becerileri ile annelerin çocuklarıyla duygu içerikli konuşmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 435811) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Izard, C. E., & Malatesta, C. Z. (1987). Perspectives on emotional development I: Differential emotions theory of early emotional development. In J. D. Osofsky (Ed.), *Wiley series on personality processes: Handbook of infant development* (pp. 494-554). John Wiley & Sons.
- Izard, C. E., Woodburn, E. M., Finlon, K. J., Krauthamer-Ewing, E. S., Grossman, S. R., & Seidenfeld, A. (2011). Emotion knowledge, emotion utilization, and emotion regulation. *Emotion Review*, 3(1), 44-52. <https://doi.org/10.1177/1754073910380972>

- İlgar, L., & Akbaba, G. (2017). Beş ve altı yaş çocuklarının duygu düzenlemelerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(9), 491-520. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/34356/381090>
- Janke, B. (2008). Emotionswissen und Sozialkompetenz von Kindern im Alter von drei bis zehn Jahren. *Empirische Pädagogik*, 22(2), 127-144. <https://www.fachportal-paedagogik.de/literatur/vollanzeige.html?Fid=841259#verfuegbarkeit>
- Johnstone, T., & Walker, H. (2014). The Neural Basis of Emotion Dysregulation. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 58-76). The Guilford.
- Kaiser, A. P., Hancock, T. B., Cai, X., Foster, E. M., & Hester, P. P. (2000). Parent-reported behavioral and language delays in boys and girls enrolled in Head Start classrooms. *Behavioral Disorders*, 26(1), 26-41. <https://doi.org/10.1177/019874290002600104>
- Kalpidou, M. D., Power, T. G., Cherry, K. E., & Gottfried, N. W. (2004). Regulation of emotion and behavior among 3-and 5-year-olds. *The Journal of General Psychology*, 131(2), 159-178. <https://doi.org/10.3200/GENP.131.2.159-180>
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel.
- Kao, K. (2018). *Emergent emotion regulation: Identifying early sociocontextual and physiological correlates in preschool children* (Publication No. 10787512) [Doctoral dissertation, Boston University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Kayhan Aktürk, Ş. (2015). *Okul öncesi dönem çocuklarında duygu düzenleme becerileri ile akran ilişkilerinin incelenmesi* (Yayın No. 428671) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kelly, L. R. (2017). *Predicting parent discipline from anxious parenting cognitions and emotion regulation* (Publication No. 10586246) [Doctoral dissertation, St. John's University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Kennedy, A. E. (2006). *Parent gender and child gender as factors in the socialization of emotion displays and emotion regulation in preschool children* (Publication No. 3222336) [Doctoral dissertation, University of Maryland]. ProQuest Dissertations & Theses Global.

- Kennedy, D. E., & Kramer, L. (2008). Improving emotion regulation and sibling relationship quality: The more fun with sisters and brothers program. *Family Relations*, 57(5), 567-578. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2008.00523.x>
- Keren, M., Feldman, R., Namdari-Weinbaum, I., Spitzer, S., & Tyano, S. (2005). Relations between parents' interactive style in dyadic and triadic play and toddlers' symbolic capacity. *American Journal of Orthopsychiatry*, 75(4), 599-607. <https://doi.org/10.1037/0002-9432.75.4.599>
- Kılıç, N. (2016). *Duygu düzenleme gücü, yeme stilleri ve mükemmeliyetçilik özelliklerinin yeme bozukluğu belirtileri ile ilişkisinin incelenmesi* (Yayın No. 546883) [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kidwell, S. L., & Barnett, D. (2007). Adaptive emotion regulation among low-income African American children. *Merrill-Palmer Quarterly* 53(2), 155-183. <https://www.jstor.org/stable/23096104>
- Kim, J. Y., Dah, H. S., & Kim, M. J. (2008). Problem behavior of preschool children: The influence of marital conflict and of children's temperament and emotion regulation. *Korean Journal of Child Studies*, 29(5), 133-150. <https://www.koreascience.or.kr/article/JAKO200828066506542.pdf>
- Kim, J., & Cicchetti, D. (2010). Longitudinal pathways linking child maltreatment, emotion regulation, peer relations, and psychopathology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 51(6), 706-716. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2009.02202.x>
- Kim, P., & Bianco, H. (2014). How motherhood and poverty change the brain. *Zero to Three*, 34(4), 29-36. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1125795>
- Kochanska, G., Barry, R. A., Stellern, S. A., & O'bleness, J. J. (2009). Early attachment organization moderates the parent-child mutually coercive pathway to children's antisocial conduct. *Child Development*, 80(4), 1288-1300. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2009.01332.x>
- Kopp, C. B. (2002). Commentary: The codevelopments of attention and emotion regulation. *Infancy*, 3(2), 199-208. https://doi.org/10.1207/S15327078IN0302_5

- Köse, Z. (2019). *Ebeveynlerin duygu sosyalleştirme becerileri ile okul öncesi çocukların duygu düzenleme ve sosyal yetkinlik becerileri arasındaki ilişki* (Yayın No. 603397) [Yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kramer, L. (2014). Learning emotional understanding and emotion regulation through sibling interaction. *Early Education and Development*, 25(2), 160-184. <https://doi.org/10.1080/10409289.2014.838824>
- Krauthamer Ewing, E. S. (2008). *Relationships between mothers' understanding of emotion utilization, emotion regulation, and parenting practices* (Publication No. 1457103) [Master's thesis, University of Delaware]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Kuebli, J., Butler, S., & Fivush, R. (1995). Mother-child talk about past emotions: Relations of maternal language and child gender over time. *Cognition & Emotion*, 9(2-3), 265-283. <https://doi.org/10.1080/02699939508409011>
- Kurt, F. K. (2015). *Anasınıfına devam eden 60-72 aylık çocukların duygusal beceri düzeylerinin ve problem davranışlarının incelenmesi* (Yayın No. 437089) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Landis, J. R., & Koch, G. G (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33, 159-74. <https://www.jstor.org/stable/2529310>
- Laurent, G., Hecht, H. K., Ensink, K., & Borelli, J. L. (2020). Emotional understanding, aggression, and social functioning among preschoolers. *American Journal of Orthopsychiatry*, 90(1), 9-21. <https://doi.org/10.1037/ort0000377>
- Lee, H. R., & Choi, B. G. (2005). The relation between preschoolers' individual and parents' characteristics and preschoolers' emotional understanding and regulation. *Journal of the Korean Home Economics Association*, 43(5), 1-14. <http://www.koreascience.or.kr/article/JAKO200502637236860.page>
- Lee, K. N., & Boo, Y. S. (2013). Effects of young children's temperament, emotion regulation and teacher-child relationship on prosocial behavior. *Korean Journal of Childcare and Education*, 9(4), 31-53. <https://doi.org/10.14698/jkcce.2013.9.4.031>
- Lewis, M. (2000). Self-conscious emotions: Embarrassment, pride, shame, and guilt. In M. Lewis & J. Haviland-Jones (Eds.), *Handbook of emotions* (pp. 563-573). The Guilford.

- Lewis, J., Binion, G., Rogers, M., & Zalewski, M. (2020). The Associations of maternal emotion dysregulation and early child dissociative behaviors. *Journal of Trauma & Dissociation*, 21(2), 203-216. <https://doi.org/10.1080/15299732.2019.1678211>
- Lillard, A. S., Lerner, M. D., Hopkins, E. J., Dore, R. A., Smith, E. D., & Palmquist, C. M. (2013). The impact of pretend play on children's development: A review of the evidence. *Psychology Bulletin*, 139(1), 1-34. <https://doi.org/10.1037/a0029321>
- Lim, H. S., & Park, S. Y. (2002). Child's sex, temperament, mother's emotion regulation and parenting as related to child's emotion regulation. *Korean Journal of Child Studies*, 23(1), 37-54. <http://childstudies.org/upload/pdf/31200735.pdf>
- Liman, B. (2020). Cinsiyet ve anne-baba eğitim düzeyinin 66-77 aylık okul öncesi çocukların duyguları tanıma ve duygu düzenleme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(1), 209-222. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsadergisi/issue/53617/554853>
- Lincoln, C. R., Russell, B. S., Donohue, E. B., & Racine, L. E. (2017). Mother-child interactions and preschoolers' emotion regulation outcomes: Nurturing autonomous emotion regulation. *Journal of Child and Family Studies*, 26(2), 559-573. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0561-z>
- Linehan, M. M., Bohus, M., & Lynch, T. R. (2007). Dialectical behavior therapy for pervasive emotion dysregulation: Theoretical and practical underpinnings. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 581-605). The Guilford.
- Liu, Y., Prati, L. M., Perrewé, P. L., & Brymer, R. A. (2010). Individual differences in emotion regulation, emotional experiences at work, and work-related outcomes: A two-study investigation. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(6), 1515-1538. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2010.00627.x>
- Lowe, J. R., Fuller, J. F., Do, B. T., Vohr, B. R., Das, A., Hintz, S. R., Watterberg, K. L., Higgins, R. D., Eunice Kennedy Shriver National Institute of Child Health, & Human Development Neonatal Research Network (2019). Behavioral problems are associated with cognitive and language scores in toddlers born extremely preterm. *Early Human Development*, 128, 48-54. <https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2018.11.007>

- Lutz, C. (1988). *Unnatural emotions: Everyday sentiments on a Micronesian atoll and their challenge to Western theory*. Chicago: University of Chicago Press.
- Macklem, G. L. (2008). *Practitioner's guide to emotion regulation in school-aged children*. Springer.
- Maliken, A. C., & Fainsilber Katz, L. (2013). Exploring the impact of parent psychopathology and emotion regulation on evidence-based parenting interventions: A transdiagnostic approach to improving treatment effectiveness. *Clinical Child and Family Psychological Review*, 16, 173-186. <https://doi.org/10.1007/s10567-013-0132-4>
- Martin, R. M., & Green, J. A. (2005). The use of emotion explanations by mothers: Relation to preschoolers' gender and understanding of emotions. *Social Development*, 14(2), 229-249. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2005.00300.x>
- Martins, E. C., Osório, A., Veríssimo, M., & Martins, C. (2016). Emotion understanding in preschool children: The role of executive functions. *International Journal of Behavioral Development*, 40(1), 1-10. <https://doi.org/10.1177/0165025414556096>
- Mathis, E., & Bierman, K. (2012, March 8-10). *Child emotion regulation and attentional control in pre-kindergarten: Associations with parental stress, parenting practices, and parent-child interaction quality* [Conference presentation abstract]. Society for Research on Educational Effectiveness, Washington, D.C., United States. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED530409.pdf>
- Maughan, A., Cicchetti, D., Toth, S. L., & Rogosch, F. A. (2007). Early-occurring maternal depression and maternal negativity in predicting young children's emotion regulation and socioemotional difficulties. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 35(5), 685-703. <https://doi.org/10.1007/s10802-007-9129-0>
- McDowell, D. J., O'Neil, R., & Parke, R. D. (2000). Display rule application in a disappointing situation and children's emotional reactivity: Relations with social competence. *Merrill-Palmer Quarterly*, 46(2), 306-324. <https://www.jstor.org/stable/23093718>
- Measelle, J. R., Ablow, J. C., Cowan, P. A., & Cowan, C. P. (1998). Assessing young children's views of their academic, social, and emotional lives: An evaluation of the

- self-perception scales of the Berkeley Puppet Interview. *Child Development*, 69(6), 1556-1576. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1998.tb06177.x>
- Mehmetoğlu Yontar, B. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin bireysel değerleri ile okul öncesi çocuklarının duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 615351) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Okan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Metin, İ. (2010). *The effects of dispositional anger, effortful control and maternal responsiveness on Turkish preschoolers' emotion regulation* (Yayın No. 264856) [Yüksek lisans tezi, Koç Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Meybodi, F. A., Mohammadkhani, P., Pourshahbaz, A., Dolatshahi, B., Mousavi, M. E., & Heydari, H. (2018). Psychometric properties of the Persian version of the Emotion Regulation Checklist. *World Family Medicine Journal: Incorporating the Middle East Journal of Family Medicine*, 99(5832), 1-6. <https://platform.almanhal.com/Files/Articles/117369>
- Meyer, S. C. (2008). The socialization of young children's emotion regulation strategies: parental emotion representations, expressivity, and communication style (Publication No. 3317952) [Doctoral dissertation, University of California Davis]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Michl, L. C., Handley, E. D., Rogosch, F., Cicchetti, D., & Toth, S. L. (2015). Self-criticism as a mechanism linking childhood maltreatment and maternal efficacy beliefs in low-income mothers with and without depression. *Child Maltreatment*, 20(4), 291-300. <https://doi.org/10.1177/1077559515602095>
- Mihic, J., & Novak, M. (2018). Importance of child emotion regulation for prevention of internalized and externalized problems. *Journal of Early Childhood Education Research*, 7(2), 235-254. <https://bib.irb.hr/datoteka/1020511.Mihic-Novak-issue7-2.pdf>
- Mintern, B. E. (2013). *Effects of environmental, maternal, and child factors on preschoolers' emotion regulation during a frustrating task* (Publication No. 3585609) [Doctoral dissertation, The Pennsylvania State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.

- Mirabile, S. P. (2010). *Emotion socialization, emotional competence, and social competence and maladjustment in early childhood* (Publication No. 3414793) [Doctoral dissertation, University of New Orleans]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Mirabile, S. P. (2014). Parents' inconsistent emotion socialization and children's socioemotional adjustment. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 35(5), 392-400. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.06.003>
- Mistry, R. S., Vandewater, E. A., Huston, A. C. & McLoyd, V. C. (2002). Economic well-being and children's social adjustment: The role of family process in an ethnically diverse low-income sample. *Child Development*, 73, 935-951. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00448>
- Molina, P., Sala, M. N., Zappulla, C., Bonfigliuoli, C., Cavioni, V., Zanetti, M. A., Baiocco, R., Laghi, F., Pallini, S., De Stasio, S., Raccanello, D., & Cicchetti, D. (2014). The Emotion Regulation Checklist-Italian translation. Validation of parent and teacher versions. *European Journal of Developmental Psychology*, 11(5), 624-634. <https://doi.org/10.1080/17405629.2014.898581>
- Morales, M., & Bridges, L. J. (1996). Associations between nonparental care experience and preschooler's emotion regulation in the presence of the mother. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 17(4), 577-596. [https://doi.org/10.1016/S0193-3973\(96\)90017-9](https://doi.org/10.1016/S0193-3973(96)90017-9)
- Morales, M., Mundy, P., Crowson, M., Neal, A. R., & Delgado, C. (2005). Individual differences in infant attention skills, joint attention, and emotion regulation behaviour. *International Journal of Behavioral Development*, 29(3), 259-263. <https://doi.org/10.1080/01650250444000432>
- Morelen, D., Shaffer, A., & Suveg, C. (2014). Maternal emotion regulation: Links to emotion parenting and child emotion regulation. *Journal of Family Issues*, 37(13), 1891-1916. <https://doi.org/10.1177/0192513X14546720>
- Morgan, J. K., Izard, C. E., & King, K. A. (2009). Construct validity of the Emotion Matching Task: Preliminary evidence for convergent and criterion validity of a new emotion knowledge measure for young children. *Social Development*, 19(1), 52-70. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2008.00529.x>

- Morris, A. S., Criss, M. M., Silk, J. S., & Houlberg, B. J. (2017). The impact of parenting on emotion regulation during childhood and adolescence. *Child Development Perspectives*, 11(4), 233-238. <https://doi.org/10.1111/cdep.12238>
- Morris, A. S., Cui, L., & Steinberg, L. (2013). Parenting research and themes: What we have learned and where to go next. In R. E. Larzelere, A. S. Morris, & A. W. Harrist (Eds.), *Authoritative parenting: Synthesizing nurturance and discipline for optimal child development* (pp. 35-58). Washington, DC: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/13948-003>
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S., & Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development*, 16(2), 361-388. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00389.x>
- Morris, A. S., Steinberg, L., Sessa, F. M., Avenevoli, S., Silk, J. S., & Essex, M. J. (2002). Measuring children's perceptions of psycho-logical control: Developmental and conceptual considerations. In B. K. Barber (Ed.), *Intrusive parenting: How psychological control affects children and adolescents* (pp. 125-159). Washington, DC: American Psychological Association Press.
- Nader-Grosbois, N., & Mazzone, S. (2015). Validation of the French version of the Emotion Regulation Checklist (ERC-vf). *European Review of Applied Psychology*, 65(1), 29-41. <https://doi.org/10.1016/j.erap.2014.10.002>
- Nakamichi, K. (2017). Differences in young children's peer preference by inhibitory control and emotion regulation. *Psychological Reports*, 120(5), 805-823. <https://doi.org/10.1177/0033294117709260>
- Nashiro, K., Sakaki, M., & Mather, M. (2012). Age differences in brain activity during emotion processing: Reflections of age-related decline or increased emotion regulation. *Gerontology*, 58(2), 156-163. <https://doi.org/10.1159/000328465>
- Nolen-Hoeksema, S., & Aldao, A. (2011). Gender and age differences in emotion regulation strategies and their relationship to depressive symptoms. *Personality and Individual Differences*, 51(6), 704-708. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.06.012>

- O'Boyle, M. M. (2017). *Young children's emotion vocabulary and the potential influence on emotion regulation ability* (Publication No. 10214060) [Doctoral dissertation, University of Massachusetts Boston]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Omrak, C. (2019). *Okul öncesi dönem çocuklarının bağlanma örüntüleri ve duygu düzenleme becerilerinin teknoloji kullanımıyla ilişkisi* (Yayın No. 545604) [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Onat, O., & Otrar, M. (2010). Bilişsel duygu düzenleme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 31, 123-143. <http://dspace.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/961/853-1654-1-SM.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Onchwari, G., & Keengwe, J. (2011). Examining the relationship of children's behavior to emotion regulation ability. *Early Childhood Education Journal*, 39(4), 279. <https://doi.org/10.1007/s10643-011-0466-9>
- Orchinik, L. J. (2015). *Emotion regulation in preschool-aged children with very low birth weight: Outcomes relative to normal birth weight children and associations of child characteristics and maternal behavior* [Doctoral dissertation, Case Western Reserve University]. Electronic Thesis or Dissertation Center. <https://etd.ohiolink.edu/>
- Orgeta, V. (2009). Specificity of age differences in emotion regulation. *Aging and Mental Health*, 13(6), 818-826. <https://doi.org/10.1080/13607860902989661>
- Oseland, S. W. (2019). *The Emotion Regulation Checklist-Factor form invariance and acquiescence in Norway* [Master's thesis, Norwegian University of Science and Technology]. NTNU Open. <http://hdl.handle.net/11250/2630057>
- Özdemir, R. (2019). *3-6 yaş arası çocukların duygu düzenlemesi, anksiyete düzeyleri ve tercih ettikleri oyun davranışlarının incelenmesi* (Yayın No. 601582) [Yüksek lisans tezi, Çağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özen Uyar, R., Yılmaz Genç, M. M., & Aktaş Arnas, Y. (2018). Emotion Regulation and Emotion Understanding in Preschoolers as a Predictor of the Maternal Socialization of Emotion. *Eğitim ve Bilim*, 43(195), 1-17. <https://doi.org/10.15390/EB.2018.7629>
- Özkan, S. (2019). *Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri ile ebeveynlerinin sosyal sorun çözme ve çocuklarının olumsuz duygularıyla başetme*

- becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 589448) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Öztemür, G. (2018). *Relationships between executive functioning, private speech, and emotion regulation in preschoolers* (Yayın No. 548158) [Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Öztürk, A. (2011). *Okul öncesi dönemde sosyal yeterlik ve ebeveyn-çocuk sistemi* (Yayın No. 288297) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Pallini, S., Baiocco, R., Baumgartner, E., Bellucci, M. T., & Laghi, F. (2017). Attachment in childcare centers: Is it related to toddlers' emotion regulation and attentive behavior? *Child Indicators Research*, 10(1), 205-220. <https://doi.org/10.1007/s12187-016-9371-5>
- Pan, M. M., & Su Y., (2007). The Relation between young children's emotion competence and peer acceptance. *Psychological Development and Education*, 2, 6-13. http://en.cnki.com.cn/Article_en/CJFDTotat-XLFZ200702001.htm
- Panfile, T. M., & Laible, D. J. (2012). Attachment security and child's empathy: The mediating role of emotion regulation. *Merrill-Palmer Quarterly*, 58(1), 1-21. <https://www.jstor.org/stable/23098060>
- Parker, J. G., & Gottman, J. M. (1989). Social and emotional development in a relational context: Friendship interaction from early childhood to adolescence. In T. J. Berndt, & G.W. Ladd (Eds.), *Peer relationships in child development* (pp. 95-131). New York: Wiley.
- Pat-Horenczyk, R., Cohen, S., Ziv, Y., Achituv, M., Asulin-Peretz, L., Blanchard, T. R., Schiff, M., & Brom, D. (2015). Emotion regulation in mothers and young children faced with trauma. *Infant Mental Health Journal*, 36(3), 337-348. <https://dx.doi.org/10.1002/imhj.21515>
- Pereira, A. I., Barros, L., Roberto, M. S., & Marques, T. (2017). Development of the Parent Emotion Regulation Scale (PERS): Factor structure and psychometric qualities. *Journal of Child and Family Studies*, 26(12), 3327-3338. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0847-9>

- Phillips, L. H., Henry, J. D., Hosie, J. A., & Milne, A. B. (2006). Age, anger regulation and well-being. *Aging and Mental Health*, 10(3), 250-256. <https://doi.org/10.1080/13607860500310385>
- Pons, F., Harris, P. L., & de Rosnay, M. (2004). Emotion comprehension between 3 and 11 years: Developmental periods and hierarchical organization. *European Journal of Developmental Psychology*, 1(2), 127-152. <https://doi.org/10.1080/17405620344000022>
- Pons, F., Lawson, J., Harris, P. L., & De Rosnay, M. (2003). Individual differences in children's emotion understanding: Effects of age and language. *Scandinavian Journal of Psychology*, 44(4), 347-353. <https://doi.org/10.1111/1467-9450.00354>
- Powers, A., Stevens, J. S., O'Banion, D., Stenson, A. F., Kaslow, N., Jovanovic, T., & Bradley, B. (2020). Intergenerational transmission of risk for PTSD symptoms in African American children: The roles of maternal and child emotion dysregulation. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1037/tra0000543>
- Premo, J. E., & Kiel, E. J. (2014). The effect of toddler emotion regulation on maternal emotion socialization: Moderation by toddler gender. *Emotion*, 14(4), 782-793. <https://doi.org/10.1037/a0036684>
- Prout, T. A., Malone, A., Rice, T., & Hoffman, L. (2019). Resilience, defense mechanisms, and implicit emotion regulation in psychodynamic child psychotherapy. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 49(4), 235-244. <https://doi.org/10.1007/s10879-019-09423-w>
- Punch, S. (2002). Research with children: the same or different from research with adults?. *Childhood*, 9(3), 321-341. <https://doi.org/10.1177/0907568202009003005>
- Raveau, H. A. (2018). *Parental PTSD, emotion regulation, and behavior problems in toddlerhood: Unique associations among families in urban poverty* (Publication No. 10255289) [Doctoral dissertation, Wayne State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Raver, C. C., Garner, P. W., & Smith-Donald, R. (2007). The roles of emotion regulation and emotion knowledge for children's academic readiness: Are the links causal? In R.

- C. Pianta, M. J. Cox, & K. L. Snow (Eds.), *School readiness and the transition to kindergarten in the era of accountability* (pp. 121-147). Paul H. Brookes Publishing.
- Reinhardt, L. (2019). The contributions of parent emotion socialization, child gender, and stress to children's emotion regulation (Publication No. 13866060) [Master's thesis, Mills College]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Reis, A. H., Oliveira, S. E. S. D., Bandeira, D. R., Andrade, N. C., Abreu, N., & Sperb, T. M. (2016). Emotion Regulation Checklist (ERC): Preliminary studies of cross-cultural adaptation and validation for use in Brazil. *Temas Em Psicologia*, 24(1), 97-116. <https://doi.org/10.9788/TP2016.1-07>
- Ren, Y., Wyver, S., Rattanasone, N. X., & Demuth, K. (2016). Social competence and language skills in mandarin–english bilingual preschoolers: The moderation effect of emotion regulation. *Early Education and Development*, 27(3), 303-317. <https://doi.org/10.1080/10409289.2015.1066639>
- Repetti, R. L., Robles, T. F., & Reynolds, B. (2011). Allostatic processes in the family. *Development and Psychopathology*, 23(3), 921-938. <https://doi.org/10.1017/s095457941100040x>
- Repetti, R. L., Taylor, S. E., & Seeman, T. E. (2002). Risky families: Family social environments and the mental and physical health of offspring. *Psychological Bulletin*, 128(2), 330-366. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.128.2.330>
- Ribeiro, L. A., & Zachrisson, H. D. (2019). Peer effects on aggressive behavior in Norwegian child care centers. *Child Development*, 90(3), 876-893. <https://doi.org/10.1111/cdev.12953>
- Ridgeway, D., & Waters, E. (1987). Induced mood and preschoolers' behavior: Isolating the effects of hedonic tone and degree of arousal. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 620-625. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.620>
- Roazzi, A., Dias, M. G. B. B., Minervino, C. M. M., Roazzi, M., & Pons, F. (2008). Compreensão das emoções em crianças: Estudo transcultural sobre a validação do Teste de Compreensão da Emoção TEC (Test of Emotion Comprehension). In A. P. Noronha, C. Machado, L. Almeida, M. Gonçalves, S. Martins, & V. Ramalho (Eds.), *Actas da XIII Conferência Internacional de Avaliação Psicológica: Forma e Contextos* (pp.

https://www.researchgate.net/profile/Antonio_Roazzi/publication/258859593_Roazzi_A_Dias_M_G_B_B_Minervino_C_M_M_Roazzi_M_Pons_F_2008_Compreensao_das_emocoes_em_crianças_Estudo_transcultural_sobre_a_validacao_do_Teste_de_Compreensao_da_Emocao_TEC_Test_of_Emotion_Comprehensio/links/00b7d529480c0d8614000000.pdf

- Robinson, J., Little, C., & Biringen, Z. (1993). Emotional communication in mother-toddler relationships: Evidence for early gender differentiation. *Merrill-Palmer Quarterly*, 39(4), 496-517. <https://www.jstor.org/stable/23087246>
- Robinson, L. R., Morris, A. S., Heller, S. S., Scheeringa, M. S., Boris, N. W., & Smyke, A. T. (2009). Relations between emotion regulation, parenting, and psychopathology in young maltreated children in out of home care. *Journal of Child and Family Studies*, 18, 421-434. <https://doi.org/10.1007/s10826-008-9246-6>
- Rocha, A., Roazzi, A., Silva, A., Candeias, A. A., Minervino, C., Roazzi, M., & Pons, F. (2013). Test of Emotional Comprehension: Exploring the underlying structure through Confirmatory Factor Analysis and Similarity Structure Analysis. In A. Roazzi, B. C. de Souza, & W. Bilsky (Eds.), *Searching for structure in complex social, cultural and psychological phenomena* (pp. 74-95). FTA. <http://hdl.handle.net/10174/10838>
- Roque, L., & Veríssimo, M. (2011). Emotional context, maternal behavior and emotion regulation. *Infant Behavior and Development*, 34(4), 617-626. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2011.06.002>
- Rosnay, M. D., & Harris, P. L. (2002). Individual differences in children's understanding of emotion: The roles of attachment and language. *Attachment & Human Development*, 4(1), 39-54. <https://doi.org/10.1080/14616730210123139>
- Rubin, K. H., Coplan, R. J., Fox, N. A., & Calkins, S. D. (1995). Emotionality, emotion regulation, and preschoolers' social adaptation. *Development and Psychopathology*, 7(1), 49-62. <https://doi.org/10.1017/S0954579400006337>
- Rugancı, R. N., & Gençöz, T. (2010). Psychometric properties of a Turkish version of The Difficulties in Emotion Regulation Scale. *Journal Of Clinical Psychology*, 66(4), 442-455. <https://doi.org/10.1002/jclp.20665>

- Rutherford, H. J., Wallace, N. S., Laurent, H. K., & Mayes, L. C. (2015). Emotion regulation in parenthood. *Developmental Review*, 36, 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2014.12.008>
- Rydell, A. M., Berlin, L., & Bohlin, G. (2003). Emotionality, emotion regulation, and adaptation among 5-to 8-year-old children. *Emotion*, 3(1), 30-47. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.3.1.30>
- Saarni, C. (1989). Children's understanding of strategic control of emotional expression in social transactions. In C. Saarni & P. L. Harris (Eds.), *Cambridge studies in social and emotional development: Children's understanding of emotion* (pp. 181-208). Cambridge University Press.
- Saarni, C. (1999). *The development of emotional competence*. The Guilford.
- Sala, M. N., Pons, F., & Molina, P. (2014). Emotion regulation strategies in preschool children. *British Journal of Developmental Psychology*, 32(4), 440-453. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12055>
- Salmon, C., Cuthbertson, A. M., & Figueredo, A. J. (2016). The relationship between birth order and prosociality: An evolutionary perspective. *Personality and Individual Differences*, 96, 18-22. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.066>
- Saraiya, T., & Walsh, K. (2015). A review of laboratory-based emotion regulation tasks. In M. L. Bryant (Ed.), *Handbook on emotion regulation* (pp. 1-35). Nova.
- Sarıot Ertürk, Ö. (2019). *Olumlu ebeveynlik programı: Okul öncesi çocuklarda problem davranışlara etkisi ve kendini düzenleme becerisinin aracı rolü* (Yayın No. 564915) [Doktora tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Sarıtaş, D., & Gençöz, T. (2011). Ergenlerin duygu düzenleme güçlüklerinin, annelerinin duygu düzenleme güçlükleri ve çocuk yetiştirme davranışları ile ilişkisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 18(2), 117-126. http://cms.galenos.com.tr/Uploads/Article_27657/cogepderg-18-117.pdf
- Schaan, L., Schulz, A., Nuraydin, S., Bergert, C., Hilger, A., Rach, H., & Hechler, T. (2019). Interoceptive accuracy, emotion recognition, and emotion regulation in preschool children. *International Journal of Psychophysiology*, 138, 47-56. <https://doi.org/10.1016/j.ijpsycho.2019.02.001>

- Scheibe, S., & Zacher, H. (2013). A lifespan perspective on emotion regulation, stress, and well-being in the workplace. In P. L. Perrewé, C. C. Rosen, & J. R. B. Halbesleben (Eds.), *The role of emotion and emotion regulation in job stress and well being (Research in occupational stress and well-being: Vol. 11)* (pp. 163-193). Emerald Group Publishing. [https://doi.org/10.1108/S1479-3555\(2013\)0000011010](https://doi.org/10.1108/S1479-3555(2013)0000011010)
- Schipper, M., & Petermann, F. (2013). Relating empathy and emotion regulation: Do deficits in empathy trigger emotion dysregulation? *Social neuroscience*, 8(1), 101-107. <https://doi.org/10.1080/17470919.2012.761650>
- Schmitt, S.A., McClelland, M.M., Tominey, S.L., Acock, A.C. (2015) Strengthening school readiness for Head Start children: Evaluation of a self-regulation intervention. *Early Childhood Research Quarterly*, 30, 20-31. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2014.08.001>
- Seçer, Z. (2017). Sosyal olarak yetkin okul öncesi çocukların duygu düzenlemeleri ile annelerinin duygu sosyalleştirme davranışları arasındaki ilişkiler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1435-1452. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/30766/332488>
- Shanker, S. (2016). *Self-Reg: How to help your child (and you) break the stress cycle and successfully engage with life*. Penguin.
- Sheppes, G., Suri, G., & Gross, J. J. (2015). Emotion regulation and psychopathology. *Annual Review of Clinical Psychology*, 11, 379-405. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032814-112739>
- Shewark, E. A., & Bandon, A. Y. (2015). Mothers' and fathers' emotion socialization and children's emotion regulation: A within-family model. *Social Development*, 24(2), 266-284. <https://doi.org/10.1111/sode.12095>
- Shields, A., & Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation among school-age children: The development and validation of a new criterion Q-sort scale. *Developmental Psychology*, 33(6), 906-916. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.33.6.906>
- Shipman, K. L., & Zeman, J. (2001). Socialization of children's emotion regulation in mother-child dyads: A developmental psychopathology perspective. *Development and Psychopathology*, 13(2), 317-336. <https://doi.org/10.1017/S0954579401002073>

- Shipman, K. L., Schneider, R., Fitzgerald, M. M., Sims, C., Swisher, L., & Edwards, A. (2007). Maternal emotion socialization in maltreating and non-maltreating families: Implications for children's emotion regulation. *Social Development*, 16(2), 268-285. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00384.x>
- Shortt, J. W., Eddy, J. M., Sheeber, L., & Davis, B. (2014). Project home: A pilot evaluation of an emotion-focused intervention for mothers reuniting with children after prison. *Psychological Services*, 11(1), 1-9. <https://doi.org/10.1037/a0034323>
- Silk, J. S., Shaw, D. S., Skuban, E. M., Oland, A. A., & Kovacs, M. (2006). Emotion regulation strategies in offspring of childhood-onset depressed mothers. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47(1), 69-78. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2005.01440.x>
- Sille, A. (2016). *Annenin duygusal sosyalizasyonu ile 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerisi arasındaki ilişki* (Yayın No. 470177) [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Slot, P. L., Mulder, H., Verhagen, J., & Leseman, P. P. (2017). Preschoolers' cognitive and emotional self-regulation in pretend play: Relations with executive functions and quality of play. *Infant and Child Development*, 26(e2038), 1-21. <https://doi.org/10.1002/icd.2038>
- Smrtnik Vitulić, H., & Prosen, S. (2016). Coping and emotion regulation strategies in adulthood: Specificities regarding age, gender and level of education. *Društvena Istraživanja*, 25(1), 43-62. <https://doi.org/10.5559/di.25.1.03>
- Song, J. H., & Trommsdorff, G. (2016). Linking maternal emotion socialization to boys' and girls' emotion regulation in Korea. *Child Studies in Asia-Pacific Contexts*, 6(2), 47-57. <https://dx.doi.org/10.5723/csac.2016.6.2.047>
- Spritz, B. L., Sandberg, E. H., Maher, E. & Zajdel, R. T. (2010) Models of emotion skills and social competence in the head start classroom. *Early Education and Development*, 21(4), 495-516. <https://doi.org/10.1080/10409280902895097>
- Sroufe, L. A. (1997). *Emotional development: The organization of emotional life in the early years*. Cambridge University Press.

- Stifter, C., & Augustine, M. (2019). Emotion regulation. In V. LoBue, K. Pérez-Edgar, & K. A. Buss (Eds.), *Handbook of Emotional Development* (pp. 405-430). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-17332-6_16
- Suh, B. L., & Kang, M. J. (2020). Maternal reactions to preschoolers' negative emotions and aggression: gender difference in mediation of emotion regulation. *Journal of Child and Family Studies*, 29(1), 144-154. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01649-5>
- Sullivan, M. W., Bennett, D. S., Carpenter, K., & Lewis, M. (2008). Emotion knowledge in young neglected children. *Child Maltreatment*, 13(3), 301-306. <https://doi.org/10.1177/1077559507313725>
- Supplee, L. H., Shaw, D. S., Hailstones, K., & Hartman, K. (2004). Family and child influences on early academic and emotion regulatory behaviors. *Journal of School Psychology*, 42(3), 221-242. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2004.02.001>
- Supplee, L. H., Skuban, E. M., Trentacosta, C. J., Shaw, D. S., & Stoltz, E. (2011). Preschool boys' development of emotional self-regulation strategies in a sample at risk for behavior problems. *The Journal of Genetic Psychology*, 172(2), 95-120. <https://doi.org/10.1080/00221325.2010.510545>
- Suveg, C., & Zeman, J. (2004). Emotion regulation in children with anxiety disorders. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 33(4), 750-759. https://doi.org/10.1207/s15374424jccp3304_10
- Suveg, C., Shaffer, A., Morelen, D., & Thomassin, K. (2011). Links between maternal and child psychopathology symptoms: Mediation through child emotion regulation and moderation through maternal behavior. *Child Psychiatry & Human Development*, 42(5), 507-520. <https://dx.doi.org/10.1007/s10578-011-0223-8>
- Sümer, C. (2018). *Relationships between preschoolers' screen-based media use and self-regulation abilities* (Yayın No. 524572) [Yüksek lisans tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, G. (2015). *Okul öncesi çocukların yürütücü işlevlerinin ve duygu düzenleme becerilerinin bağlanma örüntüleri açısından incelenmesi* (Yayın No. 422523) [Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Şahin, K. (2019). *Okul öncesi dönem çocukların duygu düzenleme becerileri ile davranış sorunları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 561803) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ştefan, C. A., & Avram, J. (2017). Investigating direct and indirect effects of attachment on internalizing and externalizing problems through emotion regulation in a cross-sectional study. *Journal of Child and Family Studies*, 26(8), 2311-2323. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0723-7>
- Tan, L., & Smith, C. L. (2019). Intergenerational transmission of maternal emotion regulation to child emotion regulation: Moderated mediation of maternal positive and negative emotions. *Emotion*, 19(7), 1284-1291. <https://doi.org/10.1037/emo0000523>
- Tanyel, N. E. (2009). Emotional regulation: Developing toddlers' social competence. *Dimensions of Early Childhood*, 37(2), 10-14. <http://docplayer.net/21720788-Emotional-regulation-developing-toddlers-social-competence.html>
- Temiz, G. (2014). *Anne çocuk iletişim becerileri eğitiminin çocukların duyguları tanıma ve ifade etme becerilerine etkisi* (Yayın No. 377779) [Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Thomas, J. C., Letourneau, N., Campbell, T. S., Tomfohr-Madsen, L., Giesbrecht, G. F., & APrON Study Team. (2017). Developmental origins of infant emotion regulation: Mediation by temperamental negativity and moderation by maternal sensitivity. *Developmental Psychology*, 53(4), 611-628. <https://doi.org/10.1037/dev0000279>
- Thompson, R. A. (1990). Emotion and self-regulation. In R. A. Thompson (Ed.), *Socioemotional development*. Nebraska Symposium on Motivation (36, pp. 367-467). Lincoln: University of Nebraska Press. <https://www.researchgate.net/publication/282119000>
- Thompson, R. A. (1994). Emotion regulation: A theme in search of definition. *Monographs of The Society for Research in Child Development*, 59(2/3), 25-52. <https://www.jstor.org/stable/1166137>
- Thompson, R. A. (2014). Socialization of emotion and emotion regulation in the family. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 173-187). The Guilford.

- Thompson, R. A., & Goodvin, R. (2007). Taming the tempest in the teapot emotion regulation in toddlers. In C. A. Brownell & C. B. Kopp (Eds.), *Socioemotional Development in the Toddler Years: Transitions and transformations* (pp. 320-341). The Guilford.
- Thompson, R. A., & Lagattuta, K. (2006). Feeling and understanding: Early emotional development. In K. McCartney & D. Phillips (Eds.), *The Blackwell handbook of early childhood development* (pp. 317-337). Blackwell.
- Thompson, R. A., & Meyer, S. (2007). The socialization of emotion regulation in the family. In J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 249-268). The Guilford.
- Trevarthen, C. (2009). The functions of emotion in infancy: The regulation and communication of rhythm, sympathy, and meaning in human development. In D. E. Fosh, D. J. Siegel, & M. F. Solomon (Eds.), *The healing power of emotion: Affective neuroscience, development & clinical practice* (pp. 55-85). WW Norton & Company.
- Tronick, E. Z. (2003). "Of course all relationships are unique": How co-creative processes generate unique mother-infant and patient-therapist relationships and change other relationships. *Psychoanalytic Inquiry*, 23(3), 473-491. <https://doi.org/10.1080/07351692309349044>
- Tronick, E., & Reck, C. (2009). Infants of depressed mothers. *Harvard Review of Psychiatry*, 17(2), 147-156. <https://doi.org/10.1080/10673220902899714>
- Tominey, S. L., Olsen, S. G., McClelland, M. M. (2015). Supporting the development of emotion regulation in young children: The important role of the parent-child attachment relationship. *International Journal of Birth and Parent Education (IJBPE)*, 2(4), 23-26. https://www.researchgate.net/publication/282176374_Supporting_the_Development_of_Emotion_Regulation_in_Young_Children_The_Important_Role_of_the_Parent-Child_Attachment_Relationship
- Tugade, M. M., & Fredrickson, B. L. (2007). Regulation of positive emotions: Emotion regulation strategies that promote resilience. *Journal of Happiness Studies*, 8(3), 311-333. <https://doi.org/10.1007/s10902-006-9015-4>

- Tulpar, L. B. (2019). *4–6 yaş aralığındaki çocukların bağlanma stillerinin ve duygu düzenleme becerilerinin incelenmesi* (Yayın No. 543372) [Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Türküler Aka, B. (2011). *Perceived parenting styles, emotion recognition, and emotion regulation in relation to psychological well-being: Symptoms of depression, obsessive-compulsive disorder, and social anxiety* (Yayın No. 300533) [Doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Uğur Ulusoy, R. (2018). *Okul öncesi dönem çocukları için duygu düzenleme becerilerine yönelik hazırlanan aile katılımı eğitimi programının etkililiğinin incelenmesi* (Yayın No. 533139) [Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ural, O., Güven, G., Sezer, T., Azkeskin, K., & Yılmaz, E. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 589-598.
- Urry, H. L., & Gross, J. J. (2010). Emotion regulation in older age. *Current Directions in Psychological Science*, 19(6), 352-357. <https://doi.org/10.1177/0963721410388395>
- Uzun, E. (2019). *Erken çocukluk döneminde yaratıcı düşünme ile kendini düzenleme becerisinin bağlantılarının incelenmesi* (Yayın No. 550943) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ünal Yarar, G. (2019). *Investigating the links between children's pretend play and emotion regulation in a Turkish clinical sample* (Yayın No. 538311) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Üredi, L., & Ulum, H. (2017). Çocuklarda duygu ayarlayabilme yetisinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Ö. Demirel & S. Dinçer (Ed.), *Küreselleşen dünyada eğitim* içinde (s. 463-472). Pegem Akademi.
- Vallotton, C., & Ayoub, C. (2011). Use your words: The role of language in the development of toddlers' self-regulation. *Early Childhood Research Quarterly*, 26(2), 169-181. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2010.09.002>
- Van der Pol, L. D., Groeneveld, M. G., van Berckel, S. R., Endendijk, J. J., Hallers-Haaboorn, E. T., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Mesman, J. (2015). Fathers' and

- mothers' emotion talk with their girls and boys from toddlerhood to preschool age. *Emotion*, 15(6), 854-864. <https://doi.org/10.1037/emo0000085>
- Velázquez-Martin, B. M. (2013). *Emotion regulation and academic school readiness: Examining preschool relations and considering the impact of arts enrichment for economically disadvantaged children* (Publication No. 10156989) [Master's thesis, West Chester University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Veneziano L. & Hooper J. (1997). A method for quantifying content validity of health-related questionnaires. *American Journal of Health Behavior*, 21(1), 67-70. <https://www.scienceopen.com/document?vid=8254f3c9-3a49-4e44-b430-1643adfc84ae>
- Volling, B. L. (2010). Early attachment relationships as predictors of preschool children's emotion regulation with a distressed sibling. *Early Education and Development*, 12(2), 185-207. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1202_2
- Volling, B. L., McElwain, N. L., & Miller, A. L. (2002). Emotion regulation in context: The jealousy complex between young siblings and its relations with child and family characteristics. *Child Development*, 73(2), 581-600. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00425>
- Von Salisch, M., Haenel, M., & Denham, S. A. (2015). Self-regulation, language skills, and emotion knowledge in young children from Northern Germany. *Early Education and Development*, 26(5-6), 792-806. <https://doi.org/10.1080/10409289.2015.994465>
- Warren, H. K., & Stifter, C. A. (2008). Maternal emotion-related socialization and preschoolers' developing emotion self-awareness. *Social Development*, 17(2), 239-258. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00423.x>
- Webster-Stratton, C., & Reid, M. J. (2018). The Incredible Years parents, teachers, and children training series: A multifaceted treatment approach for young children with conduct problems. In J. R. Weisz & A. E. Kazdin (Eds.), *Evidence-based psychotherapies for children and adolescents* (pp. 122-141). The Guilford.
- Weinberg, M. K., Tronick, E. Z., Cohn, J. F., & Olson, K. L. (1999). Gender differences in emotional expressivity and self-regulation during early infancy. *Developmental Psychology*, 35(1), 175-188. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.35.1.175>

- Wellman, H., & Banerjee, M. (1991). Mind and emotion: Children's understanding of the emotional consequences of beliefs and desires. *British Journal of Developmental Psychology*, 9(2), 191-214. <https://doi.org/10.1111/j.2044-835X.1991.tb00871.x>
- Wilson, F. R., Pan, W., & Schumsky, D. A. (2012). Recalculation of the critical values for Lawshe's content validity ratio. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 45, 197-210. <https://doi.org/10.1177/0748175612440286>
- Wong, M. S., McElwain, N. L., & Halberstadt, A. G. (2009). Parent, family, and child characteristics: Associations with mother-and father-reported emotion socialization practices. *Journal of Family Psychology*, 23(4), 452-463. <https://doi.org/10.1037/a0015552>
- Xu, X., Spinrad, T. L., Cookston, J. T., & Matsumoto, D. (2020). The relations of parental emotion dysregulation and emotion socialization to young adults' emotion dysregulation. *Journal of Child and Family Studies*, 29(3), 725-737. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01619-x>
- Yakın, D. (2015). *Towards an integrative perspective on the interplay between early maladaptive schemas and well-being: The role of early recollections, self-compassion and emotion regulation* (Yayın No. 439243) [Doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yaman, B. (2018). *Ebeveyn tutumlarının çocukların mizaç özellikleri ve duygu düzenleme becerileri üzerindeki rolü* (Yayın No. 508352) [Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yanikkol İşler, D. (2018). *Erken dönem uyumsuz şemalarla kendine zarar verme davranışı arasındaki ilişki: duygu düzenleme ve kişiler arası ilişki tarzlarının aracı rolü* (Yayın No. 510516) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yeh, Y. C., & Li, M. L. (2008). Age, emotion regulation strategies, temperament, creative drama, and preschoolers' creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 42(2), 131-149. <https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.2008.tb01291.x>
- Yeşildaş, F. B. (2018). *Okul öncesi çocuklarda kaygının ebeveyn-çocuk ilişkisine yönelik değişkenler açısından değerlendirilmesi* (Yayın No. 521231) [Yüksek lisans tezi, Ufuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Yılmaz, G. (2019a). *Okul öncesi eğitim alan çocukların duygu düzenleme ve sosyal problem çözme becerilerine yaratıcı drama eğitiminin etkisi* (Yayın No. 555231) [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yılmaz, H. B. (2019b). *48-72 aylık çocukların bilişsel stilleri ile duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 602979) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yurdugül, H. (2005, 28-30 Eylül). *Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması* [Kongre bildirisi]. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Denizli.
<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~yurdugul/3/indir/PamukkaleBildiri.pdf>
- Zahn-Waxler, C. (2000). The development of empathy, guilt, and internalization of distress: Implications for gender differences in internalizing and externalizing problems. *Anxiety, Depression, and Emotion*, 222-265.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195133585.003.0011>
- Zeman, J., Cassano, M., Perry-Parrish, C., & Stegall, S. (2006). Emotion regulation in children and adolescents. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 27(2), 155-168. <https://doi.org/10.1097/00004703-200604000-00014>
- Zhang, W., Wang, M., & Ying, L. (2019). Parental mindfulness and preschool children's emotion regulation: The role of mindful parenting and secure parent-child attachment. *Mindfulness*, 10(12), 2481-2491. <https://doi.org/10.1007/s12671-019-01120-y>
- Zhu, N. (2017). *Emotion regulation: The role of trauma, emotion-related parenting, and resilience* (Publication No. 10634263) [Master's thesis, The University of Windsor]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Zimmer-Gembeck, M. J., Webb, H. J., Pepping, C. A., Swan, K., Merlo, O., Skinner, E. A., Avdagic, E., & Dunbar, M. (2017). Is parent-child attachment a correlate of children's emotion regulation and coping? *International Journal of Behavioral Development*, 41(1), 74-93. <https://doi.org/10.1177/0165025415618276>

EKLER

Ek 1: Örnek Madde

1. Dodo'nun çok sevdiği bir oyuncacı varmış. Dodo, her gün bu oyuncak ile çok güzel oyunlar oynarmış. Ama bir gün oyun oynarken Dodo'nun bu oyuncacı kırılmış.		
a. Dodo'nun ne hissettiğini bana gösterir misin? (Üzgün)		
b. Peki sence Dodo ne yapar bana söyler misin?		
4. Dodo, bir gün en sevdiği oyuncacı okula getirmiş. Bu oyuncakla oynarken arkadaşı Zeze, Dodo'nun oyuncacı zorla elinden almış ve geri vermemiş.		
a. Dodo'nun ne hissettiğini bana gösterir misin? (Kızgın/Öfkeli)		
b. Peki sence Dodo ne yapar bana söyler misin?		

Ek 2: Ölçme Araçlarına İlişkin İzin Belgeleri

Duygu Düzenleme Ölçeği
İleti: 1308 / 1784

Gönderen **Müge Ekerim**
Alıcı **hilal.yilmaz@marmara.edu.tr**
Kopya **Bilge Yağmurlu**
Tarih **2018-02-05 12:34**

Merhaba Hilal Hanım,

Ekte Duygu Düzenleme Ölçeği'ni, ölçeğin puanlama bilgilerini ve daha önce kullanıldığı makaleleri gönderiyorum.

Ölçeğin referansı aşağıdaki gibi:

Batum, P., & Yagmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotion and behavior regulation. *Current Psychology*, 25, 272-294.

İyi çalışmalar dilerim.
--
Müge Ekerim

 Duygu Düzenleme Ölçeği v2.d...
 Duygu Düzenleme Ölçeği v2_...
 Orta, Corapcı, Yağmurlu, Aksa...
 yagmurlu & altan 2010.pdf (~1...
 29. Batum, Yagmurlu CP 2007....
Tüm ek dosyaları indir

Fwd: Re: Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği hakkında
İleti: 1299 / 1784

Gönderen **Neslihan Rugancı**
Alıcı **Hilal YILMAZ**
Tarih **2018-02-08 23:31**

YÖNLENDİRDİĞİM MAİLDEKİ AÇIKLAMALARI DİKKATE ALARAK. EKTEKİ DÖKÜMANLARDAN YARARLANABİLİRSİNİZ.
KOLAY GELSİN
NESLİHAN

----- Yönlendirilen ileti -----
Gönderen: "Neslihan Rugancı" <lokomotiv07@gmail.com>
Tarih: 19 Mar 2014 18:07
Konu: Re: Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği hakkında
Alıcı: "ozlem erylmaz" <ozlem3579@gmail.com>
Cc:

 DERS TURKCE.pdf (~1.5 MB)
 DERS ARTICLE.pdf (~286 KB)
 Factor Structure of the DERS....
Tüm ek dosyaları indir

Ek 3: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgeleri

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.19632892
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

10/10/2019

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) 13.09.2019 tarihli ve 16948960 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 08.10.2019 tarihli tutanağı.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bilimlerinde öğretim görevlisi olarak görev yapan Hilal YILMAZ'ın "Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri ile Annelerinin Duygu Düzenlemeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu araştırma çalışması kapsamında, ilimiz genelinde bulunan okul öncesi eğitim kurumları; anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Menderes KAYA
İl Millî Eğitim Müdür V.

Ek:
1- Genelge.
2- Komisyon Tutanağı.

OLUR
10/10/2019

Dr. Hasan Hüseyin CAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 384 34 00-3628

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 4ca0-c5a3-346c-89f2-d5d6 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.19789152
Konu : Anket Araştırma İzni

14.10.2019

Sayın: Hilal YILMAZ

İlgi: a) 13.09.2019 tarihli ve 16948960 Gelen Evrak No'lu dilekçeniz.
b) Valilik Makamının 10.10.2019 tarih ve 19632892 sayılı oluru.

"Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri ile Annelerinin Duygu Düzenlemeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu araştırma çalışmanız hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve söz konusu talebiniz; bilimsel amaç dışında kullanmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması**, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini rica ederim.

Timur TUĞRAL
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:

- 1- Valilik Onayı
- 2- Ölçekler

Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d154-4cec-3ef3-8d1e-8384 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.24863273
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

24/12/2018

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) 28.11.2018 tarihli ve 229558064 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 18.12.2018 tarihli tutanağı.

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Hilal YILMAZ'ın "48-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Duygu Düzenleme Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri ile Annelerinin Duygu Düzenlemeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu proje araştırması kapsamında, İlimiz genelinde bulunan eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlere anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

- Ek:
1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

OLUR
<...>
Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü | Strateji Geliştirme Şb. Md.
Binbirdirek Mh. İmran Öktem Cd. No:1 Sultanahmet - Fatih İstanbul
Elektronik Ağ: istanbul.meb.gov.tr
e-posta: ist.sgb34@gmail.com Bilgi için: Tel: 0 (212) 455 04 00-239

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 92b9-ef2d-3e64-ac3d-2e61 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 4: Etik Kurul İzin Belgesi

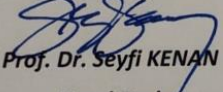
**T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARI**

Sayı: **2000/58668** Tarih: **08 Haziran 2020**

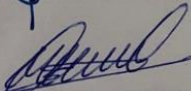
Projenin Adı: **48-66 Aylık Çocuklar İçin Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri İle Annelerinin Duygu Düzenleme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**
 Projenin Yürütücüsü: **Hilal YILMAZ**
 Projeledeki Araştırmacılar:
 Onay Tarihi ve Onay Sayısı: **15 Mayıs 2020 / 2020-5-7**
 2020/... Protokol Nolu

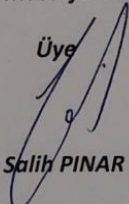
Sayın: **Hilal YILMAZ**

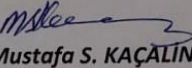
"48-66 Aylık Çocuklar İçin Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri İle Annelerinin Duygu Düzenleme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli projeniz Üniversitemiz Eğitim Bilimler Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından incelenmiş ve etik yönden uygunluğuna karar verilmiştir.

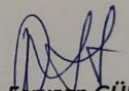

Prof. Dr. Seyfi KENAN
 Kurul Başkanı

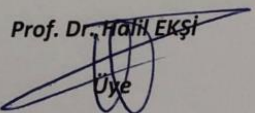

Prof. Dr. Dilek ERBAŞ
 Kurul Başkan Yardımcısı

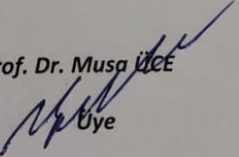

Prof. Dr. Mustafa USLU
 Üye

Prof. Dr. Salih PINAR
 Üye

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN
 Üye

Prof. Dr. Feriuzan GÜNDOĞAR
 Üye

Prof. Dr. Hattı EKŞİ
 Üye

Prof. Dr. Musa ÜÇE
 Üye

Prof. Dr. Hülya KAYALI
 Üye

7

Ek 5: Onam Formu

Sayın Veli,

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Öğretmenliği Programı'nda doktora yapmaktayım. Aynı zamanda Marmara Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak çalışmaktayım.

Doktora tezim kapsamında 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerilerini tespit etmeye yönelik bir ölçme aracı geliştirmekteyim. Bilimsel araştırma kapsamında çocuklarınıza 15 kısa hikâyeden oluşan sorular yöneltip yanıtlarını alacağım. Çocukların isimleri ve ölçme aracından aldıkları puanlar gizli kalacak, araştırmacı dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Araştırma İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ve okul idaresinin izni ile gerçekleştirilmektedir.

Bu çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çocuğunuzun araştırmaya katılmasına onay veriyorsanız, lütfen aşağıdaki formu doldurunuz. Araştırma ile ilgili tüm soru ve görüşleriniz için bana ulaşabilirsiniz. Çalışma bittikten sonra e-posta ile ulaşarak sonuçlar hakkında bilgi alabilirsiniz.

Desteğiniz için teşekkür ederim.

Arş. Gör. Hilal YILMAZ

Adres: Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı,
Kat: 5, Oda: D523 Göztepe/Kadıköy

E-posta: hilal.yilmaz@marmara.edu.tr

***Velisi bulunduğum’in
Hilal YILMAZ tarafından uygulanacak bilimsel amaçlı araştırmaya katılmasına izin
veriyorum (Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz).***

...../...../.....

Velinin Adı-Soyadı:

İmza: